

SERVEI D'ASSESSORAMENT PEDAGÒGIC

ALUMNES: Glòria Prat i Anna Nuño

TUTOR DEL TREBALL: Xavier Besalú

DATA D'ENTREGA: juny de 2010

ESTUDIS DE PEDAGOGIA

UNIVERSITAT DE GIRONA

INDEX

1.	INTRODUCCIÓ	3
1.1	Justificació	3
1.2	Objectius	5
1.3	Estructura	5
2.	MARC NORMATIU	8
2.1	Llei de Serveis Socials	8
2.2	Lleis d'Educació: LOE i LEC	13
3.	MARC CIENTÍFIC	21
3.1	Assessorament	21
3.2	Teràpia breu estratègica	29
3.2.1	Origen	30
3.2.2	L'Estratègia breu a Europa	34
3.2.3	Tècniques utilitzades	39
3.3	Organitzacions educatives	47
3.3.1	Les organitzacions familiars	47
3.3.2	Les organitzacions escolars	51
3.3.3	Les organitzacions d'Educació Social	53
4.	MARC CONTEXTUAL: SITUACIÓ ACTUAL	55
4.1	Societat	55
4.2	Educació	56
4.3	Família	58
4.4	Formació	59
4.5	Serveis	61
5.	METODOLOGIA	65
6.	SERVEI D'ASSESSORAMENT PEDAGÒGIC	74
6.1	Descripció	74
6.2	A qui ens dirigim	75
6.3	Objectius del servei	75
6.4	Codi deontològic	76
6.5	Recursos humans i materials	78

6.6 Metodologia	80
6.7 Serveis	82
6.7.1 Servei d'assessorament a les famílies	82
6.7.2 Servei d'assessorament a organitzacions escolars i d'educació social.	83
6.9 Avaluació	84
7. CONCLUSIONS.....	86
8. EL PAPER DEL PEDAGOG.....	89
9. BIBLIOGRAFIA	92
10. ANNEXOS	96
Annex 1: Model d'entrevista	96
Annex 2: Entrevista RAMON CASADEVALL.	98
Annex 3: Entrevista WALTER GARCIA.....	114
Annex 4: Entrevista CARMEN PANCHON.....	118
Annex 5: Entrevista JAUME TRILLA	129
Annex 6: Fitxes d'observació de centres.....	141
Annex 7: Fitxa bibliogràfica.....	150
Annex 8: Fitxa de demanda	151
Annex 9: Fitxa d'Obertura i Seguiment	152
Annex 10: Fitxa d'avaluació.....	153

1. INTRODUCCIÓ

1.1 Justificació

Després d'un temps de rodatge com a educadores socials en el camp de la infància, de l'adolescència, de persones amb discapacitat, de gent gran i de justícia, vam tenir la necessitat d'aprofundir en la nostra formació. Va ser aleshores quan les nostres vides es van creuar estudiant Pedagogia. Portem més de dos anys coneixent-nos, elaborant treballs conjuntament, discutint, escrivint,... tot plegat per adonar-nos que tenim una mateixa manera de treballar i que ens entenem; amb ganes d'elaborar un projecte professional comú de futur. Per tots aquests motius, la nostra proposta de treball és la creació d'un Servei d'Assessorament Pedagògic.

Vam trobar interessant realitzar el treball de final de carrera conjuntament per diferents motius. El primer, perquè tenim la intenció, si és possible en un futur, de portar a la pràctica el projecte que realitzem. És una decisió presa detinguda i acuradament. Després d'aquest temps a la carrera de pedagogia ens hem adonat de què, tan personalment com en l'aspecte més professional, tenim una manera similar de treballar amb implicació i seriositat.

Un altre motiu és en relació a la idea del treball en equip. Tant en els estudis d'Educació Social com en els de Pedagogia, se'ns ha remarcat molt la importància del treball en equip. Creiem fermament en aquesta afirmació i lligant-ho amb el primer dels motius, veiem molt important el fet de treballar-lo de forma conjunta des d'un inici pel sentiment de pertinença de cada una de nosaltres en el projecte. En el cas d'arribar a portar-lo a terme, no seria el mateix si una de nosaltres l'elaborés i l'altra només l'executés. A més a més, en l'àmbit social és fa d'especial importància el treball en equip, ja que les situacions socials són fenòmens complexos que no tenen una única solució i, per tant, precisen de diferents punts de vista per tal de trobar una resposta adequada, adient i lògica.

Per últim, creiem que si volem realitzar un projecte per portar-lo a terme, aquesta és la millor oportunitat per elaborar-lo, ja que tenim l'ajuda d'un conjunt d'experts que ens

tutoritzaran, ens ajudaran i ens exigiran el màxim perquè obtinguem un resultat final excel·lent. Així doncs, no volem deixar passar aquesta oportunitat. Pretenem que aquest treball sigui profitós i que no es quedi simplement amb un document escrit, sinó que es pugui portar a la pràctica.

La idea d'aquest treball final de carrera és crear un servei públic: Servei d'Assessorament Pedagògic (SAP). Aquest té com a finalitat donar resposta a mancances educatives que van apareixent en qualsevol àmbit educatiu, ja sigui a l'escola, a la família, a un Centre Obert,... o, fins i tot, als Serveis Socials.

La paraula educació, la majoria de les vegades, la ubiquem en el marc de l'educació formal o, més concretament, la relacionem directament amb l'escola. En canvi, la paraula pedagogia és més difícil d'ubicar, ja que moltes persones no saben ni per a què serveix. Si observem la nostra societat detingudament, podem veure que està plena de matisos educatius que es donen fora dels centres educatius i, al mateix temps, que existeixen accions pedagògiques amb sentit que proporcionen tota una sèrie de beneficis.

Totes aquestes tasques educatives i pedagògiques no sempre es porten a terme adequadament i en moltes ocasions no s'obtenen bons resultats. Nosaltres, després de la nostra pràctica professional com educadores socials en els últims 5 anys, hem pogut observar que molts dels recursos no són els adequats, que els professionals es queixen de la formació que han rebut i que, moltes vegades, es troben sols sense tenir a ningú amb qui compartir les seves vivències i experiències professionals.

La societat està canviant a una velocitat desorbitada, juntament amb el context històric, polític i econòmic actual, han fet que hi hagi una crisi de valors, amb tot el que això comporta: els pares no saben com educar els seus fills, els vincles emocionals dins i fora de la família es devaluen, els/les mestres han perdut el respecte com a professionals,...

Aquest treball és un gran repte per a nosaltres, per la seva complexitat i per la implicació professional i laboral que hi haurem i hem dedicat. No obstant, està pensat perquè pugui acabar sent una realitat i no es quedi sobre el paper.

1.2 Objectius

Els *objectius generals* que ens hem marcat són els següents:

- Detectar les fortaleses i debilitats dels factors que influeixen directament en l'acció educativa en l'actualitat.
- Explicar l'assessorament com una eina d'innovació en la intervenció educativa.
- Elaborar el projecte del Servei d'Assessorament Pedagògic.

Al mateix temps, ens hem marcat uns *objectius específics* per a poder concretar més cada un dels objectius generals:

- *Detectar les fortaleses i debilitats dels factors que influeixen directament en l'acció educativa en l'actualitat.*
- Fer un diagnòstic de la realitat a partir de la veu de diferents experts del camp educatiu.
- Descriure diferents models de serveis que portin a terme l'assessorament.
- Analitzar i valorar el marc normatiu vigent per conèixer quin és el nostre marc de referència.
- *Definir el camp de l'assessorament.*
- Explicar l'assessorament com una eina d'innovació en la intervenció educativa.
- Descriure i valorar la intervenció estratègica breu.
- *Elaborar el projecte del Servei d'Assessorament Pedagògic.*
- Crear un servei capaç de donar estratègies als principals agents educatius.
- Crear un servei que ofereixi espais d'intercanvi d'experiències als diferents agents educatius.

1.3 Estructura

Per tal de portar a terme aquest treball i, al mateix temps, sigui entenedor per a la persona que el llegeix, l'hem estructurat de la següent manera. Hem cregut convenient

organitzar els apartats d'allò més general a allò més concret i específic.

Primer de tot, hi trobem la introducció, on s'inclou la justificació del treball amb el per què de l'elaboració d'aquest treball, els objectius generals i específics proposats, que ens guiaran al llarg de tot el treball, i aquest mateix apartat, l'estructura, el qual guiarà al lector de quines parts consta aquest projecte que té a les mans.

A continuació, ens introduïrem al marc teòric. Aquest està dividit en dues parts: el marc normatiu i el marc científic. En el marc normatiu hi estan analitzades la Llei de Serveis Socials de Catalunya i les Lleis d'educació tant l'estatal com l'autonòmica. Hem cregut convenient analitzar i valorar aquestes lleis perquè considerem que és el nostre marc de referència per a poder portar a terme el nostre projecte. Per altra banda, el marc científic l'hem subdividit amb tres apartats: l'assessorament com a eina d'innovació en la intervenció educativa, la teràpia breu estratègica com a metodologia i les organitzacions educatives.

Tot seguit, hi trobem el què en direm marc contextual. En aquest punt hi trobarem l'anàlisi de la situació actual (educació, família, formació, etc.) segons la veu d'experts en el tema.

L'últim gran punt, abans de l'elaboració del projecte, serà la metodologia emprada, tot allò que hem utilitzat i el com ho hem utilitzat, per tal de què aquest treball tingués una forma i un contingut coherent. Al mateix temps, també hi podem trobar la planificació i execució que s'ha seguit per tal d'elaborar aquest treball. Aquest apartat és el que identifica la nostra manera de treballar.

Per acabar, elaborarem el projecte que es basa en crear un Servei d'Assessorament Pedagògic (SAP). En aquest punt tractarem les parts pròpies de l'elaboració de projectes: descripció del servei, destinataris, codi deontològic, recursos humans i materials, metodologia i avaluació. Per altra banda, desglossarem i explicarem amb detall els dos serveis que el formen: el Servei d'assessorament a les famílies i el Servei d'assessorament a organitzacions educatives escolars i d'educació social.

Com tot treball, a la seva part final, hi trobarem les conclusions de l'elaboració d'aquest, acompanyat de la bibliografia i els annexos corresponents. Per altra banda, al ser un treball propi dels estudis de pedagogia també hi afegirem un apartat on parlarem del paper del pedagog.

2. MARC NORMATIU

2.1 Llei de Serveis Socials

Va ser amb la Llei 12/2007 de Serveis Socials que s'aconseguí un nou marc per al benestar de la ciutadania. Després d'establir l'educació, la salut i les pensions com les principals branques d'aquest benestar, faltava la universalització dels Serveis Socials. La Llei 12/2007 ens serveix per contextualitzar-nos de nou en una realitat més descentralitzada i propera al ciutadà.

Considerem d'especial rellevància estudiar aquesta llei perquè ens situa en el marc legal vigent pel que fa a la llei de Serveis Socials, comptant que aquesta, s'emmarca alhora en l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, la Constitució Espanyola, la Declaració dels Drets Humans i la Carta Europea. No obstant, però, ens centrarem en la llei que ens interessa per tal de no estendre'ns en aquest aspecte.

La Llei de Serveis Socials 12/2007 s'aprovà l'11 d'octubre del 2007 pel Parlament de Catalunya, i entra en vigor des de l'1 de gener del 2008. En relació a l'anterior llei, datada del 1985, es pot afirmar que s'han donat moltes millores, la principal, que els Serveis Socials són un dret per a tothom, dit altrament, han passat a ser un dret universal¹. Fins aleshores, depenia dels recursos dels Serveis Socials l'atenció, o no, al total de la població i, com que això no era un objectiu assolible, s'havia de prioritzar aquells grups de població amb major risc d'exclusió social en el quals fer la intervenció. Amb aquesta nova llei hi ha demandes que han de ser respostes per obligació, ja que la llei les estableix com a dret universal, és a dir, per a tothom.

“Dret subjectiu, en què la persona usuària compleix les condicions establertes, l'Administració està obligada a donar-li el servei, no poden

---

¹ Segons la Generalitat de Catalunya (2004), el concepte universalitat indica que una prestació o servei s'ha d'oferir a tota la població que compleixi les condicions d'accés com un dret subjectiu i que, per tant, sigui exigible davant d'uns tribunals; això comporta l'obligació de les administracions responsables de fomentar l'oferta necessària per cobrir les possibles demandes. Aquest terme no implica la gratuïtat.

al·legar en cap cas la falta de recursos”. (Ravetllat, 2008:100)

És un gran avenç, no obstant, des de la nostra experiència en relació als Serveis Socials, comentar que malgrat sigui un dret per tothom, els usuaris que continuen rebent la seva atenció no tots ho fan satisfactòriament, per exemple, no és comprensible que s’obrin unes beques per poder participar en activitats lúdiques d’estiu on, tenint els requisits per rebre aquesta ajuda, no hi hagi prou aportació econòmica.

Al llarg de la història, s’han anat fent avenços importantíssims que han fet que l’esperança de vida augmentés, que la qualitat en el treball fos major, que l’alimentació de les persones millorés... Tot això, ha creat noves necessitats que fins aleshores es cobrien amb voluntariat, assistencialisme, bona voluntat, etc. Però arribats a cert punt, s’ha hagut de donar un nou marc legislatiu per tal de fer front a aquestes noves necessitats, ja que la seva envergadura començava a ser considerable. Aquesta llei, juntament amb d’altres destacables, com per exemple la Llei de la Dependència del 2006, donen resposta a un conjunt de noves necessitats.

La llei 12/2007 està estructurada en tres parts diferenciades: la primera on hi ha la exposició de motius o Preàmbul, la segona amb els 111 articles distribuïts amb XI títols i l’última part on hi ha les disposicions addicionals, transitòries i finals.

Del Preàmbul podem extreure’n un breu resum del que s’exposarà posteriorment en els articles. Una de les primeres afirmacions que considerem rellevants, ja que ens emmarca per poder entendre el nou mapa de Serveis Socials, és que “l’Estatut atribueix a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de serveis socials, voluntariat...” (Llei 12/2007:37788). Això significa que Catalunya té l’autonomia necessària per poder legislar, ordenar i estructurar de la millor manera que es cregui convenient als Serveis Socials.

Els Serveis Socials “són el conjunt de les intervencions que tenen com a objectiu garantir les necessitats bàsiques dels ciutadans” (Llei 12/2007:37789). Així és com se’ns presenta una de les primeres novetats, com és que els Serveis Socials han passat a ser un dret subjectiu de caràcter universal.

Ens planteja la descentralització dels serveis socials per a què existeixi igualtat d'accés es visqui on es visqui. Es fa l'enumeració dels 17 principis rectors i ens defineix a grans trets quina és la estructura dels Serveis Socials, d'uns d'atenció bàsica i els altres d'atenció especialitzada. Les prestacions i la cartera de serveis són un dels punts importants d'aquesta llei i per això els exposarem més endavant.

En un dels apartats de la llei es fa especial èmfasi en què són els Serveis Socials, quina és la seva finalitat, a què es refereixen quan anomenen necessitats socials i quines són aquelles que tenen especial atenció. S'especifiquen els drets d'accés als Serveis Socials, la protecció de drets dels infants i els adolescents i, tanmateix, els deures en relació als Serveis Socials.

Tota la població, però sobretot els ciutadans de la UE empadronats en municipis de Catalunya, pot accedir als Serveis Socials. També poden accedir-hi les persones que no compleixen aquestes condicions si es troben en estat de necessitat personal bàsica.

Els Serveis Socials estan formats per l'Administració de la Generalitat, les entitats locals i altres administracions i també els concerts que estableixi l'Administració amb les entitats d'iniciativa social o privada. Creiem important aquesta descentralització i que hi hagi la possibilitat de concertar els serveis amb entitats d'iniciatives socials, ja que d'aquesta manera s'aconsegueix diversificar la oferta de serveis, tot i que hi ha el perill de què es perdi la equitat i homogeneïtat que ofereix l'administració.

Els Serveis Socials bàsics, que són els de més proximitat als usuaris, estan organitzats territorialment i dotats d'equips multidisciplinars. Inclouen els equips bàsics, el Servei d'Ajuda a Domicili (SAD), el servei de Telesistència i els Serveis d'Intervenció socioeducativa no residencial per infants i joves. Els Serveis Socials Especialitzats tenen com a funció principal valorar i diagnosticar les situacions de necessitat social que no es poden abordar des d'un Servei Social Bàsic.

La Cartera de Serveis és l'instrument que determina el conjunt de prestacions de la Xarxa de Serveis Socials, la qual ha d'incloure totes les prestacions esmentades a la llei. Ha de definir cada tipus de prestació, la població a què va destinada, l'establiment o

l'equip professional que l'ha de gestionar, els perfils, les ràtios... La Cartera de Serveis diferencia les prestacions garantides (dret subjectiu) i les prestacions no garantides. L'usuari pot haver de participar en el pagament del cost que comportin substitució de la llar, alimentació, vestit, neteja de la llar i allotjament.

Cal destacar que es prioritza un treball molt més descentralitzat i, per tant, més proper al ciutadà. Es va a la recerca de la màxima eficàcia i eficiència evitant la concentració d'usuaris. A més a més, s'especifica què és l'àrea bàsica de Serveis Socials i els professionals que hi treballen. Aquesta s'organitza sobre una població mínima de 20.000 habitants, sinó ha d'agrupar municipis. Els municipis de més de 20.000 habitants poden tenir més d'una àrea bàsica de serveis socials, en funció del nombre d'habitants i de les necessitats socials.

La llei té present un sistema de participació per tal d'implicar a la societat, prevenir la fragmentació social i cercar la innovació en la prestació dels serveis.

Pel que fa al finançament, dir que els Serveis Socials es financen amb la suma de següents pressupostos: el de l'Estat, el de la Generalitat, el de l'Ajuntament, i el d'Obres Socials entre d'altres. L'Administració de la Generalitat té la responsabilitat de garantir els recursos. S'han de finançar tant els serveis bàsics com els especialitzats, tot tenint en compte els principis de prioritat pressupostària pel que fa a infància. En el Finançament dels Serveis Socials bàsics s'hi inclouen els Serveis Socials bàsics, els Programes i projectes, el Servei d'ajuda a domicili. Cal tendir cap a la Universalitat i la gratuïtat, però en el cas de la Teleassistència i el SAD cal que es faci un copagament. En tot cas, l'aportació de la Generalitat no pot ser inferior al 60%.

Pel que fa a la participació de l'usuari/a en el finançament, s'ha de tenir en compte la naturalesa del servei, el cost de referència i la capacitat econòmica del usuari/a. S'ha de fomentar amb els principis d'equitat, solidaritat i redistribució i no s'ha d'excloure ningú dels serveis o prestacions garantits per manca de recursos econòmics. El fet que l'usuari hagi de pagar una part del servei que se li subvenciona creiem que també és una forma de valorar les ajudes que s'estan portant a terme. La gratuïtat total desvalora i desvirtua l'esforç del sistema per aquest usuari i fa que les persones s'institucionalitzin.

Amb aquesta afirmació el que volem dir, és que fins ara es podien donar casos en què certs usuaris utilitzessin la prestació com a únic recurs econòmic, sense cercar la manera d'obtenir recursos provinents d'altres fonts, com per exemple del món laboral.

Referent a la Iniciativa Privada en els Serveis Socials, s'explica que totes les persones físiques o jurídiques privades tenen dret a crear centres i establiments de Serveis Socials amb autorització prèvia, ja que s'han d'omplir els requisits de qualitat i garantia. Hi ha diferents modalitats d'iniciativa privada, ja que pot ser exercida per entitats d'iniciativa social o d'iniciativa mercantil. Les primeres són les fundacions, associacions, organitzacions de voluntariat,... és a dir, institucions sense ànim de lucre. Les entitats d'iniciativa mercantil són persones jurídiques i entitats privades amb ànim de lucre.

La qualitat és un dels principis rectors de la llei, a més de ser un dret dels usuaris, les normes de qualitat tant s'apliquen als serveis socials d'iniciativa pública com privada. Establir els criteris i els estàndards mínims correspon al Govern, al mateix temps que ha d'establir els mecanismes d'avaluació.

El Pla de qualitat és l'instrument bàsic per assegurar el desenvolupament i l'aplicació dels criteris de qualitat. Ha de fomentar la formació continuada, la innovació i la millora de les activitats i les prestacions socials. Un altre aspecte que s'ha d'incloure en el Pla de qualitat són els deures relatius a la deontologia professional.

Pel que fa a la inspecció i control, cal dir que amb aquesta llei es dona un nou marc per actuar, molt més exigent per als professionals, perquè allò que fins ara es feia per assistencialisme actualment és un dret.

També és molt important la idea de crear un referent en l'àmbit social, de la mateixa manera que existeix el metge de referència, ja que la Salut és un dret universal. També hi ha d'haver un professional referent per poder ajudar, informar, diagnosticar, etc. a les persones que precisin d'aquesta atenció.

Malgrat aquesta llei hagi donat un tomb al sistema de Serveis Socials per millorar, encara hi ha molts reptes als quals fer front, ja que no existeix un Pla Estratègic o un Pla

de Qualitat previst en la mateixa llei, la falta de concreció en aquest nou perfil professional com a referent en temes d'assistència social, la falta de recursos encara existent...

Tot plegat per dir que, amb aquesta llei, s'ha avançat moltíssim pel que fa a plantejaments i possibilitats de futur, no obstant, no podem abaixar la guàrdia perquè encara queda camí per fer.

El Servei d'Assessorament Pedagògic, com totes les organitzacions d'iniciativa social, s'emmarca dins la Llei de Serveis Socials. Tots els recursos que ofereixen serveis d'educació social depenen del Departament d'Acció Social i Ciutadania i s'han de regir per aquesta llei. El nostre projecte també es regeix per aquesta llei perquè pretén ser un servei públic en un municipi, donant suport a totes aquelles persones que ho requereixin a nivell educatiu. Un altre motiu és perquè hem cregut convenient contextualitzar-nos en una realitat molt més propera al ciutadà.

2.2 Lleis d'Educació: LOE i LEC

La educación es el medio más adecuado para construir su personalidad, desarrollar al máximo sus capacidades, conformar su propia identidad personal y configurar su comprensión de la realidad, integrando la dimensión cognoscitiva, la afectiva y la axiológica. (BOE, 2006:17158)

D'aquesta manera és com la Ley Orgánica 2/2006, del 3 de maig, d'educació, defineix què és l'educació. El preàmbul també fa referència a l'objectiu fonamental de l'educació en aquest país: *lograr la necesaria cohesión social*. Alhora que diu que l'educació és la principal font de riquesa d'un país.

Des de la segona meitat del segle XX, les lleis d'educació han anat encarades a fer realitat el dret a l'educació de tots els ciutadans. A finals del segle XX, un cop assolit l'objectiu de la universalització de l'educació, es proposa un nou repte: una educació de qualitat. És al 2004, a Ginebra, a la 47ª Conferència Internacional d'Educació convocada per la UNESCO, on un nombre important de diferents països d'arreu, amb

característiques molt diverses, es plantegen aquest nou repte.

A nivell educatiu, l'Estat Espanyol sempre ha anat per darrere respecte a la resta de països europeus. Al 1990, amb la Ley Orgánica de Ordenación General del Sistema Educativo (LOGSE), podem dir que Espanya queda a l'alçada de la resta de sistemes educatius europeus. Tot i això, la qualitat de l'educació en aquest país deixa molt que desitjar. Per aquest motiu, en només 10 anys es porten a terme dues lleis més amb l'objectiu de posar pegats a allà on la LOGSE no acabava de funcionar. Arribat l'any 2002 ja parlem de la LOCE (Ley Orgánica de Calidad de la Educación). Tot i aquestes múltiples reformes la ciutadania encara no està satisfeta amb la qualitat de l'educació que s'està oferint. Amb cada una de les lleis es millora un aspecte: qualitat o equitat, però malgrat totes les modificacions no aconsegueixen una llei que brilli per oferir en parts iguals: igualtat i equitat.

Però tal i com es diu a la pròpia LOE, el que hem de tenir clar és que l'educació és una responsabilitat compartida:

“Pero la responsabilidad de éxito escolar de todo el alumnado no sólo recae sobre el alumnado individualmente considerado, sino también sobre sus familias, el profesorado, los centros docentes, las Administraciones educativas y, en última instancia, sobre la sociedad en su conjunto, responsable última de la calidad del sistema educativo” (BOE, 2006: 17159).

La llei també fa referència a la tasca de cadascun d'aquests agents:

- Família: s'hauran d'implicar i comprometre's amb la tasca dels centres educatius i la dels seus fills.
- Els centres i els professors: hauran d'oferir entorns adequats que propiciïn a l'aprenentatge.
- L'administració: haurà de cobrir les necessitats bàsiques a nivell educatiu a tots els components de la comunitat educativa, alhora haurà d'exigir els deures de cadascun dels agent implicats.
- La societat: haurà de crear un entorn favorable per l'aprenentatge.

En aspectes generals, podem dir que hi ha una evolució pel que fa al concepte de persona, de treball, d'escola, d'educació, etc., tot i que han anat variant segons la situació del moment.

Concebre l'educació com a dret per a tothom i gratuït en l'etapa obligatòria, cosa que és històricament contemporani, de curta realitat. Els tres principis del sistema educatiu són:

- educació de qualitat per a tothom: que no hi hagi diferència entre escoles, i molt menys entre centres públics i privats.

- comunitat educativa: esforç compartit entre tots els agents educatius. Cal establir un bon nivell de comunicació entre l'escola, la família i l'entorn més proper dels infants i adolescents.

- concordança amb els objectius de la Unió Europea: es pretén que qualsevol infant d'Europa, sigui d'on sigui, tingui les mateixes oportunitats d'adquirir aprenentatges, és a dir, trencar fronteres a nivell educatiu.

L'educació és un mitjà, un instrument de millora tan en l'aspecte individual com col·lectiu. Assolir una identitat, una personalitat, uns criteris, però també, una comprensió de la realitat, d'implicació ciutadana, amb responsabilitat, farà de l'individu i de la col·lectivitat, millors persones i millors ciutadans.

Tot això, però, no es pot aconseguir si l'educació s'entén en un marc concret d'actuació. Hi ha espais que poden facilitar aquest aprenentatge, però és en tot lloc i en tot moment on s'està educant, per tant, hi ha d'haver una implicació conscient i amb responsabilitat de tots els agents d'una comunitat. Ha d'existir una relació i cooperació entre tots els àmbits, com ja hem dit anteriorment i com es contempla a la llei.

Per a l'obtenció d'aquests principis, que s'anomenen a la llei, s'ha de treballar en la concepció de l'educació permanent, al llarg de la vida, en establir connexions entre tots els àmbits d'ensenyament, però, això sí, tenint present la part d'autonomia necessària, per tal de què hi hagi una flexibilitat per a l'adaptació més idònia en cada un dels àmbits. I per tal de conèixer si el procés és satisfactori, han de prendre més importància i rellevància les avaluacions a tots els nivells (de centre, de comunitat, d'administració...).

La llei d'educació té molt clar cap a on vol anar i a on vol arribar, però havent fet un cop d'ull a les disposicions econòmiques, amb el soplug del criteri d'autonomia dels centres, no deixa gaire clar quins seran els recursos i canvis per tal de què tots aquests propòsits es puguin tirar endavant.

IGUALTAT, EQUITAT I INTEGRACIÓ EDUCATIVA

Segons Tiana, segueix havent una desigualtat en l'accés als diversos nivells educatius per qüestió de categoria social: “... *se observa un avance en las tasas de acceso de las diversas categorías sociales a los distintos niveles educativos, si bien es cierto que las diferencias siguen existiendo*” (Tiana, 2009:36). Aquesta diferència d'escolarització augmenta notablement en els estudis postobligatoris: primer, en quant a l'accés als estudis i, segon, al rendiment escolar; aquells qui arriben a un nivell superior obtenen uns resultats escolars íntimament lligats al seu estatus social. Estudis com l'informe PISA revelen aquestes desigualtats. Aquests problemes ens han portat a plantejar-nos conceptes com igualtat i equitat, objectius primordials a les lleis que s'han creat en els últims anys.

Tiana ens ofereix quatre motivacions per l'equitat en l'educació:

- *el problema de la cohesión social y la marginación en sociedades plurales:*

la globalització ens ha portat a societats complexes a tots nivells i a què les diferències entre uns i altres augmentessin desmesuradament.

- *la exigencia de la competencia económica internacional:*

econòmicament està demostrat (per la OCDE) que es pot arribar a tota la població i, així, arribar a aquelles amb més dificultats. Però a Espanya un 25% dels alumnes que acaben l'educació secundària obligatòria ho fan sense la titulació corresponent.

- *la necesidad de la educación permanente:*

estem vivint l'era del coneixement i l'era de la digitalització, cosa que ens porta a reciclar-nos constantment.

- *las exigencias de la gobernabilidad y el debate político democrático:*

debats que no tan sols parlen d'equitat a nivell educatiu, si no a tots nivells.

NOVETATS DE LA LOE

L'elaboració d'aquesta llei ha portat dos anys de treball al Ministeri d'Educació i Ciència. Aquest procés consistia en canviar aquells aspectes que estaven obsolets, modificar lleugerament aquelles que ho necessitessin i debatre quins eren els que no calia retocar.

Tot i que té aspectes iguals o molt semblant a les lleis anteriors, la LOE aporta alguna que altra novetat per tal de donar resposta a les principals problemàtiques del nostre sistema educatiu (Tiana, 2009:129):

a) Concepció de l'educació com un aprenentatge al llarg de tota la vida.

Fa referència a l'educació permanent i a què aquesta es pot aprendre a arreu, que no hi ha un espai concret per a l'educació. Es tracta de què els alumnes adquireixin, durant l'etapa inicial de l'ensenyament, aquesta idea de què s'han de formar al llarg de tota la vida, han d'aprendre a aprendre. Per aquest motiu l'educació d'adults té cabuda en aquesta llei. Al mateix temps, s'ha adaptat tot el sistema educatiu per tal que les persones adultes puguin accedir al món educatiu en tot moment. Juntament amb aquestes modificacions, apareixen els ensenyaments artístics, d'idiomes i esportius, els quals ajudaran a incorporar-nos al marc europeu.

b) L'èxit de tots en l'educació bàsica com a objectiu.

Volen assegurar l'èxit de tots el joves que cursin l'etapa obligatòria d'escolarització, dit d'una altra manera, volen combatre el fracàs escolar. Aquest objectiu es pot assolir tenint en compte l'atenció a la diversitat i, al mateix temps, relacionant directament les etapes educatives entre elles, perquè es pugui continuar treballant amb l'infant o jove al llarg de tota la seva escolarització.

Cal esmentar, també com a novetat, la introducció de l'assignatura d'educació per la ciutadania i els Drets Humans, que es treballarà a totes les etapes de l'educació obligatòria. Es pretén que l'alumnat aprengui a analitzar, reflexionar i valorar aspectes com el règim democràtic, els principis de la Constitució Espanyola i la Declaració Universal del Drets Humans.

c) *Èmfasi en la equitat de l'educació.*

Aquesta llei està pensada per arribar a tothom, al mateix temps que vol garantir la igualtat d'oportunitats, la inclusió educativa i la no discriminació, però sense oblidar que ha de ser una llei de qualitat. Per aquest motiu ha de posar una especial atenció als infants amb necessitats educatives especials, als que tenen altes capacitats intel·lectuals i als alumnes que s'integren tard al sistema educatiu espanyol. Aquesta atenció a la diversitat obliga a potenciar els premis i concursos afavorir la equitat i la igualtat d'oportunitats.

d) *Reforma de la formació del professorat i reconeixement de la funció docent.*

La llei dedica els capítols III i IV, del Títol III, a la formació del professorat i al reconeixement, recolzament i valoració d'aquests, respectivament. Per això es contempla una revisió de la formació inicial i permanent del professorat.

La gran novetat en aquest aspecte és l'article 101: incorporació de la docència als centres públics.

El primer curso de ejercicio de la docencia en centros públicos se desarrollará bajo la tutoría de profesores experimentados. El profesor tutor y el profesor en formación compartirán la responsabilidad sobre la programación de las enseñanzas de los alumnos de este último. (BOE, 2006:17184)

e) *Concepció de l'educació com un servei públic.*

Després que la LOCE no tingués en compte el dret constitucional de què tothom té dret a l'educació, la LOE el reprèn per garantir-lo. El títol IV de la llei s'encarrega de la classificació i la regulació dels centres educatius.

f) *Reforç de l'autonomia dels centres educatius.*

Es dedica tot un capítol específic a aquest tema en concret (article 120). Aquesta autonomia es centra en què cada centre educatiu podrà aprovar el seu propi projecte educatiu de centre. També fa referència a la participació en la seva forma més àmplia. La LOE convida a les famílies a participar de la responsabilitat compartida de l'educació dels seus fills i, aquesta participació, també es veu reflectida a l'hora d'escollir el director/a del centre.

g) *Insistència en l'avaluació del sistema educatiu.*

Hi ha dos tipus d'avaluacions: les avaluacions generals de diagnòstic i les avaluacions de la funció directiva. Les avaluacions generals de diagnòstic són les que ens han de servir per proporcionar dades representatives de l'alumnat i dels centres de les comunitats autònomes i per veure en quin moment estem i la igualtat i l'equitat que s'està portant a terme als centres educatius públics de tot l'Estat. Aquesta avaluació es farà a l'últim curs de primària i al segon curs de la secundària obligatòria. Els resultats d'aquestes avaluacions es faran públiques per tal que tots els ciutadans tinguin coneixement de com està l'educació en tot moment. En canvi, l'avaluació de la funció directiva servirà per millorar el funcionament dels centres educatius.

LA LEC

El 10 de juliol de 2006 s'aprova el que serà la Llei d'Educació de Catalunya. Aquesta llei apareix arran de l'Estatut d'autonomia el qual amplia les competències a la Generalitat en matèria educativa. La LEC manté l'essència de la LOE, al mateix temps que els seus objectius: la qualitat educativa i l'equitat, la igualtat d'accés al sistema educatiu, entre d'altres. Tot i això un dels objectius més importants per la LEC és que els centres han de treballar per atendre la diversitat de tot tipus, objectiu que també contempla la llei estatal. Una de les raons que justifica la renovació de la llei d'educació catalana és la raó cultural:

Les raons culturals i cíviques són impulsades per la voluntat de conformar una ciutadania catalana identificada amb una cultura comuna, en la qual la llengua catalana esdevingui un factor bàsic d'integració social. (DOG, 2006:56590).

Aquesta fonamentació cultural, que fa referència molt concretament a la llengua catalana (Article 11) ha portat cua a l'Estat Espanyol, ja que es creu que es treu protagonisme a la llengua castellana i que es valora massa el nacionalisme català amb el qual no tots els ciutadans de Catalunya si senten identificats. Però no s'ha d'oblidar que la llengua catalana és una llengua cooficial de l'Estat. Nosaltres creiem que l'educació

no ha de ser motiu de discussió política, sinó una font de riquesa cultural per a cada un dels ciutadans. Trobem encertat que tots els alumnes matriculats a Catalunya aprenguin o tinguin coneixement de la llengua catalana, però potser se li està donant massa importància.

Una de les novetats que ha portat més problemàtica i que la comunitat educativa no acaba d'acceptar és l'autonomia dels centres, la qual cosa faria desaparèixer la uniformitat. Es creu que si l'escola és més autònoma podrà actuar en acord a les seves característiques específiques (barri, població, necessitats,...) sense haver de pensar si allò es surt del "normal".

Regula el desenvolupament de l'exercici democràtic i responsable de l'autonomia dels centres educatius públics i el marc normatiu que n'empara l'exercici participatiu i responsable (...) (DOG, 2006: 56593).

Així doncs podem dir que la LEC fa incisos sobre la llei estatal. Com hem vist, tenen la mateixa essència però la LEC es centra en tots els aspectes més culturals i aquelles característiques més pròpies del territori català, com poden ser la llengua i l'autonomia dels centres.

Donat que el SAP és un servei que vol donar resposta directament a agents educatius, hem cregut convenient endinsar-nos en les dues lleis educatives vigents en l'actualitat. Per portar a terme un projecte com el SAP és molt important saber en quins marcs es mouen les organitzacions escolars. Al mateix temps, la llei ens dóna a conèixer la formació que tenen els professionals que treballen en aquest àmbit per tal de que l'atenció en el nostre servei sigui el màxim d'eficaç possible.

3. MARC CIENTÍFIC

3.1 Assessorament

Plantegem l'assessorament com una forma d'innovació educativa ja, que creiem fermament que un procés d'assessorament, juntament amb la intervenció estratègica breu, és una forma innovadora d'abordar situacions conflictives. Fem una adaptació del marc teòric existent en la nostra proposta per tal que el contingut s'adapti millor a les nostres explicacions.

Per tant, dir que segons J. Carbonell² la innovació educativa és un conjunt d'intervencions i processos que de manera intencionada i sistemàtica, és a dir, planificada, miren de modificar actituds, idees, continguts, pràctiques educatives, etc. i que miren d'introduir nous projectes o noves estratègies.

Considerem que aquest plantejament d'assessorament és una innovació perquè, segons la definició que proposa Tejada³, en la innovació no ens centrem en els marcs generals de les relacions sinó en el nucli, l'essència de la pràctica educativa. Funciona a un nivell concret, immediat.

Tal com ens exposen els autors Reyes i altres (2002) en la seva obra, a trets generals podríem dir que partim d'un marc teòric centrat en la realitat psicosocial, on la conducta és entesa com la resposta de la persona a estímuls ambientals. La conducta deixa d'estar controlada per variables internes com s'havia promulgat en anteriors corrents teòrics. Hi ha una estreta relació entre la situació viscuda i la resposta que li dóna la persona. Tot això perquè cada persona és única i que segons les experiències que hagi tingut en el passat i les explicacions que s'hagi fet d'elles, la persona s'ha anat fent la seva realitat i la seva forma d'entendre el món. Cada individu té una percepció diferent de les situacions en les que participa.

---

² Apunts Disseny, Desenvolupament i Innovació del Currículum. 21/11/2006.

³ Apunts Disseny, Desenvolupament i Innovació del Currículum. 21/11/2006.

Segons Tejada (1998:26) s'ha d'entendre el canvi com qualsevol modificació no evolutiva que es produeix en la realitat educativa, és a dir, el canvi ha de ser conscient i amb una intencionalitat de millora. D'aquest mateix autor extraïem la idea que els canvis no és donen mai de forma aïllada, sinó que aquests és produeixen en una realitat amb múltiples subsistemes i, per tant, aquest canvi també afectarà a aquests. Incidirà tant al macrosistema, que pot ser la família, com al microsistema, a tots els seus membres en concret.

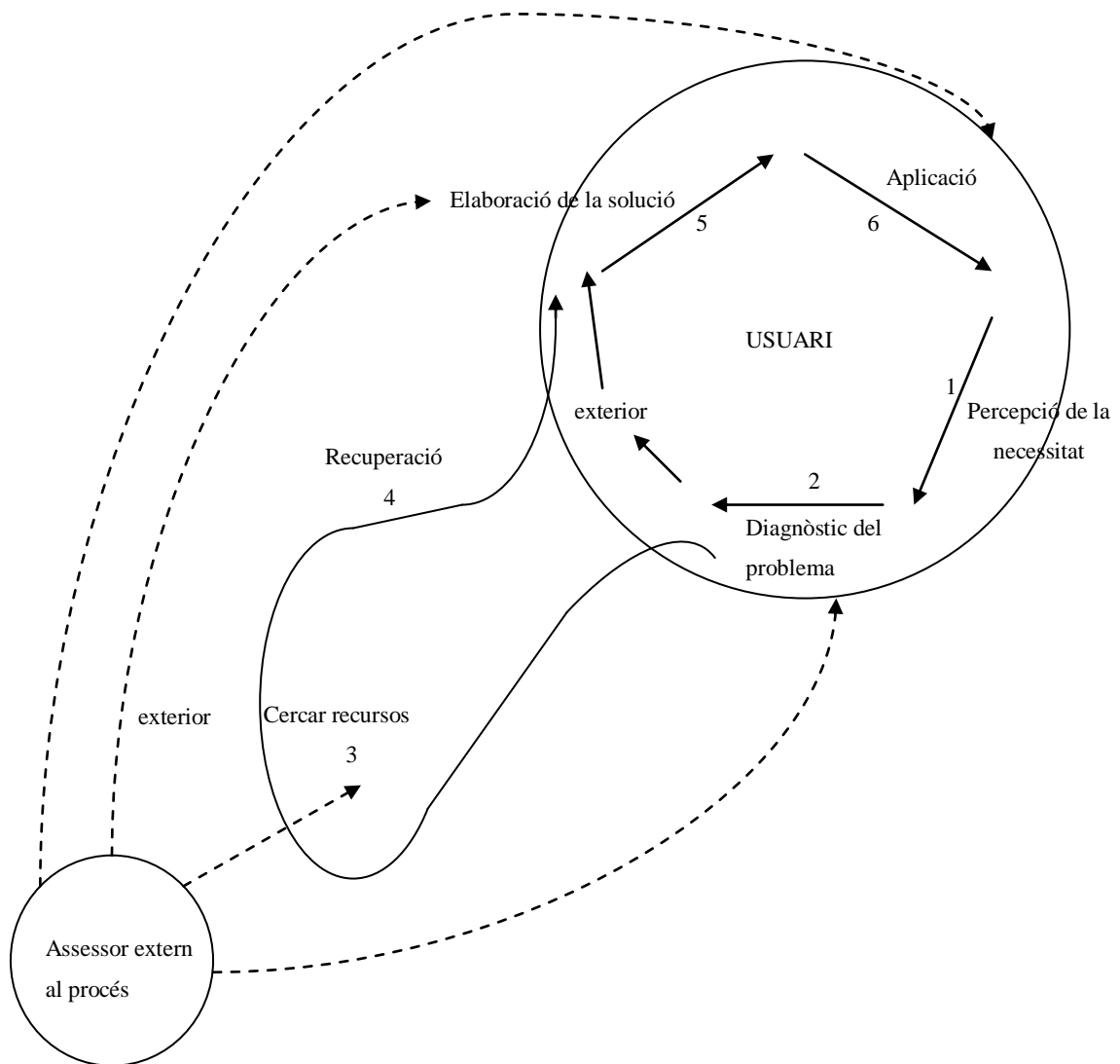
Cercant les definicions d'assessorament, ens hem trobat amb què moltes d'elles feien referència a l'àmbit pròpiament escolar, fet que ens estancava massa al que nosaltres ens volíem referir. Una de les definicions que s'adaptaria més al nostre concepte d'assessorament seria el que proposen Sánchez Miguel i Ochoa de Alda que el defineixen com:

“Un procés de resolució conjunta de problemes, en el qual l'assessor col·labora amb el consultant (professor, alumne, equip educatiu...), tant en la conceptualització inicial del problema o problemes dels quals s'han d'ocupar, com en la recerca de solucions o en la valoració dels resultats obtinguts.”(Reyes i altres, 2002;17)

En el nostre cas, també hi afegiríem pares, educadors socials, etc.

Altres idees interessants per definir què és l'assessorament les aporta Rodríguez Romero en Reyes i altres (2002) quan diu que l'assessorament és un procés d'ajuda i suport que està orientat cap al canvi o la millora educativa. L'assessor requereix de perícia i credibilitat i la responsabilitat del canvi correspon a la persona assessorada.

Estaríem d'acord amb un dels esquemes que ens proposa Morrish (Tejada, 1998: 56). Aquest esquema formaria part del model de solució de problemes. Ens emmarquem en aquest model perquè és el que més respon a les nostres necessitats del projecte, ja que els altres models que ens exposa l'autor farien referència a altres experiències d'innovació.

Font: Tejada, J. (1998). *Los agentes de la innovación en los Centros Educativos: Profesores, directivos y asesores* (1ª ed) Málaga: ALJIBE.

El paper dels assessors és principalment de donar suport i estímul per abordar un canvi. És una figura de suport i orientació que no prendrà decisions, sinó que aquestes seran preses per les persones interessades en el canvi.

Segons Tejada (1998) les característiques d'un procés d'assessorament són:

- Comunicació fluida i clara entre l'assessor/a i la persona assessorada. *Interacció i comunicació bidireccional.*
- Compromís del assessor amb la persona: relació *de cordialitat, compromís compartit.*

- *No limita la capacitat d'elecció, decisió i autonomia de la persona assessorada.*
- *Afecta a problemes o necessitats pràctiques.*
- *El procés ha d'estar orientat al canvi o a la millora de la situació.*
- *La resolució de conflictes va acompanyada de la capacitació per a enfrontar-se amb èxit a problemes similars en situacions futures.*
- Qualsevol procés d'assessorament ha de salvaguardar el paper de les persones que porten a terme el canvi.

Podem distingir dos tipus d'assessorament, un de consulta i l'altre de col·laboració:

- De consulta: és aquell que ajuda a resoldre problemes. La seva funció es centra en fer un diagnòstic afinat i oferir alternatives de solució. Actua sempre des de fora. El rol és tècnic, d'expert, extern.
- De col·laboració: més que per resoldre problemes se'l cerca per prevenir, per millorar el que s'està fent. La seva feina consisteix en ajudar a entendre, ajudar a prendre decisions. S'incorpora en el grup de treball formant-ne part. Les aportacions no són tan des de l'exterior.

Tejada (1998) planteja dos models d'assessorament que també s'han de tenir en compte:

- Implementació: contracte, imposat, mecànic. Amb alta predicció. L'objectiu del qual és que el procés d'assessorament sigui pràctic, anul·li la situació conflictiva, adopti una solució proposada.
- Assessorament orientat al desenvolupament: espontani, més informal, amb responsabilitat compartida. Baixa predicció. L'objectiu del qual és la reflexió i el desenvolupament.

Segons Tejada (1998) l'assessorament, en relació als tres paradigmes (tecnològic, hermenèutic-cultural, sociocrític), podrien ser atesos de la següent manera:

Des del paradigma tecnològic l'assessor té una funció externa, neutral. És poc coneixedor del context. Les solucions es troben en el coneixement de l'assessor. Des del paradigma hermenèutic-cultural, l'assessor és expert en dinàmica de grups, fa participar i actuar a la gent. No té un protagonisme ja que fa col·laborar a tothom. I des del paradigma sociocrític, l'assessor/a es cerca quan hi ha un conflicte intern entre diferents

parts que tenen les seves visions molt posicionades. Se li demana que sigui capaç de sortir de la situació conflictiva i fer veure a les parts que darrera de cada visió hi ha una persona/es amb uns valors i unes creences.

Les relacions educatives són complexes, i més en les situacions en les situacions conflictives que ens podem trobar en el Servei d'Assessorament Pedagògic. Amb això el que pretenem dir és que se'ns fa molt difícil posicionar-nos clarament per un dels tres paradigmes. No creiem que sigui vàlid emmarcar-nos estrictament en un paradigma ja que cada situació és imprevisible i diferent, cosa que portarà a utilitzar-ne un o altre. Per exemple, en un cas on la persona s'hagi estancat serà necessari que l'assessor prengui un paper del paradigma tecnològic i acabi dient a la persona el que ha de fer. En canvi, en aquells casos, on la persona es mostri comunicativa, receptiva i decidida a apostar pel canvi, l'assessor haurà de sortir de la situació deixant que la persona faci el seu propi procés.

El procés d'assessorament és caracteritzat per tenir unes fases, o etapes claus⁴:

1. Iniciació: compartir informació.
2. Clarificació de la demanda.
3. Concreció i acord entre assessor i les parts.
4. Diagnòstic: concretar i contextualitzar la situació conflictiva.
5. Planificació: plantejament del canvi i amb el què és compta per portar-lo a la pràctica.
6. Sistema d'intervenció.
7. Avaluació.
8. Alteració: modificació de les estratègies si fos necessari, fruit de la avaluació.
9. Continuació i manteniment.
10. Finalització.

Arribats a aquest punt on ja s'ha definit què és l'assessorament, quines són les seves característiques i el seu procés, creiem essencial parlar també de com entenem el conflicte. Si es requereix d'un assessorament és perquè hi ha quelcom en el sí de la família o en qualsevol context educatiu que no acaba de funcionar i distorsiona la

---

⁴ Apunts Disseny, Desenvolupament i Innovació del Currículum. 21/11/2006

dinàmica i les relacions del dia a dia.

Tal com ens exposa Vinyamata (2002), el conflicte existeix des del mateix moment que l'espècie humana, és una característica d'aquesta, necessària per a l'evolució. En tota cultura i societat es disposen de mecanismes per a gestionar els conflictes. Per tant, el conflicte és inherent a la naturalesa humana i, per sí mateix, té un caràcter neutre. La forma com les persones l'encaren definirà les seves conseqüències que poden ser negatives, si opten per la via de la confrontació, o positives, si opten per la via del diàleg.

El concepte de conflicte no és ni positiu ni negatiu, tot dependrà des de la perspectiva amb què es miri i la connotació que se li doni. El conflicte només descriu situacions de crisi on la major dificultat es troba en el plantejament del mateix conflicte.

Hi ha autors que han treballat per comprendre i analitzar el conflicte. Segons Vinyamata (2002):

Konrad Lorenz (etòleg i científic) s'interessà per l'agressivitat. Afirmar que tot animal, incloent-hi els éssers humans, té un caràcter agressiu en el seu instint. Hi ha altres pensadors socials que afirmen que la societat és generadora de conflictes.

Durbin i John Bowlby (psicòlegs) defensen la idea que la persona té un caràcter sociable, però que aquesta característica es perd quan existeixen por. Altres professionals, en canvi, pensen que les tendències agressives no són de caràcter genètic sinó que és un fenomen social adquirit.

Malinowski i Margaret Mead (antropòlegs), diuen que l'agressivitat ni és innata ni s'adquireix, sinó que forma part dels sentiments i valors col·lectius dels diversos grups humans.

Parsons i Smelser consideren que els conflictes són aberracions socials i que les societats es cohesionen en base a objectius de cooperació. Contràriament a aquests, Coser, Oberschall i Himes, entenen el conflicte com a quelcom positiu.

Tal com es pot comprovar, hi ha diferents formes d'entendre el conflicte, de la mateixa manera que hi ha diversitat de conflictes. Aquests enfrontaments poden ser ideològics (fan referència a ideals, valors...), polítics, familiars, escolars, laborals... Dependrà

d'aquestes variables, és a dir, de la forma d'entendre la situació i la tipologia, que per escollir la forma de resolució més a dient i en concordança.

Hi ha cinc grans actituds que es poden prendre davant del conflicte:

Els objectius són molt importants	+
COMPETICIÓ Jo guanyo/Tu perds	COOPERACIÓ Jo guanyo/Tu guanyes
	COMPROMÍS Negociació
La relació no és molt important	La relació és molt important
-	+
EVASIÓ Jo perdo/Tu perds	CONFORMITAT Jo perdo/Tu guanyes
Els objectius no són molt importants	-

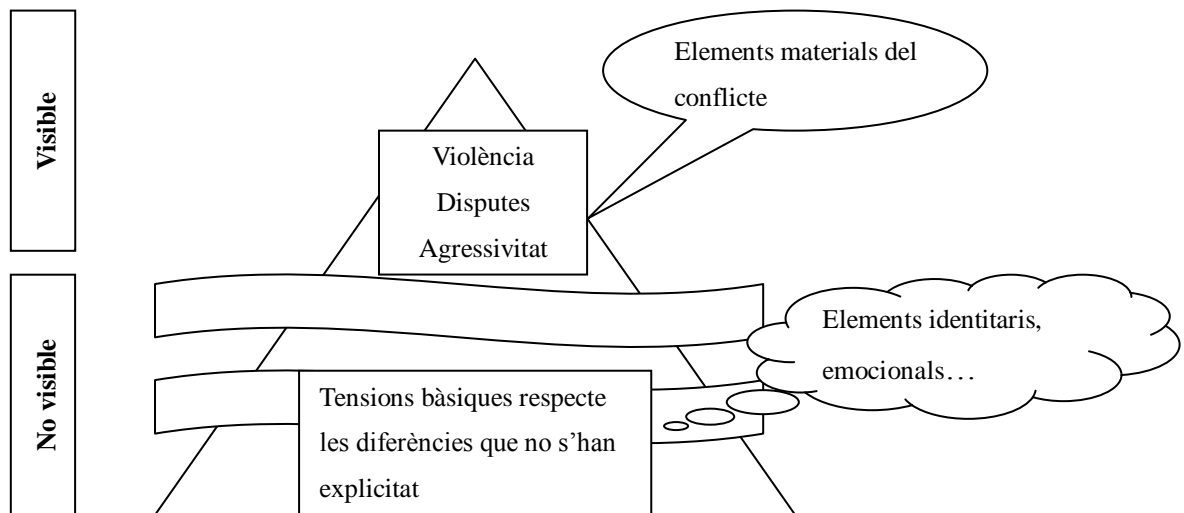
Font: Cascón, P. *Educar en y para el conflicto*. Càtedra UNESCO sobre Paz y Derechos Humanos. Barcelona: Universitat Autònoma de Barcelona.

- Competició: no importa l'altre ni la relació, els interessos de la pròpia persona es sobreposen a tot.
- Conformitat/Acomodació: per tal de no ferir a l'altre o evitar una situació conflictiva, una de les parts cedeix en tot i no planteja quin és el seu punt de vista.
- Evasió: no s'afronta el conflicte per cap de les dues parts, però hi és latent. En surten perjudicades totes les parts i l'ambient.
- Cooperació: quan es tenen presents els objectius de les parts i la pròpia relació. El fi, però també els mitjans, han de ser coherents.
- Negociació: al ser difícil una cooperació plena, es tracta de què totes dues parts guanyin en allò fonamental.

Cal tenir en compte que tots els conflictes tenen unes característiques comunes. És el

que molts autors anomenen Iceberg del conflicte.

En tot conflicte, igual que en un iceberg, hi ha una part visible i una altra no visible. La primera part és aquella que es manifesta i es percep amb facilitat, és a dir, la posició que agafa la persona envers el conflicte. La part no visible, són aquells elements ocults que moltes vegades amb el llenguatge verbal no s'expressen però que hi són present, és a dir, són els interessos.

Font: Miguel, S i Trinidad, C. (2004). *La mediació: Eines per a treballadors/es i educadors/es socials*. Barcelona. Fundació Pere Tarrés.

Molts cops, la inflexibilitat en quelcom visible està íntimament lligat a algun aspecte no visible. Els acords sobre algun element material seran més viables i duradors si les parts s'han pogut expressar sobre aquells aspectes més profunds. Com més profund sigui el conflicte més elements immaterials hi haurà.

Es distingeixen quatre tipus de conflictes, segons el poder del implicats:

- Entre menors: pertanyen al mateix grup d'iguals i les seves perspectives són diferents, contràries o oposades. A l'escala social tenen poc poder.
- Entre menor i adult: normalment es dona perquè l'adult vol imposar unes normes que el menor no accepta, i aquest fa ús de la provocació per ser acceptat pel seu grup d'iguals.

- Entre professionals i adults: totes dues parts tenen poder però en àmbits diferents.
- Entre adults: el conflicte sorgeix perquè les dues parts tenen poder dins el mateix àmbit.

3.2 Teràpia breu estratègica

Per tal d'enquadrar conceptes com diàleg, persones, comunicació, context, situació conflictiva, estratègia,... ens hem centrat en un enfocament força innovador si ho comparem amb les perspectives històriques més consolidades en la societat occidental, com pot ser el psicoanàlisi. El nostre marc científic es centrarà en una línia de treball basada en el diàleg estratègic com a metodologia per resoldre situacions problemàtiques.

Aquest apartat l'hem estructurat amb tres grans moments de manera que hem intentat ordenar la informació des d'un punt de vista cronològic, però alhora de general a concret. D'aquesta manera considerem que hi ha una amplitud contextual per donar sentit i concreció en el que ens interessa que és la intervenció estratègica breu.

Per entendre la globalitat de la intervenció estratègica breu ens hem de remuntar uns quants anys enrere, en un petit poble americà anomenat Palo Alto. Allà fou on sorgí una nova manera d'entendre el món i l'ésser humà.

Els dos protagonistes principals d'aquest enfocament són el Projecte Bateson encapçalat pel propi Bateson i el Mental Research Institute (MRI) creat al 1961 per Jackson. Aquests dos donaran força a l'Escola de Palo Alto, creada al 1955, quan van unificar esforços per investigar sobre la teoria de la doble coacció. Cal especificar que no es pot entendre la Escola de Palo Alto com un èns propi, ja que com a tal no ha estat mai, sinó que Palo Alto fa referència a unes relacions molt estretes entre aquests dos grups, interessats per uns mateixos objectius.

3.2.1 Origen

Palo Alto divideix en tres grans moments la seva evolució:

- Cap a una ciència de la comunicació: concepció interaccional del comportament.
- La doble coacció més enllà del Projecte Bateson. La cibernètica i la psiquiatria transformaran la perspectiva de l'època i obrirà el camí a la teràpia familiar.
- El MRI i el Centre de teràpia breu. Al 1960 arribarà Paul Watzlawich per contrarestar la retirada de Bateson.

Bateson va néixer al 1904. Va ser un home que no diferenciava la seva vida privada de la seva vida professional, això va fer que tots els àmbits de la seva vida estiguessin molt lligats. Va rebre molta influència de la seva família, sobretot del seu pare, qui després d'haver perdut els seus dos altres fills, va apostar per ell. Autors referents de Bateson són Butler i Blake. Tal com afirmen alguns autors (Witzeaele, 1994) Bateson és un dels pilars de la Escuela de Palo Alto. Bateson no és cristià, creu principalment en la ciència. En una de les seves primeres obres *La naturaleza y el pensamiento* l'autor insisteix molt sobre les relacions que s'estableixen entre les coses, sobre la estructuració formal jerarquizada, la qual anomenarà "la estructura que enllaça". (Witzeaele i Garcia 1994:37)

El respecte per la ciència pura va impedir que Bateson s'incorporés en algun grup científic concret. Al 1859 es publicà l'Origen de les Espècies de Darwin, des d'aleshores, els científics del moment es centren en verificar aquesta teoria; uns des de la pròpia perspectiva darwiniana i els altres des de la perspectiva de Lamarck. Els primers creuen que els canvis són fruit de l'atzar, els altres consideren que els canvis són fruit de la influència de l'entorn. Bateson s'aproximarà a la perspectiva de Lamarck però, per viatges que posteriorment realitza, el fan afirmar:

“tanto si creemos en Lamarck, como en Darwin, está admitido por todos que la progresión ha tenido que pasar por la aparición de variaciones...por consiguiente debemos investigarlas a través del estudio de los cambios que se producen ahora en ellos, adquirir un conocimiento de los modos de

aparición de dichos cambios y, si es posible, de las leyes que los limitan”
(Lipset, 1980 a Wittezaele i Garcia 1994: 40-41)

Referent a la teoria del canvi, autors com Watzlawick, Weakland, Fisch, també relacionats amb l'Escola de Palo Alto, escriuran al 1980 l'obra *Cambio*. Els tres autors fan referència a un dilema complex: per què en una situació dolorosa no s'activen mecanismes de defensa eficaços per eliminar-la?

Proposen set mesures per augmentar la capacitat de maniobra del professional:

- Oportunitat i ritme: en una situació conflictiva concreta hi haurà estratègies abans usades que no han funcionat. Aquesta mesura fa referència a la capacitat del professional d'innovar, ja que si s'insisteix en una estratègia que no funciona pot donar-se el risc d'augmentar la resistència al canvi.

- El temps necessari: el professional ha de ser capaç i sincer per demanar el temps necessari a la recerca de possibles solucions o maneres d'intervenir. D'aquesta manera, també se li fa entendre a la persona que per al professional és important el cas, però que ell tot sol no se'n sortirà. Precisa de la implicació real i activa de la persona.

“aquesta postura distesa carrega al client amb la responsabilitat de comunicar-se amb més claredat, i de portar a terme la tasca que li correspon” (Watzlawick, Weakland i Fish, 1980:48)

- L'ús del llenguatge condicional: “les condicions posen de manifest que la suggerència que es desitja oferir és adequada, però que el seu èxit dependrà dels esforços del pacient més que de la bondat de la suggerència en si mateixa.” (Watzlawick, Weakland i Fish, 1980:49)

- El client ha de concretar: tal com es deia anteriorment, la persona ha de focalitzar i intentar expressar de la forma més precisa possible quina és la situació, com la viu i què està compromès a fer.

-Actitud igualitària: posicionar-se com a professional en situació d'igualtat amb la persona que cerca l'ajuda. No es tracta d'una relació de nivells, sinó d'una relació de treball conjunt, col·laboració entre professional i pacient.

- Sessions individuals o conjuntes: les sessions es fan de manera individual o com a màxim de tres persones. En la majoria dels casos no s'intervé amb el nucli familiar sencer. No és important qui participa en les sessions, sinó com s'afronta la nova situació.

- Tàctica amb els pacients difícils: en les sessions, pot haver persones que després de passar per diferents teràpies siguin escèptiques a creure amb el canvi, per això el professional ha de ser prou àgil per adonar-se d'aquest fet.

Retornant a la trajectòria de Bateson, en els seus viatges com a estudiant de Biologia, va anar decantant el seu interès per l'antropologia. Tardà poc en adonar-se de què l'antropologia fallava per manca de base científica teòrica. No aconseguia explicar fenòmens socials per falta d'instruments. Això durà fins al 1927, quan Bateson se'n va anar a estudiar una tribu de Nova Guinea on es trobà amb dos antropòlegs, Fortune i Mead. Entre els tres intercanviaren nous coneixements, Bateson els aportà rigor científic, i ells dos iniciaren a Bateson en l'estudi de l'individu.

Anys més tard, al 1936, sorgí la primera obra de Bateson anomenada *Naven*, on distingí el que és el "mapa" i el "territori". S'endinsà en el món de la cismogènesi, és a dir, els processos de diferenciació. Per entendre un individu s'ha de tenir en compte el seu context i la relació que s'estableix entre aquests dos.

"la conducta de un ser humano está igualmente determinada por la respuesta del otro. La explicación del comportamiento humano pasa así de una visión intrapsíquica a una consideración del sistema relacional del individuo: la unidad de análisis es la interacción" (Witzeaele i Garcia, 1994: 51)

Per Bateson, la cismogènesi és el "proceso de diferenciación en las normas de comportamiento individual resultante de interacciones acumulativas entre unos

individuos” (Witzezaele i Garcia, 1994: 51)

Bateson diferencià dos tipus de configuració interaccional cismogenètica, conceptes que posteriorment evolucionarien cap al que actualment anomenem relacions complementaries o relacions simètriques. Bateson i Mead participaren en unes reunions on es reflexionava sobre la “inhibició cerebral” juntament amb Wiener, Erickson, entre d’altres. És aquí on es comencen a dibuixar les línies d’un nou enfocament comportamental.

Fou al 1946, amb la Fundació Macy, promotora d’aquestes reunions, que ressorgeix el concepte de cibernètica com a estudi dels sistemes lligats per la informació. Tots els participants estan d’acord en què s’han d’establir ponts de comunicació entre les diferents ciències per crear un nou coneixement. “Sin comunicación no hay conocimiento, no hay contacto, no hay relación, no hay vida.” (Witzezaele i Garcia, 1994: 95)

Per Bateson la informació consisteix en unes diferències que creen diferència, és a dir, existeixen infinitat d’estímuls al nostre entorn, però només es convertiran en informació aquells que ens afectin directament en el nostre organisme. Tot missatge té transformacions, ja que una cosa és la realitat i l’altra el mapa de la realitat. Aquest procés de transformació Bateson l’anomenà “codificació”.

Al 1950, Bateson rep una subvenció per un projecte d’investigació, amb la qual unirà el Projecte Bateson amb el grup del MRI, que en aquell moment té a Jackson com a director. Encara que els dos equips mai treballassin junts, els seus col·laboradors sempre van tenir estretes relacions professional. Les investigacions van dirigir-se cap a l’estudi de l’esquizofrènia en relació a la comunicació i, més concretament, als missatges i metamissatges.

Es van adonar que la comunicació és el mitjà per establir la redundància necessària per fer un aprenentatge. Defineixen aquest com l’augment de redundància entre la persona que aprèn i el seu entorn. L’essència de la comunicació és la creació d’aquesta significació, d’un model, d’allò previsible, de la informació i reducció de l’atzar.

El metamissatge fa referència a la comunicació d'una comunicació. Per explicar-ho utilitzarem un exemple:

“la esposa ocupada mirando la televisión; el marido llega a casa i la saluda. Ella le responde de manera distraída... “perdóname, pero la película era apasionante y yo no quería perderme el final” ella precisa cómo desea que su marido descodifique su comportamiento.” (Witzezaele i Garcia, 1994: 119)

Quan una persona comunica missatges a diferents nivells i que són contradictoris entre ells, el receptor del missatge ha de descartar negar-ne un dels dos per poder donar resposta. Aquesta seria la teoria de la doble coacció, anteriorment anomenada pels autors, paradoxa.

Els ingredients de la doble coacció són:

- dues persones o més: una serà anomenada la “víctima” i l'altra la “coaccionant”.
- Una experiència repetitiva.
- Una ordre negativa primària.
- Una ordre negativa secundària que entra en conflicte amb la primera, però a un altre nivell.

En l'estudi sobre l'esquizofrènia i la comunicació s'adonen que han de començar a incloure els membres de la família en el tractament, perquè és en el conjunt de la família on es pot estudiar les relacions que s'han establert entre uns i altres.

3.2.2 L'Estratègia breu a Europa

Paul Watzlawick arriba a Palo Alto després d'haver estudiat filosofia i llengües modernes a la Universitat de Venècia. Rep la influència de Jackson i les seves tècniques terapèutiques i de Bateson amb les seves orientacions teòriques. Serà quan Bateson surt de Palo Alto quan el MRI prendrà més força amb la seva recerca. Aquest, juntament amb Giorgio Nardone creen el Centre Teràpia Estratègica d'Arezzo al 1987. És un institut d'investigació, formació i activitat clínica. Ha tingut gran reconeixement

nacional i internacional per les seves investigacions en el camp de les patologies específiques, com poden ser els trastorns obsessius, d'alimentació, etc. Això ha fet que s'hagin anat creant filials arreu del món, com per exemple la Escola Gestalt de Barcelona, on realitzen cursos directament de la mà de G. Nardone. (Nardone i Salvini 2006)⁵

Girogio Nardone és psicòleg i psicoterapeuta. Cofundador i director del Centre de Teràpia Estratègica d'Arezzo, docent de Tècnica de la Teràpia Breu a la Universitat de Siena i representant oficial del Mental Research Institute de Palo Alto. És internacionalment conegut per ser una persona compromesa i creativa a l'hora de cercar noves estratègies en les seves investigacions que perfeccionin el model. (Nardone i Salvini, 2006)

Un cop plantejades les bases històriques, amb els seus principals personatges i les aportacions més rellevants, ens endinsem amb un dels conceptes més importants per aquest treball, ja que aquest ens permetrà entendre, encara més, la intervenció estratègica breu.

En primer lloc, es fa necessari conèixer què significa diàleg. Prové del llatí dia – logos, que vol dir intel·ligència a dos, intercanvi d'intel·ligències o trobada d'intel·ligències. El diàleg és un instrument que ens permet, com a humans, prendre consciència de què vivim en societat, que hi ha un entorn fora del propi individu.

Si ens referim a la història d'aquest concepte, ens hem de remuntar molt temps enrere, ja que un dels primers en adonar-se de la importància de la comunicació i del diàleg fou Protàgores. Ell utilitzava el diàleg per qüestionar, tenia l'art de la disputa, amb l'objectiu de persuadir el seu interlocutor de la seva pròpia tesi. El discurs de Protàgores estava més encarat a qüestionar que no pas a realitzar grans afirmacions.

En contraposició a Protàgores, es troba Socrates, el qual utilitzava el diàleg per trobar la

---

⁵ Aquesta informació també es pot trobar a altres llocs com al web http://www.centrodeterapiabrevestrategica.org/centro_de_terapia_estrategica_002.htm

veritat. Aquest transformà les tècniques de Protàgores per tal de trobar aquesta veritat. A més a més, no podem oblidar les veritats absolutes dels discursos de Plató, juntament amb el seu deixeble Aristòtil i els seus dilemes de veritat i mentida. Un dels primers en realitzar diàlegs amb il·lusionisme d'alternatives (concepte que treballarem posteriorment) fou St Tomàs de Aquino, a l'Edat Mitjana. En aquesta mateixa època començà a fruir el discurs més científic del qual sorgiren els autors de la psicologia moderna.

En aquesta psicologia moderna hi ha autors que entenen el diàleg com a instrument de coneixement i de canvi dels individus i de les seves opinions. Per exemple, W. James fundà una escola d'estudis sistemàtics sobre el llenguatge i la interacció comunicativa. Un altre autor rellevant, fou George Mead (Nardone i Salvini, 2006), el qual analitzà les interaccions simbòliques produïdes per el diàleg entre les persones.

No serà entre la dècada dels quaranta i els seixanta, quan es profunditzà en el tema de la comunicació i la tècnica del diàleg “com a instrument capaç de produir canvis prefixats en les actituds i en els comportaments de les persones.” (Nardone i Salvini, 2006:22)

Fet així un breu resum de la història del concepte diàleg, se'ns fa d'especial importància esmentar aquelles idees generals i bàsiques que defineixen la intervenció estratègica breu.

Per als seus fundadors, l'origen d'aquesta intervenció prové de les més antigues tradicions, com són la cultura grega de la astúcia, l'art xinès de la guerra i la retòrica de la persuasió (Nardone, 2009). Però per no remuntar-nos tan enrere, tal com indica Nardone, la teràpia breu estratègica és l'art de resoldre complicats problemes humans amb solucions aparentment simples. És el resultat de l'evolució de tota la corrent sistèmic-estratègica de Palo Alto, a més d'haver incorporat noves eines. (Santiago i González 2008-2009)

La intervenció va dirigida principalment a:

- Conèixer com la persona, i les persones que estan al voltant, han intentat resoldre el problema, dit d'altra manera, eliminar els comportaments disfuncionals.

- Cercar com és possible canviar les situacions problemàtiques de la manera més eficaç i ràpida, fent canviar la forma en què la persona crea les seves realitats.

Des d'aquest enfocament, s'entén que constantment s'està comunicant, és a dir, és impossible no comunicar.

“El modelo estratégico de terapia se ocupa del modo en que el hombre percibe y gestiona la realidad propia a través de la comunicación consigo mismo, los demás y el mundo, transformándola de disfuncional en funcional, con el fin de poder “actuar” sobre ella.” (Nardone i Salvini, 2006:23).

Aquest treball és possible, ja que des d'aquest enfocament, tal com ens indiquen en l'obra *Psicosoluciones*, es considera que “no existeix una realitat verdadera, sinó tantes realitats com es poden inventar” (Nardone, 2004:19)

El treball s'enfoca no sobre els motius del problema, sinó sobre com funciona i què fer per solucionar-lo. No s'interessa per la història de la situació ni per què ha sorgit, cosa que fan moltes de les altres corrents. Es centra en les solucions pràctiques de curt termini i senzilles que poden ser efectives. Cerca la funcionalitat o disfuncionalitat del comportament de les persones. El seu discurs no és des de la racionalitat i la lògica, sinó des de les emocions i sentiments de la pròpia persona. Intenta canviar les sensacions i la visió de la persona per conduir-la a descobrir noves i resolutives modalitats de percepció i gestió dels problemes i dificultats. (Nardone i Salvini, 2006:25)

“una persona tiene grandes dificultades en cambiar una convicción propia, después de haberla creado mediante un proceso experimental vivido como eficaz (Nardone, 2004:26)

Des d'aquesta perspectiva, els trastorns mentals són vistos com el producte d'una modalitat disfuncional de percepció i reacció en relació a la realitat. És aquí on nosaltres hem d'especificar que no tractarem amb trastorns mentals, sinó amb situacions problemàtiques a les quals la intervenció estratègica breu també funciona amb gran

efectivitat i eficiència.

“tota conducta humana intencionada depèn en gran mesura de les opinions o les premisses que posseeixen les persones, ja que aquestes opinions són les que regeixen la seva interpretació de les situacions, els esdeveniments i les relacions” (Fish, Weakland, Segal, 1994:23)

L'estructura del diàleg estratègic és teòricament complexa, però en la seva realització pràctica és realment senzilla. Parteix d'un diàleg on les preguntes van encaminades a definir el problema, a conèixer quines han estat les solucions intentades per resoldre el problema, etc. No és una entrevista estructurada, ja que cada dos o tres preguntes, per mitjà de la paràfrasis (aquest concepte el treballarem més endavant, en aquest mateix punt), la persona ens indica si anem pel bon camí o no. D'aquesta manera:

“trabaja sobre la percepción del problema del paciente, se trabaja sobre su relación emotiva con el terapeuta y sobre sus expectativas, incrementando todos los efectos sucesivos, sin hacer que el paciente se sienta manipulado, porque es él quien guía, es él quien da las respuestas, al mismo tiempo se cambian sus comportamientos, sus soluciones intentadas. Por tanto se trabaja al mismo tiempo sobre el nivel perceptivo, sobre el nivel emotivo y sobre el nivel conductual y, como efecto final, legará también el cambio de condición.” (Nardone i Salvini, 2006:42).

El concepte de la solució intentada fa referència a aquelles solucions que ja ha provat la pròpia persona per solucionar el problema. Aquestes ens interessa analitzar-les perquè, per mitjà de les preguntes, la persona s'adona que les solucions intentades han perpetuat el problema. És a dir, en moltes ocasions apliquem sempre la mateixa solució a problemes coneguts. Hi ha casos en què pot resoldre's el neguit o malestar, però en d'altres no, provocant una preocupació o enfocament cap aquesta situació. Aquest “capficar-nos” fa perpetuar la situació.

“el terapeuta estratégico se enfoca, desde el inicio de la terapia, sobre la ruptura de este círculo vicioso que se llegó a establecer entre las soluciones

intentadas y la persistencia del problema.” (Filial del Centro di Terapia Strategica di Arezzo, 2009)

“No le hemos explicado que sus soluciones intentadas hacen empeorar el problema además de mantenerlo, se lo hemos hecho sentir, y ésta es una experiencia emocional.” (Nardone i Salvini, 2006: 38)

Per tant, la intervenció es converteix en un descobriment de la pròpia persona, que per mitjà de les preguntes del professional, l’ajuda a entendre i percebre d’una forma diferent la seva situació.

És considera breu una teràpia si es realitza en un marge de no més de 20 sessions. La durada mitja de les teràpies és de set sessions. Les persones que han desbloquejat el seu trastorn entre la primera i la segona sessió equival al 70% dels casos. (Santiago i González, 2008-2009)

Amb aquesta perspectiva es contradiu la idea que perquè un problema sigui llarg i difícilós la seva solució també requerirà d’una llarga i complexa intervenció.

“Una de las más nefastas convicciones de los últimos cien años, en cuanto a tratamientos terapéuticos, es aquella fundamentada en que si una persona tiene una patología psicológica grave y persistente a lo largo de varios años, su terapia deberá ser igual de complicada y extensa en el tiempo” (Nardone, 2004:13)

3.2.3 Tècniques utilitzades

Són moltes les tècniques emprades en la intervenció estratègia breu, totes elles encarades a desbloquejar a la persona per tal d’ajudar-la a emmarcar de nou la seva situació dolorosa, i per tant, ser capaç de poder veure altres perspectives i, alhora, elaborar noves solucions.

A continuació, farem una breu explicació d'algunes d'aquestes tècniques:

- La pregunta amb il·lusió d'alternatives:

Fa referència a un concepte elaborat per Milton Erickson. Consisteix en elaborar preguntes amb dos possibilitats de resposta completament oposades, per les quals la persona haurà de respondre una de les dues opcions. Des d'aquesta perspectiva, es creu que les situacions conflictives o els problemes provenen no de les respostes, sinó de l'enfocament de les preguntes.

Són preguntes embut, és a dir, que van concretant-se cap a un objectiu: que la persona s'adoni, per ella mateixa, que la seva situació té altres enfocaments i altres alternatives de solució. Alhora, la persona, per mitjà de les respostes, es va adonant que les solucions que ha intentat fins aquell moment han fet perdurar o incrementar la situació conflictiva.

- La paràfrasi reestructurant:

Després d'una seqüència de preguntes, es realitza una mena de resum de la situació. A partir de les respostes que ha anat donant la persona es defineix el problema i el que realment s'està entenent. No és tracta de fer valoracions i interpretacions sinó de resumir, per així poder corregir allò incorrecte. D'aquesta manera, el professional dóna a entendre que ell no té la resposta, sinó que és la mateixa persona qui guiarà el procés. No es tractarà d'una relació entre professional (que ho sap tot) i usuari (esperant la resposta), sinó que entre tots dos cercaran possibles solucions. La persona és qui coneix la situació conflictiva, per tant, no hi ha ningú millor que ella per solucionar-la. Un dels resultats d'aquesta tècnica és que la persona és sent respectada i no obligada. Això crea un clima de confiança bàsic per qualsevol intervenció. La paràfrasi reestructurant és una de les mesures per augmentar la capacitat de maniobra del professional, ja que efectuant aquestes comprovacions es pot avaluar si la persona està acceptant o no cada pas que es dóna. (Fish, Weakland i Segal, 1994: 43).

“Parafrasear..., orienta inevitablemente la atención del interlocutor sobre este círculo vicioso, patógeno, colocándole de esta forma en la posición de “sentir la exigencia” de cambiar lo que por vez primera resulta que alimenta, más que reduce, su problema.” (Nardone i Salvini, 2006:52)

“Reestructurar: cambiar el propio marco conceptual o emocional, en el cual se experimenta una situación”. (Watzlawick, Weakland, Fish, 1980: 120)

- Evocar sensacions:

Tal com hem insinuat anteriorment, no hi ha canvis si no hi ha una experiència emocional que ho motivi.

“dialogar estratégicamente significa inducir cambios en el interlocutor mediante aquello que se le hace sentir. Por lo tanto el lenguaje evocativo se convierte en esencial.” (Nardone i Salvini, 2006:55)

Utilitzar metàfores, records, cites, una anècdota, ens ajudarà a evocar sensacions, tan se val quina usem si aconseguim aquesta sensació. Cal tenir en compte la persona que tenim al davant, ja que aquestes eines han d'estar en concordança amb l'estil de la persona de sentir, parlar i ser. És a dir, en una persona de nivell cultural alt podrem utilitzar grans cites filosòfiques, en canvi, en una persona de nivell cultural baix haurem de buscar el vocabulari adient perquè li sigui significatiu.

També trobem altres tècniques a *El arte de la estratagema* (Nardone, 2009). Algunes d'aquestes tècniques són les següents:

- *Solcar el mar a esques del cel:*

Aquesta tècnica consisteix en desviar l'atenció fent parlar a la persona d'alguna cosa agradable i de poca rellevància, realitzant una activitat lúdica, focalitzant l'atenció amb quelcom aparentment absurd, etc.; per així poder portar a terme accions importants i estratègiques de manera molt subtil. D'aquesta manera es poden obtenir grans resultats. Un exemple representatiu d'aquesta tècnica que trobem al llibre, és la següent:

“...una hija quiere obtener el permiso para volver a casa muy tarde de un padre con rígido punto de vista. Ella le pedirá a su padre consejo sobre algo para él realmente relevante. Por ejemplo, le expondrá algunas dudas sobre

decisiones escolares y algunas impresiones sobre su futuro profesional. Luego, después de haber hablado durante un rato de esto, habiendo surtido el efecto de haber creado en él toda una serie de preocupaciones, le preguntaré si puede volver tarde esta noche (...) para el padre si una cosa se hubiera pedido directamente habría sido vivida como importante, y en ese momento, en comparación con el resto, parece irrelevante.” (Nardone, 2009:40)

Aquesta tècnica es fa servir per treballar les pors patològiques, ja que serveix per desviar l'atenció de tal manera que ens oblidem d'allò que realment és important per nosaltres. Aquesta anul·lació de la resistència apareix sense que l'altre se n'adoni. Aquest procediment és difícil d'aplicar-lo a un mateix, però també és possible, sobretot amb persones fumadores que volen deixar de fumar.

- *Mentir dient la veritat:*

Quan una persona menteix de manera habitual, arriba un moment que ningú se la creu, fins al punt que quan explica una cosa que és certa i molt real, tothom ho interpreta com una enganyifa. Aquesta tàctica s'utilitza molt com estratègia de guerra. Tal com explica Nardone en *El arte de la estratagema*, hi ha tropes com l'alemanya que utilitzava aquest parany per desarmar el bàndol contrari i atacar. Així doncs, podem dir que la clau d'aquesta estratègia és l'absència de la mateixa. De vegades, pot ser que aquesta tècnica no funcioni, ja sigui perquè hem subestimat l'adversari o perquè l'altre ha esbrinat la nostra estratègia i la utilitza al mateix temps per defensar-se. Aleshores, haurem d'aplicar una tècnica més complexa.

- *Partir després per arribar abans:*

Fa referència a la idea que és la persona qui ha de parlar primer. El professional ha de ser prou hàbil per aconseguir, mitjançant preguntes, que la persona expressi la seva manera de sentir, pensar, actuar i parlar. D'aquesta manera, el professional coneix, sense que la persona s'adoni, quina és la seva perspectiva del món i de quina manera s'hi relaciona. Es tracta que ella mateixa descobreixi tot allò que pot ser erroni dins el seu pensament. Així el professional evita contradir a la persona, i per tant, que es senti jutjada.

- *Enterbolir les aigües perquè els peixos flotin:*

Es tracta de crear confusió a la persona perquè quedi desconcertada. Un exemple representatiu d'aquesta tècnica que trobem al llibre, és la següent:

“Una mujer se lamentaba de su marido, que prefería salir siempre con los amigos, dejándola sola en casa. Después de meses de quejas, súplicas e incluso disputas, una tarde, cuando el marido está a punto de salir, la mujer le acompaña a la puerta y le desea, con una dulcísima sonrisa: ¡diviértete, cariño!” (Nardone, 2009:54)

D'aquesta manera, la dona crea tal desconcert al seu home que ell desconfia i torna a casa. Des d'aquest mateix moment ja no serà tan agradable per ell marxar amb els amics, tindrà un cert neguit que no el deixarà estar tranquil i, per alliberar-se d'aquest patiment, preferirà quedar-se a casa. En aquest mateix llibre ens parlen de: “*la duda devora la mente*”. Es refereix a què quan la persona no vol pensar en una cosa, com més esforç i posi en no pensar-hi, més hi pensarà. “*El intento de reconquistar el control conduce al efecto contrario de perderlo cada vez más*” (Nardone, 2009:55).

- *Si vols redreçar alguna cosa, primer aprèn a retorçar-la encara més:*

Abans d'aconseguir un èxit s'han de realitzar molts intents que no els hem de viure com un fracàs, sinó tot el contrari, els hem de veure com una oportunitat per aprendre, per saber allò que no hem de tornar a fer.

- *Circular contra lineal, lineal contra circular:*

Parla de complementar-se. Tal com diu Pascal a Nardone (2009:63-64): “*cuando se quiere demostrar algo general, hay que dar la regla particular de un caso; pero si se quiere demostrar un caso particular, habrá que comenzar por la regla general*”.

Per ser més concrets, aquesta tècnica vol fer referència al llenguatge que utilitzarem davant la persona. Si la persona que tenim ens parla de manera molt complexa, nosaltres parlarem de manera senzilla, en canvi, si ens parlen de manera molt senzilla parlarem d'una manera més complexa. D'aquesta manera trenquem els esquemes de la persona. La clau és trobar el canal complementari de la persona.

- *Matar la serp amb el seu propi verí:*

Aquesta tècnica es basa en fer servir l'arma de l'adversari per atacar-lo. Al llibre hi ha diversos exemples, però un dels més clars és el següent:

“si alguien difunde voces malévolas respecto de vosotros, no le atacéis ni le pidáis aclaraciones. Sed aún más amables y expresadles públicamente vuestra estima, como si hubiera hecho uso de una gran cortesía más que de una ofensa. Como si fuera vuestro aliado y no un enemigo. De este modo, volveréis su acción en su contra, poniéndole en un gran aprieto y en graves dificultades.” (Nardone, 2009:68).

Per portar a terme aquesta tècnica cal estar molt segur d'un mateix i tenir molt d'enginy, perquè hem de lluitar contra el nostre pitjor enemic i en un moment de feblesa el cop pot ser molt més fort que el primer atac. Això és una cosa que es treballa, no és fruit de la nostra personalitat.

- *Apagar el foc afegint-hi més llenya:*

Si ens centrem en analitzar el nom d'aquesta tècnica, tal com fa Nardone, ens adonem de què molts cops ens traïm nosaltres mateixos. Quan ens diuen que hem d'apagar un foc posant-hi més llenya ens sembla absurd, perquè en un primer moment pensem que hem de treure'n més que no posar-ne. No pensem que podem posar llenya per afogar el foc i que s'apagui. Nardone també ens convida a realitzar un petit experiment per poder entendre aquesta tècnica. Es tracta de pensar en un cosa intensament. Poc després ens podrem adonar que la idea que estàvem pensant ens ha marxat i estem pensant amb altres coses completament diferents.

Aquesta tècnica serveix per anul·lar conductes repetitives i negatives. Es fa servir, sobretot, per treballar la por patològica i les obsessions. Un altre ús que se li dona és per canviar l'actitud negativa cap a positiva, d'una persona cap a una altra. Si la víctima mostra plaer cada cop que l'agressor l'ataca, aquest deixarà d'atacar, perquè amb la seva agressió no busca el plaer de la víctima, si no tot el contrari (ens referim a agressions verbals).

- *Fer pujar l'enemic a les golfes i després treure l'escala:*

Podem dir que aquesta tècnica consisteix en crear una trampa per al nostre enemic. Aquesta tècnica s'utilitza tant per caçar com per seduir a una persona. Es va començar a utilitzar a l'antiguitat per caçar micos.

Es tracta de fer servir quelcom que a la nostra pressa li agradi molt, que no se'n pugui resistir. D'aquesta manera la persona ve a nosaltres perquè allò li agrada, pensant que ve per pròpia voluntat, quan en realitat ve perquè li hem manat nosaltres. Un exemple clar és el següent:

“Precisamente como los dulces rechazos de una mujer deseada, que alientan al hombre a insistir en el cortejo haciéndole caer, por su espontánea voluntad, en la trampa de perseguir algo que le es, al mismo tiempo, ofrecido y sustraído. Esta situación hace aumentar el deseo y los esfuerzos del cortejador, es decir, hace sentir más importante a la mujer y amplifica el deseo del hombre.” (Nardone, 2009:80).

Dins d'aquesta mateixa tècnica, podem parlar d'una altra que ens ajuda a portar-la a terme: *il·lusió d'alternatives*. Aquesta tècnica tracta de donar diferents solucions a l'altre de manera que a ell li sembli que pot escollir, però que en realitat som nosaltres els que li estem dient el que ha de fer. Perquè sigui efectiva caldrà que una de les solucions sigui una cosa que no agradi o li costi molt de fer al nostre interlocutor i l'altra molt més agradable. Però han de ser totes dues coses que nosaltres volem que faci.

- *Crear del no-res:*

L'home no creu en res que no existeix. L'home té la necessitat de creure en alguna cosa i la teràpia breu estratègica s'aprofita d'aquest aspecte. “Comportar-se <como si> una cosa fuera verdadera, aunque no esté demostrado que lo sea, después de un tiempo, nos induce a considerarla como tal” (Nardone, 2009:85).

- *L'estratègia del truc revelat:*

El nostre interlocutor també utilitza estratagemes per enganyar-nos, per això l'hem de conèixer bé. Quan ell esbrini que coneixem els seus moviments intentarà controlar-los i

fer-ne de nous per enganyar-nos, cosa que el portarà a descontrolar-se i a deixar-se veure tal com és.

- *Canviar constantment sent els mateixos:*

En aquesta tècnica es fa referència a l'aigua perquè s'adapta a qualsevol circumstància i pot canviar contínuament. Els humans no tenim la capacitat ni de transformar-nos ni d'adaptar-nos tan ràpidament com ho fa l'aigua. El que sí que podem fer és entrenar-nos per tenir una ment molt més flexible i adaptable, per tal de tenir una ment espontània. Aquesta és la capacitat que fa possible totes les altres habilitats.

- *Vèncer sense combatre:*

És al màxim on es pot arribar.

“significa haber llegado a un nivel de habilidad estratégica y virtud tales como para generar en cualquier adversario no solo temor, sino respeto y admiración hasta el punto de que éste ni sueña con la idea de un enfrentamiento” (Nardone, 2009:101).

Per concloure aquest punt, un dels més importants per nosaltres, volem deixar clar quin és el nostre posicionament sobre aquest tema. Som conscients que els inicis d'aquesta teràpia són eminentment d'àmbit psicològic i que, per tant, no seria del nostre camp d'actuació. Però la seva evolució ha permès que altres ciències, com la pedagogia, puguin entrar a treballar aspectes que fins ara no eren del seu abast.

Nosaltres parlem de teràpia breu estratègica com una eina educativa. Es treballa perquè les persones, per elles mateixes, aprenguin a resoldre aquelles situacions que els produeixin malestar, és a dir, s'ocupa d'eliminar aquells símptomes o comportaments disfuncionals, mitjançant un canvi que ve donat a partir del diàleg. La persona aconseguirà reeducar aquelles mancances que l'han portat a situacions conflictives.

“diferentemente de las tradicionales teorías psicológicas y psiquiátricas, un terapeuta estratégico no utiliza ninguna teoría sobre la “naturaleza humana” y, por tanto, mucho menos definiciones relativas a la “normalidad” o

“patología” psíquica.” (Filial del Centro di Terapia Strategica di Arezzo, 2009)

Per tant, volem deixar clar, que aquest és un punt de vista molt personal, amb el qual molta gent pot discrepar. Creiem fermament amb què aquesta forma d'intervenció pot ser molt enriquidora a nivell educatiu i en qualsevol àmbit.

3.3 Organitzacions educatives

Abordar aquest punt no ens ha estat senzill perquè considerem que tot context, sigui el que sigui, educa. Som conscients que, per tal de tenir un treball esquematitzat i amb un cert ordre, havíem de concretar el nostre camp de treball. Per això aquest punt l'hem dividit en tres apartats generals: primer hem treballat la família, per després parlar de les organitzacions educatives escolars i per últim les organitzacions d'educació social.

Hem fet aquesta divisió perquè considerem que aquests tres contextos són on les persones ens socialitzem i ens desenvolupem al llarg de la vida. Dependrà d'aquests tres contextos que la persona pugui evolucionar educativament al llarg de la seva vida. La creació del propi jo és “inseparable del context social i cultural en què es produeix” (Vila 1998:14).

3.3.1 Les organitzacions familiars

La família és el primer microsystema social on es desenvolupen els aprenentatges inicials de la persona tan a nivell personal, físic, cognitiu, emocional com social, moral i intel·lectual. Des del moment en què definim família com a quelcom social, significa que hi ha un seguit de relacions que també afecten a aquests aprenentatges. Les influències existeixen entre els diferents membres d'una família. No se l'ha d'intentar entendre com la suma d'unes parts, sinó la convivència i les interrelacions entre els membres. És un tot amb forma pròpia i amb un sistema de relacions establert.

La família al llarg de la història ha sofert canvis. Ja s'han fet molts estudis sobre aquesta evolució, però cal dir que els canvis que la família ha sofert han estat múltiples i variats; des d'un punt de vista tipològic, relacional, dimensional, etc.

Primer, podríem parlar d'un dels canvis més significatius i palpables, que ha estat de passar d'una família extensa, on interactuaven avis, pares, tiets i fills, a una família nuclear o, fins i tot, monoparental. En la família extensa les responsabilitats eren compartides entre tots els membres. Però en la actualitat, juntament amb els canvis produïts en el sistema de valors i de creences, les famílies també han canviat, creant nous sistemes de relacions i noves organitzacions familiars.

Un altre aspecte que ha canviat al llarg dels anys referent a la família, és la privacitat d'aquesta. Abans, el que passava dintre de la família quedava allí dintre, ningú s'hi posava "era un espai privat ple de silencis, secrets i amagat de la inspecció de l'altra gent." (Rodrigo, i altres, 2003:12). Ara és un espai on, si és necessari, per qüestió de violència de gènere, desemparament, etc., s'hi intervé des de l'exterior.

En l'actualitat, ja no podem parlar d'un sol i únic model familiar, sinó que hem de parlar de múltiples i variades tipologies de famílies. Aquest fet dificulta establir i concretar les funcions de la família, i més si es considera que moltes d'aquestes funcions han estat assumides per l'Estat o per iniciatives privades.

Segons Vila, hi ha tres aspectes comuns en totes les cultures pel que fa al procés de socialització i individualització (Vila, 1998:43):

- supervivència: crear les condicions físiques i de salut que permetin viure als més petits fins que ells mateixos tinguin la possibilitat de tenir criatures.
- Economia: proveir les habilitats i capacitats d'autosuficiència econòmica.
- Autoactualització: pràctiques educatives en les que la infància desenvolupi capacitats cognitives i domini procediments per maximitzar els propis valors culturals, morals, etc.

Per altra banda, Cataldo (Vila, 1998:44) considera quatre funcions de la família:

- Les famílies proporcionen protecció als seus fills.
- La família socialitza al infant en “relació als valors i rols adoptats per la família”.
- “Recolzar i controlar el desenvolupament del nen com alumne i oferir-li preparació per la escolarització”.
- “La família recolza el creixement de cada infant en el camí d’arribar a ser una persona emocionalment sana”.

Tots aquests canvis en la estructura de la família han afectat a les relacions que s’estableixen en ella. No obstant, considerem que la estructura de la família no és el motiu principal per donar-se situacions conflictives, sinó les relacions que es produeixen en ella. Un autor que es sumaria en aquesta direcció, seria de Shaffer, citat per Vila (1998:45), quan diu que “la estructura de família a la que pertany l’infant guarda poca relació amb la seva adaptació... és la qualitat de les relacions que es manté a la llar el factor principal que s’ha d’analitzar en cada cas.”

Estaríem d’acord amb el que diu Vila (1998:45):

“actualment, existeix un ampli corpus de investigacions i dades empíriques que mostren que els efectes de la família sobre el desenvolupament infantil no depèn tant del tipus de família sinó de les relacions que el nen/a estableixi amb els seus cuidadors.”

Aquesta visió de la família estaria molt d’acord amb el que ens diu la Intervenció Estratègica breu: és l’emmarcament que fa la persona a un experiència determinada que farà que s’ho expliqui com una situació conflictiva o no.

Com popularment es diu, la quantitat no fa la qualitat. Les relacions que precisen els infants per tenir un desenvolupament integral adequat i equilibrat són aquelles constants, amb afectivitat mútua i sensibilitat.

La inestabilitat en el nucli familiar no és positiu per al creixement de l’infant, com tampoc ho és la constant desavinença entre els membres de la família. Cal remarcar

però, que els canvis que pot tenir una família tampoc s'han de veure com quelcom negatiu, ja que sinó s'estaria eliminant la capacitat d'adaptació a noves realitats.

“la consistència en la cura infantil no significa un manteniment permanent de la situació de vida sense introduir cap tipus de canvi. Si fos així, el desenvolupament infantil es veuria també limitat en alt grau al no incorporar-se habilitats per adaptar-se a noves situacions y persones diferents.” Vila (1998:47)

Segons Erikson (Vila, 1998:57), es poden diferenciar dues dimensions: permissivitat–restricció i proximitat–distància, en les relacions entre progenitors i fills. Aquestes dues dimensions, amb els anys, s'han desglossat en quatre que, segons com es compaginin, donen com a resultat canvis en les conductes dels progenitors:

- Grau de control: es relaciona amb les conductes paternes dirigides a què els infants dominin patrons de conducta estàndards.
- Comunicació pares–fills: dinàmica introduïda per les mares i els pares segons la qual és possible, o no, raonar sobre normes i decisions que afecten als diferents membres de la família.
- Control de maduresa: es relaciona amb els reptes i exigències que els progenitors imposen als fills/es.
- Afecte en la relació: designa el major o menor interès i afecte explícit per l'infant i el seu benestar.

Un altre autor que ha definit les relacions entre progenitors i fills ha estat Baumrind (Vila 1998: 59), qui afirma que hi ha tres formes mitjançant les quals els progenitors controlen les conductes dels fills:

- Autoritaris: els correspondria un fill/a conflictiu/irritable
- Democràtics: els correspondria un fill/a enèrgic/amistós
- Permissius: els correspondria un fill/a impulsiu/agressiu

Referent a aquesta idea, cal tenir clar que és un punt de partida per classificar les

relacions, però que no sempre s'ha de correspondre, és a dir, que aquesta afirmació s'ha de tenir en compte però amb un cert grau.

3.3.2 Les organitzacions escolars

Tal com s'ha esmentat anteriorment, tot context educa, però aquell context per excel·lència considerat pròpiament com a punt neuràlgic de l'educació és l'escola. L'escola prengué importància en l'etapa de la Industrialització, com a “font principal d'informació sobre la que es podia construir un coneixement abstracte i significatiu” (Vila i Casares, 2009:13).

Com comentava un dels entrevistats, l'escola és l'invent pedagògic més important que s'ha creat al llarg de la història, ja que és la única institució capaç de proporcionar instruments bàsics per al coneixement i la socialització a partir d'uns objectius comuns per grups amplis d'aprenents.

És veritat, que en l'actualitat hi ha un fort debat sobre el paper de l'escola; el context ha canviat d'una forma tan desorbitada que és impensable que l'escola pugui assumir tots aquests canvis, la informació es troba a l'abast de tothom i per tant, l'objectiu de transmissió de coneixements que tenia abans l'escola, avui ja no té cap sentit. Hi ha corrents o opinions que consideren que l'escola ja ha perdut el seu objectiu i les seves funcions principals i per tant, s'han de buscar noves alternatives. Però, avui dia, totes aquestes alternatives es mostren “dèbils i poc definides.” (Vila i Casares, 2009:15)

Històricament s'han donat dues línies de pensament referent a l'escola. Per una banda, hi ha la tradició republicana que considera l'escola com una eina de l'Estat per crear ciutadans millors i per tant, una millor nació. L'altra tradició seria la liberal, que considera l'escola com una prolongació de la família. Aquesta última, tenia importància quan hi havia una separació molt clara del que era públic, pertanyent a l'escola, del que era privat, corresponent a la família.

L'organització de l'escola, tal com diuen Vila i Casares (2009), funciona a partir d'un polinomi: una aula – un professor/a – un grup d'alumnes. Aquest no és fàcil de modificar, i això fa que sigui també difícil obrir noves perspectives de l'escola envers el territori.

“el pes d'aquesta cultura escolar condiona fortament les possibilitats de que l'escola com a institució s'adapti o s'avanci als canvis que la penetració de la societat de la informació suscita en el seu entorn.” (Vila i Casares, 2009:88)

L'escola, avui dia, per poder fer front a les crítiques i adaptar-se als nous temps, hauria de fer una immersió al territori, ja que continua tenint un enorme valor en la societat actual. S'ha de construir una nova cultura escolar, on la relació amb el territori sigui molt més palesa, que l'escola s'aprofiti de l'entorn per fer uns aprenentatges molt més propers i reals, al mateix temps d'educar per a un sentiment de pertànyer en un territori concret. S'han d'establir xarxes amb les entitats del territori per dissenyar un projecte comunitari.

“aspirem a una escola fortament responsabilitzada en relació amb l'entorn, capaç de participar i liderar com institució educativa els processos de transformació educativa de l'entorn. Una institució amb noves responsabilitats i iniciatives, dinàmica, oberta i accessible.” (Vila i Casares, 2009:16)

L'aproximació de l'escola al territori, segons Vila i Casares (2009), s'ha de fer a tres nivells diferents. Primer, aproximació a l'alumnat: s'ha de tenir en compte la diversitat existent a les aules, s'ha d'aconseguir projectar uns referents comuns sense ignorar les diferències. En segon lloc, una aproximació a les famílies: aquestes no han de ser considerades com a “clients”, sinó com agents educatius, com a referents educatius. I en tercer lloc i últim, aproximació al territori: com es comentava anteriorment, s'han d'incorporar objectes d'estudi del territori.

3.3.3 Les organitzacions d'Educació Social

Quan parlem d'educació social ho fem d'una manera molt àmplia, ja que costa molt numerar tots els àmbits on pot intervenir un educador social. Al mateix temps, ens costa definir les tasques d'aquest col·lectiu, perquè en segons quin sector poden quedar desdibuixades amb altres professionals de l'àmbit social, com el treballador social o el psicòleg. Juan Carlos Martínez (Fullana, 1999) fa una anàlisi comparativa de la pràctica professional entre algunes figures concurrents. Segons Martínez, l'educador social pot treballar com educador especialitzat, com animador sociocultural, com animador sociolaboral o com educador d'adults. Comenta que “la dinàmica social ha anat generant un conjunt de noves necessitats (culturals, formatives, etc.) i problemàtiques (inadaptació social, marginació, etc.)” (Fullana, 1999: 39). Podem dir que aquestes noves necessitats també fan modificar els àmbits d'intervenció de l'educació social. Per aquest motiu és molt difícil definir amb precisió i exactitud els àmbits de l'educador social.

Pel contrari, si que ens arrisquem a dir que té dues identitats: una més assistencial i l'altra molt més educativa. Hem de dir que a vegades hi ha conflicte entre els professionals que treballen amb una identitat i l'altra, ja que els que realitzen una tasca més educativa creuen que fer de zeladors no és feina dels educadors socials, cosa que estem completament d'acord, perquè creiem que l'educador social ha de realitzar intervencions educatives. Tot i això, entenem que hi hagi persones que entenguin l'educació social amb aquesta cara molt més assistencial.

Petrus (Fullana, 1999) s'atreveix a numerar tot un seguit de funcions de l'educador, cosa que és molt difícil que aquestes funcions les puguem donar per vàlides en l'actualitat, ja que, com hem dit anteriorment, els àmbits estan en constant canvi, per la qual cosa les funcions també variaran. A continuació, detallem algunes de les funcions de l'educador que poden ser vàlides per qualsevol dels àmbits existents, segons Pertus (Fullana 1999:68):

- Funció detectora i d'anàlisi dels problemes socials i de les seves causes.
- Funció de relació i de relació institucional.

- Funció relacionant i dialogant amb els educands.
- Funció reeducativa en sentit ample però mai en sentit clínic.
- Funció organitzativa i participativa en la vida quotidiana i comunitària.
- Funció d'animació grupal comunitària.
- Funció promotora d'activitats socioculturals.
- Funció formativa, informativa i orientativa.
- Funció docent-social.
- Funció economicolaboral.

Per tant, podem dir que l'àmbit de l'educació social és complex, ja que està en un canvi constant, cosa que dificulta el seu estudi. Per altra banda, dir que és una branca de l'educació molt jove i que actualment encara s'està definint. Per aquest motiu ens ha estat difícil elaborar aquest punt, entre altres coses, per la poca definició de l'àmbit.

4. MARC CONTEXTUAL: SITUACIÓ ACTUAL

Per fer una reflexió i fer una anàlisi profunda de la situació actual hem realitzat un seguit de preguntes a persones expertes en el món de l'educació i que coneixen de primera mà el territori. Les persones entrevistades han estat: Ramon Casadevall, Walter Garcia, Carme Panchon i Jaume Trilla.⁶

Aquesta reflexió consta de 5 apartats diferenciats els quals estan relacionats entre ells, però no segueixen cap ordre lògic. El primer dels apartats tractats és la societat. En aquest apartat volem veure quin anàlisi es fa, fent referència als canvis constants i les mancances que repercuteixen directament sobre l'àmbit educatiu. El segon dels apartats fa referència a la família; quin és el seu paper, quina percepció se'n té i què necessiten. El tercer apartat analitza quin paper juga l'escola en l'educació dels infants i joves, valorant les seves potencialitats i mancances. El quart, es centra en la formació rebuda pels propis professionals de l'educació i els seus perfils. I per acabar, l'últim i cinquè apartat analitza els serveis que ofereix l'educació no formal.

4.1 Societat

Els experts entrevistats estarien d'acord amb el que molts autors ja han escrit, com per exemple Bauman. Tot ells han fet referència al que anomenen *societat líquida*. Amb aquest concepte sintetitzen el que ells creuen que és ara la societat i tot el que l'afecta.

Tots parlen de canvis, com per exemple en els mitjans de comunicació. El paper que ara tenen els mitjans de comunicació ha canviat en els últims 20 o 30 anys. Els canals televisius o radiofònics no són neutres i ofereixen la informació des d'un punt ideològic molt concret, tot i que ens fan creure que no hi ha res de collita pròpia.

Tot i aquests canvis, Jaume Trilla creu que la societat està completament preparada per assumir-los, ja que els genera ella mateixa. Tot i això, ell ens parla que no hi ha una societat, sinó diverses societats. Una de les grans mancances que tenen aquestes societats és el classisme, hi ha molta diferència entre les classes social, no tan sols a

---

⁶ Per veure més informació de cada una de les persones entrevistades, anar a l'apartat 5 de Metodologia

nivell econòmic, sinó també a nivell social. Ell ens parla de *l'ascensor social*, al qual la majoria dels ciutadans podem accedir. Però hi ha un grup de persones, que per les seves característiques, mai podran accedir a aquest ascensor social, ja que estan molt allunyades de qualsevol possibilitat de les que s'ofereix per poder-hi accedir.

Ramon Casadevall ens introdueix en un altre dels autors que tracta aquest tema, Howard Gardner. Aquest autor ens parla de les ments que hem de tenir i cultivar per combatre aquesta societat líquida que ens portarà a l'autodestrucció. Dels 5 tipus de ments que ens parla, la més important és la ment ètica, la única que podrà fer sobreviure el nostre planeta milers d'anys.

4.2 Educació

Els nostres experts consideren que és fonamental el paper dels pares i mares en l'educació dels seus fills. Tot i que, allò més desitjable és que els pares eduquin coordinant-se amb tots els agents educatius que influeixen sobre el seu fill/a, com per exemple l'escola. Però de vegades, hi ha situacions per part d'ambdós que no permeten o no estan predisposats a coordinar-se, ja sigui per manca de temps o per qualsevol altres cosa. En altres casos, algunes de les parts ni tan sols creu que sigui bo i necessari coordinar-se. El que seria ideal, segons un dels entrevistats, seria que l'escola obrís les aules als pares i aquests valoressin la tasca que fan els mestres i professors. No podem parlar de responsabilitats separades, sinó de responsabilitats conjuntes.

Actualment, els horaris escolars, els mitjans de comunicació, els nuclis familiars tan reduïts,... la qualitat dels elements socialitzadors, fa que els infants i joves rebin una educació més limitada i més mancada de valors.

Jaume Trilla comenta com han aparegut nous professionals i noves institucions educatives per tal de cobrir les mancances que es donen al nucli familiar. Ara l'educació dels infants no només depèn de la família i l'escola, ara també depèn del/la cangur, la ludoteca, l'esplai, els extraescolars, etc. La funció que actualment fan aquests serveis abans s'acabava de cobrir al carrer, entre veïns.

L'escola també ha hagut de modificar els seus horaris i els serveis que ofereix per tal de

donar resposta a aquestes mancances educatives del moment. El servei de menjador i els extraescolars són fruit d'aquesta necessitat de *guardar* els nens mentre les mares s'incorporen al món laboral.

Jaume Trilla ens confessa que no fa gaire temps va escriure un article on era molt crític amb l'escola. Actualment, però, té una perspectiva molt diferent: *l'escola és una institució molt important*. Creu que l'escola és un dels millors *invents*. També està a favor d'altres alternatives a l'escola, com pot ser el *homeschool*, sempre i quant es compleixin tres condicions que són les que fa l'escola:

1. Els infants s'han de socialitzar amb infants de la seva mateixa edat.
2. Uns aprenentatges mínims i bàsics, com són llegir i escriure, entre d'altres, aquells que tothom ha de saber, encara que no siguin els marcats pel sistema educatiu.
3. Evitar una educació molt ideològica. L'infant ha de crear la seva pròpia manera de pensar, ha de tenir un pensament crític i ningú li pot imposar la ideologia que ha de tenir. En definitiva, un aprenentatge de valors plural.

Fent referència a aquestes experiències educatives alternatives, ens comenta que creu que han d'estar tant controlades com ho estan les institucions escolars.

La funció que tenia abans l'escola de transmissió de coneixement, tan important, ha canviat amb l'aparició de les noves tecnologies. Ara no és el mestre qui transmet el coneixement, sinó la xarxa. L'escola ha passat a tenir una funció d'*elaboració del coneixement*. En definitiva, que els infants siguin capaços de seleccionar allò que reben per tal d'adquirir un autoaprenentatge de qualitat.

Ramon Casadevall parla de la manca de responsabilitat del pares a l'hora de tenir fills. Com ja comentarem al punt següent, les parelles és formen sense cap objectiu comú, això fa que la paternitat i la maternitat es contraposi als objectius individuals: el passar-s'ho bé i l'estar amb l'altre per pur plaer.

Si mirem les últimes estadístiques podem veure com ha crescut desmesuradament els avortaments voluntaris i els embarassos no desitjats. Això pot explicar aquesta sensació

que tots tenim de què les famílies no fan el paper que els pertoca respecte a l'educació dels seus fills. Alhora, també podem justificar perquè hi ha un nombre tan alt d'infants maltractats, no només a nivell físic, sinó a nivell psicològic.

L'escola, en canvi, s'encarrega de l'educació formal. Els infant aprenen a escriure quan encara no tenen cap mena d'interès per l'escriptura. Amb això ens vol dir que *l'escola dóna massa importància a l'ensenyament i poca a l'aprenentatge*. Quan parla d'aprenentatge es refereix a valors. L'escola ha descuidat l'aprenentatge de valors.

4.3 Família

Ja sabem que en els últims anys la família ha rebut enormes transformacions. Com diuen els experts, un dels canvis més important és l'extensió de la família. Abans, quan parlàvem de la família ho fèiem de manera molt extensa: tiets, cosins, fills de cosins, avis, etc. En canvi ara, les famílies s'han reduït fins al punt de què a vegades només són dues persones les que formen el nucli familiar. A més, han aparegut nous models de famílies que fins ara no existien, com per exemple les monoparentals. Això és fruit dels canvis que han transcorregut en els últims anys a la nostra societat. Les persones tenen un contacte mínim entre elles. En alguns casos, ni tan sols coneixem al veí de la porta del davant. Aquests nous models de família, juntament amb els canvis a la societat, fan que a vegades tinguem la sensació que els pares no porten a terme les funcions que els pertoca. De totes maneres, com en qualsevol altre àmbit, a vegades es generalitza massa. Hi ha pares i mares que conviuen a la mateixa societat que la resta i que se'n surten perfectament a l'hora d'educar als seus fills i coordinar-se amb l'escola per tal de tenir unes línies a seguir iguals.

Un dels nostres experts creu que és fonamental el paper patern i matern en l'educació. Ens comenta que els nous models familiars, amb les seves particularitats i els seus dèficits i avantatges educatius, són molt diferents a les institucions educatives que existien un parell o tres de dècades endarrere. Actualment, les famílies han delegat algunes de les seves funcions educatives a altres organitzacions, com ara l'escola. Al mateix temps, han hagut d'aparèixer altres figures i institucions educatives que no existien fins el moment.

Tot això, no vol dir de cap manera que la família hagi perdut la seva responsabilitat i la seva funció educativa. La funció més important que fa la família és la de nucli de referència per a l'infant. Qualsevol aspecte que el nen aprengui ja sigui a l'escola, l'esplai,... ho projectarà a la família i serà en aquest àmbit on s'haurà de gestionar qualsevol element educatiu.

Ramon Casadevall fa referència a la manca d'autoritat que tenen les famílies. Ell ho relaciona amb la societat líquida. Comenta que dins les famílies hi ha una manca d'autoritat força important. Hem passat d'una institució familiar que definia molt bé el bé i el mal, a una família on tot val. Aquest aspecte ha portat a què apareguin episodis molt greus de violència en tots els sentits i direccions. Ell creu que el problema està en què *no s'han clarificat i fixat els valors*. Un altre element que també està influint és com es funda una família. Abans un home i una dona s'aparellaven amb un objectiu comú i molt sòlid: crear una família. Ara les parelles s'uneixen sense cap mena d'objectiu comú, sense plantejar-se absolutament res i sense valorar tot allò que es pot perdre si aquella relació es dona per acabada. I el més important de tot, són parelles sense cap mena de responsabilitat.

És molt important que clarifiquem els nostres valors com a persones per, aleshores, oferir uns valors a la nostra família i, sobretot, poder-los transmetre als nostres fills/es.

4.4 Formació

La formació dels futurs professionals de l'educació considerem que sempre ha estat un tema de debat. Són moltes coses les que es posen en joc i mai s'ha arribat a un consens comú per enfocar aquests estudis. Un dels primers aspectes que es constaten en les entrevistes realitzades és la dualitat referent al tema, és a dir, per una banda hi ha l'aspecte més institucional dels plans d'estudi, les titulacions, etc. i per altra banda, hi ha allò pròpiament acadèmic del dia a dia, el que es troben els professors/es a les aules.

Referent al primer dels aspectes, hi ha professionals que no estan del tot d'acord amb les maneres com s'estan portant a terme les noves titulacions. Es contempla poc la paraula dels professionals que estan en la pràctica educativa, i això és especialment perillós en

les ciències de l'educació, ja que la mateixa formació pot ser un reflex de certa incoherència, és a dir, és fàcil caure en el parany de dir que la metodologia de certa pràctica educativa ha de ser innovadora, dinàmica, etc, i alhora estar explicant això en una d'aquelles classes magistrals.

Aquesta dualitat esmentada, s'evidencia en la praxis dels professors: hi ha aquells que fan exclusivament allò marcat per llei i normativa, i que per tant, passen a ser purs transmissors d'una informació, i d'altres que prioritzen l'aprenentatge dels seus alumnes, i per tant, cerquen praxis innovadores que captivin i que siguin significatives, per sobre de la seva comoditat. Com diria Ramon Casadevall, "hi ha professorat que es planteja la seva professió i que cerca alternatives per fer de l'aprenentatge el seu objectiu i no l'ensenyament". Per tal de poder transmetre quelcom amb sentit ha de ser primer el propi mestre qui s'ha de sentir captivat per allò a explicar. La forma de ser de cadascú també s'ha de tenir en compte a l'hora de realitzar una classe.

La formació que reben els alumnes no es considera que sigui dolenta, ja que a mesura que han anat passant els anys s'ha anat especialitzant la formació. Hi ha suficients recursos, però potser aquests no s'acaben d'aprofitar al màxim pels motius anteriorment explicats: la falta de motivació per buscar noves formes d'aprenentatges.

La diversificació dels estudis en educació ha fet que a vegades no es vegin prou definides cada una de les especialitats, malgrat totes elles tinguin una mateixa base. Walter Garcia proposava un canvi en la organització dels estudis, promovent una formació de base igual per a totes les especialitats i després, que cada una d'elles tingui la seva formació específica. Dit en altres paraules, que hi hagués una formació comuna per tots els professionals de l'educació durant els primers anys de la carrera per després, aprofundir en una de les especialitzacions.

Per altra banda, també s'ha de considerar de forma especial les pràctiques realitzades en cada un dels estudis. En aquestes pràctiques, l'alumne viu i sent el què és la seva professió. Una cosa és la teoria i tot allò que se l'hi haurà explicat a classe i, l'altra, la seva posada a la pràctica. És en aquest moment on es posen en joc els coneixements teòrics, les competències personals i socials de la persona en un àmbit determinat.

4.5 Serveis

Existeix una xarxa de serveis en els territoris que diversifica la oferta educativa que podem rebre com a ciutadans. Considerem que aquesta és suficient, però en certs àmbits s'hauria d'ampliar o fins i tot modificar. Tal com va comentar un dels entrevistats, si els serveis existents són útils i funcionals, molt bé, però si no una modificació per adaptar-se a la realitat és el més adient. Hi ha alguns d'aquests serveis, com per exemple els CRAE's, que estan amb una saturació que perjudica al seu objectiu educatiu.

Mai existirà plena cobertura de les necessitats educatives amb els serveis que hi ha actualment, ja que és la societat que genera noves demandes. Això fa que els serveis existents quedin desfasats i se n'hagin de crear de nous per cobrir les noves necessitats de la ciutadania.

El concepte de *societat líquida* que ha sorgit anteriorment, és plenament actual, ja que els ciutadans, cada cop més, cerquen les seves oportunitats per educar-se en àmbits completament diversificats, i no tan sols a l'escola.

Un altre aspecte d'especial actualitat és el de treball en xarxa. Sembla ser que tothom treballa en xarxa, que s'han trencat les barreres entre les entitats i organitzacions per optimitzar els recursos existents. Malgrat aquest afany de millorar, considerem que encara falta molt per recórrer, ja que un treball en xarxa comporta tenir un projecte comú, on cadascuna de les parts hi té una implicació i uns objectius concrets, els quals amb la suma de tots els agents s'aconseguiran un objectius generals molt més amplis i significatius. Això és el que hauria de ser, però encara queda molt camí per recórrer. Un exemple clar podria ser quan en un mateix territori hi ha diferents organitzacions fent un mateix projecte, invertint esforços, capital humà i temps per duplicat.

Creiem que hi ha una mala gestió dels recursos, els projectes haurien d'estar relacionats entre ells de manera que cadascun tingués el seu camp de treball, però amb un objectiu molt més abastable.

Per últim, de tot el que han dit els experts, en fem una reflexió personal per tal

d'extreure'n el més interessant, qüestió que ens ajudarà a l'hora de crear el nostre projecte: el Servei d'Assessorament Pedagògic.

En referència a la societat, estariem d'acord amb què vivim en una societat líquida on preval el canvi i el viure dia a dia sense tenir en compte les conseqüències. Trilla anomena l'ascensor social, concepte que nosaltres desconexíem totalment, però que concebem diàriament en el nostre àmbit professional. La nostra feina és fer pujar a les persones en aquest ascensor, cosa que no sempre aconseguim. Com diu Casadevall, em de cultivar la ment ètica, i això és el que pretén el Servei d'Assessorament Pedagògic que hem creat, ajudar a les persones a sobreviure mentalment.

Pel que fa al tema de l'educació, estem totalment d'acord amb què els pares tenen la porció del pastís de la responsabilitat més gran. Les persones no són conscients del que comporta tenir un fill. Una de les coses que venen incorporades és aquesta responsabilitat per l'educació, cosa que vol dir que ens hem d'involucrar al cent per cent en tots aquells agents educatius que els nostres infants hi tenen tracte. Tot i això, cal dir que hi ha centres educatius que no faciliten la incorporació del pares en el món escolar i, segons el nostre punt de vista professional, ni tan sols deixen espai per la coordinació amb altres serveis educatius. Com diu Trilla, han aparegut noves figures professionals que abans no existien. Per una banda, pensem que la varietat pot ser enriquidora, però per l'altra podem pensar que al final ens perdem i queda molt difosa la tasca d'uns i d'altres, cosa que a vegades ens pot donar la sensació que ningú fa el que li toca. També estariem d'acord amb Trilla quan diu que el paper de l'escola ha canviat i, al mateix temps, el paper del mestre. Podem afirmar que malgrat s'estiguin fent esforços perquè aquesta escola estigui més integrada en el context, costa de veure com s'han trencat les barreres entre ella i la resta d'agents educatius.

En referència a la família, cal tenir en compte que aquestes organitzacions no viuen en paral·lel a la resta del món. Així doncs, si la societat està en constant canvi, les famílies també ho estaran. No podem fer cap comentari respecte a l'opinió dels nostres expert en quant a què les famílies ja no són com abans, és cert i tots en patim les conseqüències. Tot i això, pensem que no es pot justificar la manca de valors i criteris que hi ha amb aquests canvis. Com ja hem dit, els pares o referents dels infants tenen responsabilitat

directa en l'educació. No es pot permetre que ningú es desentengui de la custòdia de l'educació dels ciutadans del futur.

Parlar de la formació que reben els futurs professionals de l'educació és entrar en una mar de dubtes. Primer perquè hi ha la part més institucional i formal i per l'altra, la vivència de milers d'estudiants que quan acaben els seus estudis encara no es veuen prou capacitats per afrontar la seva professió. Estem molt d'acord amb les idees que ens aporta en Casadevall quan diu que s'ha de prioritzar l'aprenentatge abans que l'ensenyament. La implicació del professorat i el seu interès per aportar nous aprenentatges significatius als seus estudiants, sense que el temps i la dedicació siguin importants, pren més rellevància que els continguts que s'hagin de transmetre a l'educand obligatòriament perquè ho marca el currículum.

Garcia fa la proposta de fer una base comuna en tots els estudis d'educació. Creiem que aquesta és vàlida, ja que facilitaria el treball a els equips multidisciplinaris, es a dir, si tots els professionals de l'educació tinguéssim un mateix punt de partida no seria tan difícil d'entendre que cada un té el seu àmbit d'actuació, però uns mateixos objectius.

Per últim, pel que fa als serveis, creiem que la xarxa existent és la adequada, tot i que mai hi haurà cobertura absoluta de totes les necessitats, perquè aquestes cada cop són més i més específiques. La xarxa de serveis s'ha d'anar ampliant de manera que els ciutadans puguin esdevenir actors actius de la seva formació i puguin donar resposta a les seves necessitats de caire social. Creiem però que faltaria una difusió acurada d'aquests serveis perquè el ciutadà tingui coneixement de quins serveis té al seu abast i per a què serveixen.

I per altra banda, volem fer referència al treball en xarxa, que tant de moda està en l'actualitat. Considerem que s'està treballant pel bon camí, es creen projectes que impliquen diferents entitats o serveis per aconseguir un objectiu comú. No obstant, creiem que encara falta temps, dedicació i sobretot conscienciació perquè aquest treball en xarxa sigui una realitat més palpable.

Per concloure, dir que aquesta reflexió global de l'actualitat ens és necessària i útil per

al nostre projecte, ja que aquest estarà ubicat en l'actualitat i dependrà directament i treballarà amb cada una de les característiques de la societat actual, sense deixar de banda les persones, l'educació i les organitzacions a qui va dirigit.

5. METODOLOGIA

Un de les tasques de major importància a l'hora de realitzar qualsevol treball, i per tal que aquest tingui un contingut coherent, racional i objectiu, és d'establir quina metodologia utilitzarem. Per tal d'obtenir el major grau de claredat exposarem en primer lloc, les característiques generals de la investigació/intervenció educativa i després, el procés de realització i les eines utilitzades.

Algunes de les característiques inherents a la intervenció educativa, i que per això la fan peculiar, són (Arnal, del Rincón, Latorre, 1992:36):

- Els fenòmens educatius són complexos.
- Els fenòmens educatius plantegen major dificultat epistemològica.
- El seu caràcter pluriparadigmàtic.
- El seu caràcter multidisciplinari.
- La relació peculiar entre investigador i objecte investigat.
- És més difícil obtenir els objectius de la ciència.
- La seva delimitació.

A la filosofia contemporània existeixen tres grans tradicions o paradigmes:

- Paradigma analític-tecnològic: la principal preocupació o objectiu de recerca és la obtenció del coneixement, per tant la seva paraula clau és *coneixement*.
- Paradigma hermenèutic – fenomenològic: centra el seu objectiu en la centralitat de la vida i la seva paraula clau és *vida*.
- Paradigma marxista: el seu objectiu és l'ideal emancipador. La seva paraula clau és l'*emancipació*.

Aquestes tradicions són tres maneres de veure la realitat, d'intervenir en ella i posar-se davant la intervenció.

El paradigma analític-tecnològic neix a mitjans del segle XIX i prové de pensadors com Comte, entre d'altres. Les ciències socials es volen emmirallar amb les ciències naturals (control, prediccions...). En les ciències naturals, s'entén la realitat com quelcom

observable, mesurable i quantificable. Per tant, es pretén elaborar coneixement sistemàtic, comprovable i mesurable. El seu objectiu principal és explicar la realitat. La ciència busca prevenir i intervenir. En el camp natural, la ciència està consolidada, però en el món social no.

A mitjans del S.XIX, hi ha sociòlegs que es plantegen que també ha de ser possible fer una ciència social sòlida. Treballen amb el mètode de les ciències naturals aplicat a les ciències socials.

Comte és el primer en plantejar-se l'explicació de les societats (el que fan, la seva evolució...) per fer unes previsions.

Els aspectes implícits d'aquesta tradició són:

- Hi ha un sol mètode científic tant per les ciències naturals com per socials.
- El que caracteritza la ciència és l'explicació de les causes dels fenòmens. Això permet fer una llei, és a dir, lligar la causa a la conseqüència. Les lleis no només serveixen per explicar, sinó per controlar els fenòmens, preveure i prevenir el comportament de la natura o de la societat.

Aquesta perspectiva ha estat d'una potència extraordinària, tant en les ciències socials com en les ciències naturals. Tradició molt fructífera i potent, fins al punt que aquells que han volgut fer ciència prescindint del paradigma analític-tecnològic els ha estat molt difícil, ja que han tingut problemes per presentar-se com a científica.

El paradigma hermenèutic-fenomenològic concep una altra manera de fer ciència. Un autor referent d'aquesta tradició pot ser Weber, entre d'altres. Des d'aquesta tradició es considera que les ciències naturals tenen una manera de fer i que les ciències socials n'haurien de tenir una altra. Les persones i la humanitat són essencialment diferents a les coses i per tant hi ha d'haver dues maneres de fer ciència. Les persones i la humanitat no som coses, per això no podem ser tractades com a tal, i tampoc tot el que tenim és palpable. Si volem saber la veritat de les persones hem de tenir present el tot de l'individu.

La voluntat en els dos paradigmes exposats, és la mateixa, fer ciència. No obstant, des del paradigma analític-tecnològic es pretén explicar la realitat, en canvi des de l'hermenèutic-fenomenològic es cerca comprendre aquesta realitat, ja que l'entén com quelcom complex i subjectiu, que es va fent. La teoria constitueix una reflexió en i des de la pràctica.

I per últim, el paradigma marxista – crític: el seu principal representant és l'Escola de Frankfurt amb Benjamin, Habermas, entre d'altres, tots ells filòsofs que creen aquesta escola entre la primera i la segona Guerra Mundial. Gent de formació marxista que intenten renovar aquest pensament. Incorporen a l'Escola de Frankfurt idees de Freud i del Psicoanàlisi (per tot allò no palpable, no material). Científics per la transformació social.

L'objectiu és transformar i canviar la realitat, perquè s'entén que la teoria i la realitat mantenen una constant dialèctica. La metodologia del paradigma crític és cíclica, és a dir, parteix de la pràctica observada, la reflexió per tornar a posar a la pràctica. La investigació – acció podria ser un exemple. La seva voluntat és fer una teoria que contribueixi al canvi social.

Segon Tejada (1998), la perspectiva del canvi en cada un dels paradigmes és concepció de diferent manera:

- Pels del paradigma analític-tecnològic és veu com una cosa lògica, per millorar, el canvi és un bé desitjable.
- Pels del paradigma hermenèutic-fenomenològic no té una linealitat sinó que dependrà de les parts implicades com responguin.
- Pels del paradigma marxista-crític, el canvi és vist com a quelcom que ha de transformar i millorar la realitat.

Nosaltres en relació a aquests tres paradigmes, tornem a afirmar que estem d'acord, en mesura, amb cada un d'ells però no som capaces d'apostar per un sol, per exemple estem d'acord, alhora d'intervenir, amb què ens hem de centrar en el coneixement, però també hem de tenir en compte que partirem de les vivències personals de cada persona. Per contra, no estem d'acord amb el que diu el paradigma tecnològic quan fa referència

a que la realitat ha de ser mesurable i quantificable. Hi ha molts aspectes ambivalents de les relacions humanes que són immesurables ja que es poden modificar en un temps molt breu.

Un cop decidit què preteníem amb aquest treball i els objectius que volíem assolir, ens vam dedicar a cercar informació de tota mena: centres similars, tipus d'assessorament, professionals rellevants en el camp de la pedagogia, que ens poguessin aportar idees interessants per al nostre projecte, etc. Des d'un primer moment, vam tenir clar que conèixer allò que ja està en funcionament ens podia ser de gran ajuda, tant per saber què és el que funciona com el que no funciona.

Hi ha moltes eines, però per la nostra capacitat temporal i d'organització, hem hagut d'escollir aquelles que més s'adaptaven a les nostres possibilitats: ens hem centrat en l'observació i de centres i l'entrevista, entre d'altres. A continuació, us presentem cada una de les eines utilitzades, la seva utilització i el desenvolupament per a portar-la a terme. Cal tenir en compte que des d'aquesta perspectiva no es pot seguir amb exactitud i regularitat els fets, perquè aquests són molt complexos i intervenen molts factors.

- L'entrevista⁷:

L'entrevista és una forma oral de comunicació interpersonal que té com a finalitat obtenir informació en relació a un objectiu. El nostre tipus d'entrevista ha estat, individual, amb la finalitat d'investigar, dirigida i estructurada amb ítems oberts (Cohen, Manion, 1990:384). És va dir, hem realitzat preguntes obertes on l'entrevistat té possibilitat de dir tot allò que pensa, creu i sent. La redacció i seqüenciació de les preguntes estava predeterminada. Totes les entrevistes han constatat de les mateixes qüestions bàsiques i amb el mateix ordre. Hem utilitzat l'entrevista per a poder recollir la informació necessària d'aquelles persones expertes en el tema.

En primer lloc, la primera tasca que hem portat a terme és fer una llista de tot allò que volem saber. El segon pas ha estat elaborar l'entrevista; aquesta està estructurada en diferents blocs temàtics per tal de tenir la informació classificada, per després poder fer un buidatge més senzill. Per altra banda, també hem elaborat una llista amb tots els

---

⁷ Model d'entrevista: Annex 1

professionals del camp educatiu que crèiem interessant conèixer. La majoria d'ells són de la província de Barcelona, perquè no volíem centrar-nos amb professionals coneguts de Girona, sinó conèixer altres realitats diferents a la nostra. Per tal de realitzar aquestes entrevistes i poder portar a terme un buidatge més rigorós, ens hem ajudat d'instruments de gravació. Hem de dir que finalment hem realitzat l'entrevista a quatre persones, però en un inici ens vam posar en contacte amb vuit persones, quatre de les quals no ens han donat resposta. La manera de contactar amb els entrevistats va ser via correu electrònic i via telefònica, en alguns dels casos. No ha estat fàcil contactar amb ells, ja que els protocols burocràtics ens ha fet alentir molt aquesta tasca. Per fer aquest primer contacte vam establir un calendari, que és el següent:

- 3 de novembre de 2008: fem un llistat de les persones que volem entrevistar.
- 11 de novembre de 2008: pactem amb el tutor les persones a entrevistar.
- 21 de novembre de 2008: enviem correu electrònic a les persones que volem entrevistar.
- 24 de novembre de 2008: fem un llistat de telèfons de les persones que volem entrevistar, perquè creiem que serà una manera més ràpida de contactar amb ells.
- 1 de desembre de 2008: enviar un segon correu electrònic a tots, ja que encara no ens ha contestat ningú.
- 10 de desembre de 2008: preparem la primera entrevista.
- 12 de desembre de 2008: entrevista a Walter Garcia*.
- 15 de desembre de 2008: entrevista a Ramón Casadevall*.
- 12 de gener de 2009: enviem un tercer correu electrònic a tots aquells que encara no ens han respòs.
- 26 de gener de 2009: entrevista a Carme Panchón*.
- 9 de febrer de 2009: entrevista a Jaume Trilla*.

*després de cada entrevista es dona per suposat que es fa la transcripció.

El principal avantatge d'aquest tipus d'entrevista ha estat que hem obtingut respostes comparables, i per tant ens ha facilitat a l'hora de fer l'anàlisi de les dades. També hi ha hagut inconvenients com la poca flexibilitat, que hem intentat modificar amb el tracte tu a tu amb els entrevistats.

Les persones entrevistades han estat:

- Ramon Casadevall⁸: Doctor en Pedagogia. Mestre de primària i secundària. Professor de la Universitat de Girona. Ha col·laborat en la revista Investigació Educativa amb l'article *Una nueva manera de entender la comunicación* (1999). Ha col·laborat en obres col·lectives com *La oportunidad de creixer*(1991),i per últim dir que ha escrit un llibre anomenat *Cap a un model per a interpretar i facilitar l'aprendre*.(1998)
- Walter Garcia⁹: Expresident de la Federació d'Associacions de Mares i Pares d'Alumnes de Catalunya.(FAPAC). És doctor per la Universitat de Standford (EUA). Professor del Departament d'Economia i Empresa de la Universitat Pompeu Fabra. Va ser guardonat amb l'XI Premi Catalunya d'Economia (2007) per la seva participació en el llibre *La situació de la innovació a Catalunya*.
- Carme Panchón Iglesias¹⁰: Professora titular de Pedagogia de la Inadaptació Social a la Facultat de Pedagogia d la Universitat de Barcelona. Premi extraordinari de doctorat al 1995. Sotsdirectora de l'Institut d'Infància i Món Urbà. Forma part del grup de recerca sobre Infància i Recerca (GRIF). Ha escrit diversos articles a revistes d'àmbit d'educatiu. Ha escrit llibres com *Estudi de perfils professionals en l'àmbit del turisme blau* (2001) i *Manual de pedagogia de la Inadaptación Social* (1998)
- Jaume Trilla i Bernet¹¹: Catedràtic de Teoria i Història de l'Educació de la Universitat de Barcelona. Ha estat vicepresident de la Divisió de Ciències de l'Educació i Director de la revista Temps d'Educació d'aquesta universitat. És autor, entre d'altres dels següents llibres: Assaigs sobre l'escola, l'Educació fora de l'escola; Pedagogia de l'Oci (amb J. Puig). Per aquest últim li fou concedit el Premi d'Educació Josep Pallach.

“con la entrevista cualitativa se ha pretendido descubrir los significados de los participantes, mostrar cómo estos conciben su mundo y cómo explican estas concepciones” (Cohen, Manion, 1990:179)

“Se ha definido la entrevista de investigación como “un diálogo iniciado por el entrevistador con el propósito específico de obtener información

---

⁸ Transcripció entrevista: Annex 2

⁹ Transcripció entrevista: Annex 3

¹⁰ Transcripció entrevista: Annex 4

¹¹ Transcripció entrevista: Annex 5

relevante para la investigación y enfocado por él sobre el contenido especificado por los objetivos de la investigación de descripción, de predicción o de explicación sistemáticas”.(Cohen, Manion, 1990:378)

- Fitxa d’observació de centres¹²

Hem elaborat una fitxa d’observació per a poder fer un anàlisi acurat d’aquells Centres o Serveis que realitzen iniciatives semblants al nostre projecte o que, al mateix temps, podrien ser interessants per a nosaltres. La fitxa d’observació s’ha fet seguint les mateixes pautes que a l’entrevista.

El que pretenem amb aquesta fitxa és analitzar detalladament els elements i la realitat de cada un dels centres. Som conscient que la observació de casos concrets, a vegades, ens pot suposar estancament, ja que un cas pot ser vàlid en un context però no en un altre.

La nostra intenció era la d’anar a visitar tots els centres que ens fossin d’interès, però la realitat ha estat molt diferent ja que ha estat molt difícil poder visitar centres amb les mateixes característiques que el servei que hem creat, alguns per disponibilitat, d’altres per la distància, etc. Tot i això, ens hi hem posat en contacte i només hem obtingut resposta d’un d’ells. L’únic Servei que hem pogut visitar ha estat l’Institut Municipal d’Educació d’Olot. Per això, de la resta de serveis hem buscat informació mitjançant la pàgina web: un servei municipal de l’ajuntament de Santanyí (Mallorca) i un altre a Calella (Maresme), entre els més rellevants.

Pel que fa a l’Institut Municipal d’Educació d’Olot (IME), estem molt agraïdes a la pedagoga que ens va atendre ja que la visita ens va ajudar a prendre consciència del que una entitat municipal amb les seves característiques pot suposar en un territori concret. Creiem que la opció presa per aquest Institut en la que s’interrelacionen tots els aspectes de la vida social amb l’educació és cap on haurien d’anar moltes de les polítiques municipals. Que l’aspecte educatiu sigui transversal a tots els projectes d’una ciutat és la fita per la qual s’ha de caminar.

Al mateix temps, aquesta visita ens va servir per situar-nos en el nostre propi projecte,

---

¹² Model Fitxa d’observació de centres: Annex 6

és a dir, la nostra primera intenció era fer un projecte molt més ampli i generalista, i després d'aquesta, vam ser conscients que havíem d'acotar la nostra proposta d'intervenció. La nostra aposta per un treball comunitari amb un equip multidisciplinari és una realitat a l'IME d'Olot.

Per altra banda, de tots les altres fitxes realitzades, també ens va de ser de gran suport, tots els serveis que s'ofereixen des de l'Ajuntament de Santanyí. Seria interessant poder profunditzar més en tots aquests per saber quina és la seva organització, quins professionals hi treballen, etc., perquè creiem que en molts aspectes coincideixen amb el projecte que nosaltres volem realitzar.

Tota la informació obtinguda dels centres es va fer sobretot a l'inici d'aquest treball, perquè necessitàvem anar perfilant la nostra idea del projecte. La observació i el coneixement de les diverses realitats ens ha ajudat molt per fer el dibuix del SAP.

- Recerca bibliogràfica:

Aquesta metodologia l'hem portat a terme de manera molt diferent al que hem utilitzat al llarg de la nostra vida d'estudiants. Hem estat un període de temps important, una tres mesos, dedicant-nos exclusivament a la recerca de material bibliogràfic, de tots aquells temes que ens eren interessants per a l'elaboració del nostre projecte. En un primer moment, aquesta recerca ha estat general per tal de copsar i prendre idees, però després, a mesura que hem anat elaborant cada un dels punts d'aquest treball, la bibliografia també s'ha anat especialitzant, sent cada cop més específica.

Per tal de fer una tria òptima i encertada també hem elaborat una fitxa bibliogràfica,¹³ on hi queda reflectida la informació següent: nom del llibre, autors, una explicació, un resum i, el més important, una valoració. Aquesta metodologia ens ha permès elaborar la part teòrica d'una manera més ràpida, més profitosa i més ràpida. Aquest recull de fitxes ens ha servit molt al llarg del treball, ja que la informació que vam anar recollint en un primer moment ens ha servit després per ser més àgils a l'hora de saber on anar a buscar els temes que ens interessaven.

---

¹³ Model de Fitxa de Recerca bibliogràfica: Annex 7

Un dels aspectes que ens ha costat més, però que al mateix temps hi hem gaudit molt, ha estat el marc científic. Ha estat un dels punts on hi hem dedicat més temps de recerca i de lectura. La lectura de tots els llibres sobre la intervenció estratègica breu ha suposat una inversió important.

Totes les eines emprades, és a dir, les entrevistes amb els experts, les fitxes d'observació dels centres i la recerca bibliogràfica ens van servir molt, en l'inici d'aquest treball, per anar dibuixant el nostre projecte. Moltes vegades, costa que la idea inicial vagi agafant forma i precisió, però gràcies a totes aquestes eines vam anar acotant i perfilant el què preteníem.

6. SERVEI D'ASSESSORAMENT PEDAGÒGIC

6.1 Descripció

El Servei d'Assessorament Pedagògic (SAP) és un projecte que consta d'un conjunt de programes i activitats a la disposició dels ciutadans i organismes educatius d'un municipi. Es crea amb l'objectiu de donar resposta a totes aquelles necessitats que van sorgint en cada una de les intervencions educatives en qualsevol àmbit de la vida diària, ja sigui a la família, a l'escola o en altres serveis educatius.

Aquest és un projecte pedagògic: quan fem referència a la pedagogia volem parlar dels processos educatius i d'aprenentatge de les persones i tots aquells factors externs que influeixen sobre aquest aspecte.

Aquest servei es centra en dos àmbits concrets d'actuació: la família, com a espai educatiu per excel·lència, i els centres educatius, ja siguin escolars o d'educació social. Hem escollit aquests dos àmbits educatius perquè creiem que són els contextos on es donen els processos educatius bàsics més importants de les persones i els que contribueixen directament a la creació de la seva personalitat.

La família, tal com s'ha reflectit en apartats anteriors, es troba en una situació de vulnerabilitat, ja que estan canviant els valors a nivell social i les formes de relació. Fins fa ben poc, la família era un referent a nivell d'educació: aquesta organització transmetia els valors bàsics de generació en generació, però actualment tenim la sensació que la família ha traspasat aquesta responsabilitat a l'escola. Les formes de relació entre els seus membres també s'han vist modificades. Ara no es dóna tanta importància a la família extensa com es donava abans. Els canvis referents a la tipologia de famílies ens ha portat a parlar d'un nucli familiar molt restringit, en molts casos, deixant de banda la família extensa.

Tant l'escola com els centres d'educació social tampoc s'han salvat d'aquests canvis constants que estan influenciant directament en els contextos educatiu, social i cultural.

Tot i aquests canvis, l'escola no ha modificat les seves metodologies per adaptar-se a les noves generacions d'alumnes que arriben. Ara no són els mestres qui tenen la veritat absoluta, ara són els medis d'informació i les noves tecnologies les que formen als infants i joves. És l'escola qui hauria d'ensenyar a utilitzar de manera crítica i conscient aquestes eines, però és una tasca que costa molt d'assumir.

Pel que fa a les organitzacions d'educació social, aquestes s'han vist modificades, ja que en el seu inici eren purament assistencials i en l'actualitat s'han professionalitzat per tal de donar un servei educatiu. Com ja hem dit anteriorment, no podem deixar de banda que han sofert de manera molt directa les transformacions socials del seu context.

6.2 A qui ens dirigim

El SAP va destinat a qualsevol ciutadà i institució que tinguin una necessitat d'assessorament pedagògic. Està pensat per atendre a:

- Famílies: pares, mares, avis, tiets, tutors, etc., que tinguin algun dubte o qüestió sobre l'educació d'un infant o adolescent dins l'àmbit familiar.
- Professionals de l'àmbit escolar: mestres i professors que dins l'àmbit professional tenen dificultats, dubtes o inquietuds sobre la seva pràctica a l'aula.
- Professionals de l'educació social: educadors socials, pedagogs, monitors de lleure, animadors socioculturals, orientadors sociolaborals, etc., que realitzen intervencions educatives dins una institució.
- Associacions de Mares i Pares d'Alumnes: AMPAS que vulguin rebre informació i formació sobre quelcom educatiu.
- Joves: persones entre 18 i 25 anys amb inquietuds i motivació per aprendre, compartir experiències, etc.

6.3 Objectius del servei

Aquest servei té els següents *objectius generals*:

- Donar estratègies als principals agents educatius per a la seva intervenció.

- Donar un espai d'intercanvi d'experiències.

Cadascun d'aquests objectius generals té els seus objectius específics:

- *Donar estratègies als principals agents educatius per a la seva intervenció.*
  - Formar en conceptes específics a grups de pares i mares.
  - Formar en conceptes específics a equips educatius o grups de professionals.
  - Oferir orientació i pautes educatives a tots els centres educatius que ho demanin.
  - Realitzar seguiments d'intervencions concretes.
- *Donar un espai d'intercanvi d'experiències.*
  - Recolzar a les famílies per tal que puguin desenvolupar-se amb autonomia.
  - Escoltar i atendre els dubtes dels pares i mares, joves i professionals de l'educació

6.4 Codi deontològic.

El codi deontològic d'aquest centre pretén unificar, per a tots els professionals que hi treballin, els principis d'actuació i d'intervenció en conjunt a la responsabilitat de les persones que porten a terme la tasca educativa.

Per a elaborar aquest codi s'han tingut en compte altres codis de professionals com el pedagog¹⁴, l'educador social¹⁵ i el personal docent¹⁶.

Els principis d'aquest codi volen ser elements de referència a l'hora de portar a terme les tasques pròpies i específiques de cada professional.

Per tal d'agilitzar la lectura utilitzarem el genèric masculí "professional" per aglutinar tots aquells que poden treballar en aquest servei.

---

¹⁴ Col·legi de pedagogs de Catalunya. (2006).

¹⁵ ASEDES (2007)

¹⁶ Consejo General de Colegios Oficiales de Doctores y Licenciados en Filosofía y Letras y en Ciencias. (2009).

Principis generals

1. El professional es fonamentarà sobre els valors, la dignitat i el respecte als drets de les persones, tenint en compte, en tot moment, la Declaració Universal dels Drets Humans.
2. El professional estarà al servei de les persones, de la família, del grup de la comunitat i de les institucions socials.
3. El professional atindrà a tota persona, família, grup, comunitat o institució social.
4. La condició d'edat, sexe, nacionalitat, religió, cultura o qualsevol altra diferència o característica personal, no ha de condicionar el professional.
5. La tasca del professional serà acompanyar per a millorar la qualitat de vida, en cap cas serà ell el protagonista.
6. El professional no farà judicis de valors sobre la persona, tenint en compte la seva responsabilitat social.
7. Cada professional serà responsable dels seus propis actes i, a la vegada, de les conseqüències.
8. El professional coneixerà i respectarà la demanda, el projecte educatiu i el reglament de règim intern de la institució on treballa.
9. El professional guardarà el secret professional en relació a aquella informació obtinguda sobre la persona a la que atén.

Responsabilitat envers l'usuari

1. El professional desenvoluparà les seves competències professionals per promoure l'autodeterminació, l'autonomia i la potencialitat de la persona atesa.
2. El professional haurà de tenir consentiment de l'usuari en relació amb la seva col·laboració o en relació a altre persones que puguin estar presents durant la intervenció.
3. La intervenció a un menor estarà subjecte al consentiment dels pares o del representant legal.
4. Sempre que el professional tingui coneixement de situacions de patiment i violència a menor o adults en situacions d'impediment físic o mental, haurà de comunicar-ho als organismes competents segons la normativa legal vigent.
5. El professional evitarà fer ús de mètodes i tècniques que atemptin contra la

dignitat de les persones.

El secret professional i la privacitat

1. El professional guardarà el secret professional i guardarà les informacions privades que obtingui en el decurs de la seva intervenció professional.
2. La revelació del secret professional serà consentida només per les obligacions de la llei o per consentiment exprés de l'interessat o del seu representant legal.
3. El professional tindrà cura del material sobre l'usuari i el protegirà de qualsevol indiscreció.
4. El professional no podrà, en cap cas, utilitzar en benefici propi o de tercers la informació privilegiada o del coneixement de situacions o de la posició que li propicia la professió.

De la responsabilitat envers a l'equip de professionals

1. El professional intentarà resoldre diferències d'opinions i posicions professionals amb lleialtat i correcció.
2. El professional establirà relacions amb la resta de companys de l'equip i promourà la integració de les intervencions per tal de donar una resposta adequada i realitzar la globalització de l'atenció a l'usuari.
3. El professional posarà per davant allò professional abans que les relacions afectives amb el companys de l'equip.
4. El professional serà respectuós amb l'equip amb cadascú dels seus membres.
5. El professional evitarà interferir a les funcions, tasques o relacions d'altres membres de l'equip.
6. El professional informará a l'equip o institució de les irregularitats comeses per algun membre de l'equip quan perjudiqui la dignitat i el respecte de les persones en el seu exercici professional.

6.5 Recursos humans i materials

Per a realitzar aquest servei és convenient un equip multidisciplinari. Aquest equip consta de:

- 2 pedagogs: professionals referents i responsables de les intervencions directes

amb els usuaris, a partir de la teràpia breu estratègica. També s'encarreguen de coordinar l'equip multidisciplinari i del treball en xarxa amb els diferents serveis.

- 2 educadors socials: s'encarreguen, juntament amb els altres professionals, de l'anàlisi dels casos des d'una perspectiva social.
- 1 mestre: s'encarrega, juntament amb els altres professionals, de l'anàlisi dels casos des d'una perspectiva escolar.
- 1 psicòleg: s'encarrega, juntament amb els altres professionals, de l'anàlisi dels casos des d'una perspectiva psicològica.
- 1 mediador cultural: s'encarrega d'assessorar a l'equip d'aquelles intervencions en persones procedents de determinades cultures i ètnies. Al mateix temps, fa de mediador entre els usuaris i l'equip sempre que sigui necessari.

Creiem que aquesta riquesa de professionals és necessària a l'hora de fer el diagnòstic, ja que les diferents perspectives que poden tenir cadascun dels àmbits donen una visió més global i encertada del que pot ser la realitat. Hem escollit aquest equip multidisciplinari amb aquests membres en concret, perquè malgrat procedir de diferents estudis tots tenen per objectiu l'educació i el desenvolupament de la persona.

A part de contemplar els recursos personals, també s'han de tenir en compte els recursos materials. Aquests són:

- Local: com que està previst que aquest servei s'emmarqui dins dels serveis municipals d'algun ajuntament, es compta que el local sigui cedit per aquest. En la mesura del possible seria òptim que aquest local no estigués dintre de l'Ajuntament, sinó en una ubicació a part. Creiem que estar dins de l'Ajuntament pot ser una reticència per algunes famílies o centres educatius a l'hora d'entrar-hi. La vinculació entre el SAP i l'Ajuntament ha de ser mínima, això vol dir que serà un servei públic però no tindrà cap altra vinculació amb l'Administració.
- Material d'oficina propi d'un servei amb característiques similars.
- Subministraments: material que es pot proporcionar als usuaris.

Per tant, el pressupost del SAP és:

- Despeses de personal	3.000€
- Personal de Gestió	3.800€
- Material de Gestió	265€
- Altres materials	380€
- Formació	150€
TOTAL	7.595€

6.6 Metodologia

Tal com s'ha exposat en el punt d'Assessorament, la metodologia del SAP es regirà amb unes fases de les quals nosaltres partirem en tots els casos. Per tal que la intervenció es s'emmarqui dins dels paràmetres de la teràpia breu estratègica es temporalitzarà sempre cada cas en un màxim de 20 intervencions.

Els professionals que portaran a terme l'atenció directe amb els usuaris seran els pedagogs. La resta de professionals, esmentats en el punt anterior, seran d'especial importància en el diagnòstic del cas i durant la intervenció.

Quan el protagonista del cas sigui un infant, adolescent o jove es valorarà si la intervenció s'ha de portar a terme directament amb aquest o si pel contrari, es portarà a terme la intervenció amb els seus referents educatius, com poden ser la família o l'escola. Es considera que aquest grup de població és més vulnerable per les seves característiques i que, per tant, és millor fer una intervenció indirecta.

Les fases que seguirà el nostre servei a l'hora d'atendre un usuari són les següents:

1. Presa de contacte: l'usuari/s es posa en contacte amb el servei i fa una primera demanda. Aquesta pot ser via correu electrònic, telefònica o personificar-se físicament al servei. En aquest moment, és quan es recolliran les dades

essencials del cas en *la Fitxa de Demanda*¹⁷.

2. **Iniciació:** Després de la presa de contacte es farà una entrevista on la persona/es ens exposarà la seva demanda amb detall. Aquí prendrem les dades rellevants per poder fer el diagnòstic. En aquesta entrevista la funció principal de l'assessor serà escoltar per tal de recollir el màxim d'informació possible. El professional ha de recollir la informació tan detallada i objectiva com pugui, ja que aquesta informació serà utilitzada per tot l'equip multidisciplinari a l'hora de fer el diagnòstic. Aquesta fase finalitza amb la *clarificació de la demanda*. Un cop la persona/es ha exposat el seu cas, es fa necessari, per mitjà de la paràfrasis reestructurant, que l'assessor faci una mena de resum del cas per copsar si s'ha entès exactament el que la persona/es volia dir o, si pel contrari, han quedat aspectes poc detallats i no entesos. L'objectiu d'aquesta fase és aconseguir transmetre a la persona/es que és ella qui domina el procés i qui marca el ritme. En aquest punt, també és molt important fer esment de quines han estat les solucions intentades per solucionar la situació conflictiva. Aquesta informació és la més important, ja que per portar a terme la nostra intervenció hem de saber tot allò que ja s'ha intentat i no ha funcionat per no caure en els mateixos errors i portar a terme una intervenció de qualitat.
3. **Diagnòstic:** amb la informació obtinguda en la fase anterior es realitza, conjuntament amb tot l'equip multidisciplinari, un anàlisi i pla de treball específic per una intervenció en concret. Aquesta fase de diagnòstic es temporalitzarà segons la complexitat del cas. L'equip es prendrà el temps necessari per arribar a un acord unànim i tenir clar un pla de treball específic. Cal deixar clar que és en aquest punt on l'equip multidisciplinari decideix si agafa o no el cas. No s'agafaran casos que no es considerin propis de l'àmbit educatiu.
4. **Traspàs i acord entre assessor i la persona/es que ha fet la demanda:** un cop s'ha acabat el diagnòstic es traspassa el resultat a la persona/es que ha fet la demanda, per tal de què esculli voluntàriament si vol iniciar el treball amb nosaltres. En el cas que digui que sí es passarà a la fase següent.
5. **Planificació i sistema d'intervenció:** aquesta fase dependrà de si la demanda és d'una formació o d'una intervenció a una o varies persones en concret. En

---

¹⁷ Model de Fitxa de Demanda: Annex 8

aquest moment, juntament amb l'usuari, s'omplirà una fitxa molt detallada amb totes les dades que creiem oportunes al llarg de la intervenció. A aquesta fitxa l'anomenarem *Fitxa d'Obertura i Seguiment*.¹⁸

6. Avaluació: sempre que es finalitza una intervenció del tipus que sigui es portarà a terme una avaluació amb la persona que ha realitzat la demanda i una avaluació per part de l'equip multidisciplinari. L'avaluació es recollirà en la fitxa d'Avaluació.¹⁹
7. Finalització.

6.7 Serveis

6.7.1 Servei d'assessorament a les famílies

Com ja hem dit anteriorment, la família és el context on es donen els aprenentatges bàsics més importants de la nostra vida. Com popularment es diu *ningú neix ensenyat*. En el moment de tenir un fill apareixen totes les inseguretats i interrogants: *què és el que haig de fer? seré bon pare o mare? Seré capaç de cuidar el meu fill/a?* Però tothom ho fa com bonament pot. Tot i això hi ha moltes coses de les quals no aconseguim ensortir-nos-en. Aquest servei està pensat per ser un espai on els pares i mares, i altres persones que tinguin cura dels infants i joves, puguin sentir-se recolzats en la seva tasca com educadors i on puguin compartir experiències i rebre un assessorament.

DESTINATARIS

Aquest servei, com ja hem dit, va dirigit a les famílies i els seus membres.

- a. Associació de pares i mares d'alumnes d'una escola.
- b. Pares, mares i tutors a nivell particular.
- c. Joves o adolescents que fan una demanda concreta.

També tindrem en compte qualsevol membre de la família que pugui fer una demanda.

---

¹⁸ Fitxa d'Obertura i Seguiment: Annex 9

¹⁹ Fitxa d'Avaluació: Annex 10

6.7.2 Servei d'assessorament a organitzacions escolars i d'educació social.

Aquest servei està pensat per donar resposta a aquelles necessitats a nivell d'intervencions educatives que puguin tenir qualsevol professional de l'àmbit educatiu, ja sigui d'una organització escolar o d'una organització d'educació social. No es tracta de donar receptes perquè es pugui portar a terme una intervenció educativa d'èxit, sinó de donar suport, assessorament i estratègies per entendre les intervencions i, al mateix temps, ser molt més eficaços.

DESTINATARIS

Aquest servei, com ja hem dit, va dirigit a organitzacions educatives escolars i organitzacions que treballen en l'educació social. Per tal de concretar quins són els centres i persones de cada una d'aquestes organitzacions, a continuació realitzem una relació d'aquests molt més concreta:

ORGANITZACIONS ESCOLARS:

- a.* Escoles bressol.
- b.* Centres educatius d'educació infantil.
- c.* Centres educatius d'educació primària.
- d.* Centres educatius d'educació secundària.

ORGANITZACIONS DE L'EDUCACIÓ SOCIAL

- a.* Serveis socials.
- b.* Centres educatius d'acció educativa (CRAE).
- c.* Centres oberts.
- d.* Llars d'acollida.
- e.* Esplais.
- f.* Grups d'escoltes.
- g.* Centres penitenciaris.
- h.* Altres

Totes aquestes organitzacions poden ser públiques, concertades o totalment privades, l'únic requisit per poder ser beneficiari d'aquest servei és que estiguin dintre el territori municipal. Al mateix temps, també es dona servei individual a tots aquells professionals

que treballin en alguna d'aquestes serveis.

6.9 Avaluació

Les avaluacions del SAP es realitzaran cada trimestre, és a dir 4 vegades l'any: març, juny, setembre i desembre. Tot i així, per tenir dades d'anys naturals la valoració del mes de desembre es farà més amplia, com es requereix en algunes memòries.

- **AVALUACIÓ PARCIAL:** es fa un cop cada tres mesos, com ja hem comentat anteriorment. En aquesta avaluació es tindran en compte els següents indicadors:

Indicadors quantitius:

Aquesta informació es recollirà amb la informació de la fitxa de demanada i la fitxa de obertura i seguiment.

- Nombre de famílies.
- Nombre de professionals de l'àmbit escolar.
- Nombre de professionals de l'educació social.
- Nombre d'associacions de mares i pares d'alumnes.
- Nombre de joves.
- Distribució per edats, gènere i procedència.
- Nombre d'entrevistes.
- Nombre de reunions de l'equip multidisciplinari.
- Nombre de casos acceptats i rebutjats.

Indicadors qualitius:

Aquesta informació es recollirà verbalment en l'última sessió de cada un dels usuaris. I pel que fa a l'equip, la informació es recollirà durant la mateixa sessió d'avaluació.

- Satisfacció dels usuaris del servei.
- Valoració dels pedagogs per part dels usuaris.
- Relació de les respostes del servei amb el marc teòric.
- Valoració de cada un dels membres de l'equip multidisciplinari de la feina

realitzada conjuntament.

- **AVALUACIÓ FINAL:** Es fa durant el mes de desembre amb la mateixa estructura i ítems de l'avaluació parcial de cada trimestre. En aquest moment és quan convocariem un membre de l'equip de l'Ajuntament, per tal de fer un retorn justificatiu del treball realitzat.

7. CONCLUSIONS

El 21 de Juliol del 2008, demanàvem oficialment fer el Treball de Pràcticum conjuntament. Des d'aleshores han passat gairebé dos anys. Teníem clar que aquest treball havia de ser engrescador per a totes dues i que suposarien moltes discussions per trobar punts en comú. La idea inicial era difusa i poc concreta, però el resultat considerem que és precís i innovador. Tal com vam exposar en la introducció, volíem aprofitar aquesta oportunitat que ens donava la carrera per crear quelcom amb possibilitats de futur. Volíem tenir l'ajuda dels experts per tal de fer un treball rigorós i així assegurar-nos que és un document amb cara i ulls.

En la nostra realitat quotidiana són moltes les vegades que ens hem d'escoltar la preocupació que la gent de carrer té sobre el paper educatiu i social de l'escola, la seva desvalorització, el desbordament d'uns i altres, la fragilitat de la família per actuar en determinades situacions, la falta de valors en el sí familiar, etc.

Creiem que la família i l'escola, com agents educatius de referència, són dels que han sofert més tots aquests canvis, per això, entre d'altres, són els dos àmbits on des del nostre projecte hi fem referència. El Servei d'Assessorament Pedagògic que hem creat els pot ajudar molt a encaminar els seus processos educatius.

La societat ha sofert molts canvis en un període de temps molt breu. Això és evident, però també hem de ser conscients que la societat té els mecanismes i la capacitat per ordenar tot aquest garbuix. Els processos de participació social, les xarxes de relacions que s'estableixen en cada territori, la implicació en la millora dels recursos existents, etc., tots aquests són espais i recursos que s'han d'aprofitar per intercanviar idees i millorar el teixit social.

Aquest projecte pretén ser una de les moltes possibles solucions a aquesta situació: un servei auster que pretén treballar amb eficàcia i eficiència, per resoldre aquelles situacions no agradables, ja sigui de l'àmbit familiar com dels contextos educatius escolars i de l'educació social.

L'assessorament, des de la perspectiva de la intervenció estratègia breu, pren un nou format on donar-se una altra explicació i, per tant, trobar un nou sentit a l'experiència viscuda i que permet iniciar un nou treball per a la seva solució. Partir de les solucions intentades ens suposa estalviar temps i energies, ja que tot allò que fins aleshores no ha funcionat no cal que es torni a intentar.

L'assessorament vist com una forma de treballar conjuntament amb l'usuari per tal de responsabilitzar-lo i que aquest es vegi capaç de produir canvis en el seu entorn més immediat. Davant d'una situació conflictiva, les persones es bloquegen sense poder veure des de la distància les possibles alternatives. Nosaltres pretenem que les persones que vinguin al nostre servei s'enforteixin i passin a ser agents actius de la seva situació.

A nivell d'aprenentatges, la realització d'aquest treball ja ens va ser de gran interès des d'un inici. La lectura de tots els llibres relacionats amb la Intervenció Estratègica Breu ens va obrir un mar d'aprenentatges que actualment utilitzem en la nostra intervenció diària. És curiós com una persona, en determinades situacions, s'adona que la tensió va en augment, i el fet de despistar a l'altre i centrar la seva atenció en un altre factor, suposa un canvi radical de la situació inicial.

Malgrat tot, també hem tingut les nostres dificultats. En un primer moment, quan determinàvem el perfil del treball, ens va costar molt escriure tot allò que pensàvem. En segon lloc, el Marc Normatiu ens ha estat dificultós a l'hora de reflexionar, tot i saber que era un punt important perquè el projecte s'havia d'emmarcar en la legislació vigent. També, un dels punts que ens ha portat controvèrsia ha estat la Metodologia. No érem prou conscients que la nostra manera de treballar ja era metodologia, i quan va ser l'hora de plasmar-ho en el paper, creiem que no era suficient. I la darrera dificultat ha estat a les acaballes del treball: creiem que el cos important del treball havia de ser la explicació detallada del SAP. Amb poques pàgines ja el teníem definit perquè molts dels aspectes ja s'havien anat tractant en els punts anteriors. Ens donava la sensació que ens estàvem repetint. Va ser quan el nostre tutor ens va dir que això no era cap problema, sinó un avantatge quan ho vam veure clar. La feina ja estava feta i per tant, no calia allargar-nos en aspectes que ja havíem tractat.

A nivell personal han estat dos anys intensos perquè fer aquest treball ens ha suposat moltíssimes trobades i discussions. Primer de tot, per anar perfilant el projecte que volíem crear, però després per aquells matisos que fan enriquir les idees. Totes dues hi hem posat molts esforços, i no només en aquest treball sinó en tota la carrera de Pedagogia. Amb això volem dir que compaginar treball i estudis suposa una dedicació i implicació molt important. Ha estat major el compromís de tirar la carrera endavant que no pas les dificultats i el cansament.

Ha estat un gust fer aquest treball de manera conjunta perquè, tal com ja exposàvem en la introducció, prevèiem que aniria bé, però després d'aquesta experiència, podem afirmar que professionalment ens entenem. Cada una de nosaltres, hem aportat en aquest projecte una part molt pròpia de nosaltres, però totes dues ens hem complementat en la manera de treballar.

I per finalitzar, dir que les nostres perspectives en el futur més immediat són aprofundir en la Teoria de la Intervenció Estratègica Breu. Tenim ganes de conèixer més i preparar-nos millor en aquest tipus d'intervenció, per el dia de demà, quan és pugui presentar aquest projecte en algun ajuntament, estiguem preparades.

8. EL PAPER DEL PEDAGOG

Si fem referència a la pedagogia a trets generals, podem dir que el pedagog és un científic de l'educació, un professional amb uns coneixements molt profunds pel que fa a qualsevol àmbit educatiu: des de l'escola formal al llarg de tota la vida, fins a tot allò que fa referència a l'educació a través de les noves tecnologies, passant per la vessant més social de l'educació. També podríem dir que contribueix en crear innovadores bones pràctiques. Podem dir que el pedagog té l'objectiu d'estimular el desenvolupament integral i permanent de les persones, individualment o en grup, per tal de desenvolupar cada un dels àmbits de la vida personal, social i cultural. Ha de quedar clar que el pedagog ofereix eines per a l'aprenentatge i fa de guia, mai imposa ni obliga a res.

La proposta que nosaltres fem en aquest treball és un servei molt concret que intenta arribar a una varietat molt àmplia d'usuaris: pares, adolescents, infants, mestres, educadors socials,... Com ja hem comentat en l'apartat on descrivíem amb detall el SAP, creiem que el pedagog té un paper fonamental en aquest projecte. A grans trets podem dir que el pedagog intervé directament amb l'usuari, planifica, assessora, gestiona i avalua processos educatius. Però per concretar més i ser molt més rigorosos, podem dir que el pedagog dins aquest projecte concret tindrà els següents papers:

- Formador/a: formar als pares i mares que ho sol·licitin ja sigui de manera individual o en grup, sobre temes concrets de l'educació o sobre comportaments del seus fills. El pedagog, com ja hem dit, és científic en educació. Per aquest motiu creiem que és capaç de preparar-se una conferència o un taller dirigit a pares i mares o a altres agents educatius.
- Assessor/a: dotar i donar estratègies als pares i mares, mestres, educadors socials,... En definitiva, assessorar a qualsevol agent educatiu pel que fa a la intervenció educativa diària. Està clar que el pedagog per portar a terme aquesta tasca cal que disposi de capacitat empàtica, al mateix temps que ha de ser una persona reflexiva i analítica. També, cal afegir, que el professional ha de ser objectiu en tot moment, tot i que a vegades, de manera inconscient, ens dominin

més els aspectes personals.

- Coordinador/a: Com ja hem comentat anteriorment, el SAP consta d'un equip multidisciplinari. El pedagog s'encarregaria de coordinar tot l'equip. Al mateix temps, també seria l'encarregat de coordinar-se amb altres serveis com l'escola, els Serveis Socials, etc. i coordinar-los entre ells sempre que fos necessari. Per tal de portar a terme aquesta tasca, és molt necessari que el pedagog tingui coneixement de cada una de les tasques i funcions de cada un dels membres de l'equip multidisciplinari, per tal d'agilitzar la feina i obtenir millors resultats. En aquest paper també hi inclouríem la tasca de dirigir i gestionar el servei.
- Investigador/a: no a nivell de fer una investigació pura i dura, sinó una investigació de caire molt més analític, de diagnòstic dels diferents elements que intervenen en els processos educatius, per tal de poder acceptar i atendre els casos correctament i amb coherència. També, investigadors per marcar uns objectius clars i per poder justificar les propostes.

D'altra banda, cal dir que el pedagog haurà de tenir unes característiques molt específiques a nivell de competències i habilitats socials, ja que estarà en continua interacció amb les persones amb les quals intervé. Promoure una intervenció educativa consisteix en crear nous models i mecanismes de relació entre persones per tal de que aquestes participin del seu propi procés de canvi.

Totes dues som diplomades en Educació Social i coincidim en què la carrera de pedagogia ens és molt útil per a la nostra tasca professional. La pedagogia ens ajuda a entendre les nostres intervencions educatives i, al mateix temps, millorar-les i trobar-ne de noves i més adients per a cada un dels casos. Cal dir, que no tan sols en han enriquit cada una de les assignatures que hem realitzat, si no els professors i els companys. Les característiques dels estudis han permès que els professors fossin molt propers i, en referència a l'alumnat, la petita dimensió del grup ha fet que es creés un clima molt familiar i beneficiós pel treball diari al llarg de tots aquests anys.

Per altra banda, hem de dir que no ha estat gens fàcil combinar la vida laboral i la vida universitària. Totes dues tenim uns horaris laborals que ens ocupen la major part del temps i ha estat un esforç buscar temps per estudiar, però ha estat molt gratificant i gens

carregós, com ja hem dit, perquè hem pogut introduir els estudis al nostra dia a dia laboral.

És difícil per nosaltres descriure quins han estat aquells aspectes de la llicenciatura que hem utilitzat per a fer aquest treball. Trobem que inconscientment hem utilitzat una mica de cada una de les assignatures, com si elaboréssim un plat: una mica de tot i si tot és bo...el plat sortirà perfecte! Segurament que hem utilitzat més unes assignatures que unes altres en quant a teoria, però la part d'aprenentatge més subtil i informal de cada un dels professors i de cada una de les classes està segurament impregnada en tot el treball. Hem de dir que al llarg dels estudis hem après a créixer com a persones i com a professionals i aquesta ha estat la millor assignatura.

Actualment, ens fan creure que la figura del pedagog està en decadència, però la societat ens marca tot el contrari. Cada cop més es necessiten especialistes de l'educació que ofereixin pautes per reeducar valors, reeducar i educar l'esperit crític i per aprendre a viure. Les noves tecnologies estan provocant el desaprenentatge de moltíssimes coses bàsiques com les habilitats socials, el valor de la intimitat i la convivència, entre altres aspectes.

Per últim, només dir que ha estat un plaer aprendre a reflexionar profundament i a compartir cada un dels nostres pensaments i que sense aquests aprenentatges no hagués estat possible aquest treball, ni la finalització del estudis, perquè no tot són llibres i classes magistrals.

9. BIBLIOGRAFIA

- Arnal, J., del Rincón, D. i Latorre, A. (1992). *Investigación educativa: Fundamentos y metodología* (1ªed.). Barcelona: Labor.
- Cascón, P. *Educación en y para el conflicto*. Càtedra UNESCO sobre Paz y Derechos Humanos. Barcelona: Universitat Autònoma de Barcelona.
- Cohen, L., i Manion, L. (1990). *Métodos de investigación educativa* (1ª ed.). Madrid: La Muralla.
- Escamilla, A.; Lagares, A. (2006). *La LOE: perspectiva pedagógica e històrica. Glosario de términos esenciales* (1a ed.). Barcelona: Graó: colección Crítica y Fundamentos. Serie Política y legislación educativa.
- Filial del Centro di Terapia Strategica di Arezzo. (2009). *Centro de Terapia Estrategica de Espanya*. Recuperat 18 agost 2009 des de http://www.centrodeterapiabrevestrategica.org/centro_de_terapia_estrategica_002.htm
- Fisch, R., Weakland, J.H., i Segal, L. (1994). *La táctica del cambio: Como abreviar la terapia* (3a ed.). Barcelona: Herder.
- Fullana, J. (Coord.)(1999). *Els àmbits de treball de l'educador social*. (1ª ed.). Málaga: ALJIBE
- Generalitat de Catalunya. (2004). *Bases per a una nova llei de Serveis Socials de Catalunya. Un document per al debat* (1º ed). Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Benestar i Família.
- Llei 12/2007, d'11 d'Octubre, de Serveis Socials, DOG núm. 4990 (2007).
- Miguel, S. i Trinidad, C. (2004). *La mediación: eines per a treballadors/es i educadors/es socials* (# ed.). Barcelona: Fundació Pere Tarrés.
- Nardone, G. (2004). *Psicosoluciones: Cómo resolver rápidamente problemas humanos complicados* (2a ed.). Barcelona: Herder.
- Nardone, G. (2009). *El arte del estratagema: O como resolver problemas difíciles con soluciones simples* (1a ed.). Barcelona: Integral.
- Nardone, G., i Salvini, A. (2006). *El diálogo estratégico. Comunicar persuadiendo: técnicas para conseguir el cambio* (1ª ed.). Barcelona: Integral.

- Ravetllat, I. (2008, Setembre/Desembre). Apunts sobre la nova llei de Serveis Socials. *Educació Social: Revista d'Intervenció Socioeducativa*, 40, 100-112.
- Reyes, M., Pujolàs, P. i Serra, J. (2002). Un altre assessorament per a l'escola: l'assessorament psicopedagògic des d'una perspectiva comunitària. Barcelona: La Galera - Pensaments.
- Rodrigo, M.J., Máiquez, M.L., García, M. i Rodríguez, G.(2003, Juliol/Agost). Reptes, conflictes i noves oportunitats per a la família en la societat actual. *Guix*, 296 – 297, 12 – 17.
- Santiago, O., i González, A. (2008/09). Entrevista a Giorgio Nardone. *Revista del COPC*, 215, 13-18. Recuperat 22 agost 2009, a <http://www.copc.org/images/stories/file/revistadesembre.pdf>
- Tejada, J. (1998). *Los agentes de la innovación en los Centros Educativos: Profesores, directivos y asesores* (1ª ed) Málaga: ALJIBE.
- Tiana Ferrer, A. (2009). *Por qué hicimos la Ley Orgánica de Educación* (1a ed.). Madrid: colección Con voz propia, Wolters Kluwer Espanya.
- Vila, I. (1998). Familia escuela y comunidad (1ª ed). Barcelona: Horsori: Cuadernos de educación, 26.
- Vila, I. I Casares, R. (2009). *Educación y sociedad: Una perspectiva sobre las relaciones entre la escuela y el entorno social* (1ª ed.). Barcelona: Horsori: Cuadernos de educación, 57.
- Vinyamata, E. (2002). *Manual de prevención y resolución de conflictos: Conciliación, mediación, negociación* (2ª ed.). Barcelona: Ariel social.
- Watzlawick, P., Weakland, J.H., i Fisch, R. (1980). *Cambio*. Barcelona: Herder. Biblioteca de Psicología, 35.
- Wittezaele, H.J., i García, T. (1994). *La escuela de Palo Alto: Historia y evolución de las ideas esenciales* (1ª ed.). Barcelona: Herder. Biblioteca de Psicología. Textos Universitarios.

Només consultats:

- Ajuntament de Santanyí (2008). *Ajuntament de Santanyí*. Recuperat el 17 de novembre de 2008, des de http://www.ajsantanyi.net/wms/ofo/imgdb//archivo_adj23497316.pdf

- Alegret, J., Comella, M. J., Font, P. i Funes, J. (2005). *Adolescents: relacions amb els pares, les drogues, la sexualitat i el culte al cos* (1ª ed.). Barcelona: Graó: Col·lecció família i educació, 4.
- ASEDES. (2007). Código deontológico del educador y la educadora social. Recuperat 25 abril 2009 des de <http://www.eduso.net/archivo/docdow.php?id=58>
- Benso, C. i Pereira, C. (Coord.) (2007). *Familia y escuela: el reto de educar en el siglo XXI* (1ªed.). Consello de Ourense: Concellería de Educación.
- Cirillo, S.(1994). *El cambio en los contextos no terapéuticos* (1a Ed.). Barcelona: Paidós Terapia Familiar Ediciones Paidós Ibérica, S.A.
- Col·legi de pedagogs de Catalunya. (2006). *Codi de deontologia del col·legi de pedagogs de Catalunya: Normes d'actuació pedagògica*. Recuperat 25 abril 2009 des de <http://www.pedagogs.org>
- Comellas, M.J., (2003, Juliol/Agost). Les relacions interfamiliars i entre la família i l'escola en el procés de transició de primària a secundària. *Guix*, 296 – 297, 25 – 30.
- Consejo General de Colegios Oficiales de Doctores y Licenciados en Filosofía y Letras y en Ciencias. (2009). *Código deontológico de los profesionales de la educación*. Recuperat 25 abril de 2009, des de <http://www.consejogeneralcdl.es>
- Fapac. (2010). Fapac: Federació d'Assocacions de Mares i Pares d'Alumnes de Catalunya. Recuperat 25 octubre 2008 des de <http://www.fapac.net>
- Filella, G. (1999). *La intervenció psicopedagògica en el context no formal: models d'orientació* (1ª ed.). Lleida: Pagès editors.
- Fiorenza, A. (2005). *Niños y adolescentes difíciles. Soluciones a problemas de conducta de creximiento mediante la terapia en tiempo breve* (3ª ed.). Barcelona: Integral.
- Fiorenza, A. i Nardone, G. (2004). *La intervención estratégica en los contextos educativos: comunicación y “problem-solving” para los problemas escolares* (1ª ed.). Barcelona: Herder.
- Fiorenza, A., Giannotti, E. i Rocchi, R. (2003). *Modelos de familias: Conocer y resolver los problemas entre padres e hijos* (1ª ed.). Barcelona: Herder.
- Gabarró, M., Giner, M., Mallart, J. i Vives, N. (1992). *Thesaurus: català d'Educació* (1ªed.). Barcelona: Generalitat de Catalunya: Departament

d'Ensenyament.

- Marquez, M.L., Martín, J.C. i Byrne, S. (2008). *Preservación familiar: Un enfoque positivo para la intervención con familias* (1ª ed.). Madrid: Piràmide.
- Musitu, G. i Cava, M. J. (2001). *La familia y la educación* (1ª ed.). Barcelona: Octaedro: Biblioteca latinoamericana de educación, 6.
- Panchon, C. (1998). *Manual de pedagogia de la inadaptación social* (1ª ed.). Barcelona: Dulac.
- Paredes, E. (2004). *Pedagogia en la adolescencia* (1ª ed.). Barcelona: Tibidabo.
- Sàez, J. (Coord.)(1993). *El educador social* (1ª ed.). Murcia: Universitat de Murcia.
- Sàez, L. (2008). *Família i valors: la institució familiar en temps de canvi* (1ª ed.). Barcelona: Fundació Lluís Carulla i Editorial Barcino.

10. ANNEXOS

Annex 1: Model d'entrevista

ENTREVISTA:

Societat: Quin seria per vostè l'anàlisi de la societat actual?

- La societat està preparada per assumir els canvis constants en els que vivim? I més concretament, els agents educatius?
- Quines mancances hi ha en la societat que repercuteixen directament en l'àmbit educatiu?

Família: Quin creu que és el paper dels pares i mares entorn a l'educació dels seus fills/es?

- Per què en l'actualitat hi ha la percepció que els pares i mares no saben educar als seus fills/es?
- Un servei d'assessorament a les famílies seria útil? Creus que els pares i mares el trobarien útil?

Educació: Quin paper ha de jugar l'escola entorn a l'educació dels nens/es i joves?

I a nivell social?

- Donem la importància que té l'educació a l'escola?
- Quines són les potencialitats i les mancances de l'escola d'avui dia?
- Creu que la pedagogia té/hauria de tenir un paper important en l'educació? Quin paper hauria de ser aquest?

Formació: Quin és la seva opinió sobre la formació impartida en les ciències de l'educació i més concretament, mestres, educadors socials, treballadors socials i pedagogs?

- Cada professional té els recursos suficients per desenvolupar la seva tasca professional en el dia a dia?
- Els perfils i àmbits de cada un d'aquests professionals considera que està prou definit?

Serveis: La oferta educativa que porten a terme els Centres Cívics, l'escola, les AMPAS, la família, els CRAE's responen a les necessitats socials en l'actualitat?

- Creu que hi ha serveis que no són necessaris o que no s'utilitzen com cal? Per

exemple; les escoles bressol, els CRAE's...Què es podria fer per replantejar el servei i la seva tasca?

- Considera que hi ha d'haver un nou replantejament de la tasca dels serveis educatius?
- Considera que hi ha una manca de treball en xarxa? Quins poden ser els motius?
- Seria factible un servei municipal d'assessorament educatiu i pedagògic dirigit a les famílies, mestres, professors, educadors, joves i adolescents, etc?

Annex 2: Entrevista RAMON CASADEVALL.

(PEDAGOG) 15 DE DESEMBRE DE 2008.

Nosaltres volíem crear un Servei per assessorar tant a mestres, com a pares. Tot el que siguin agents educatius: educadors socials, pedagogs,...

Assessorar?

Assessorar. D'assessorament

Ara defineix l'assessorament perquè jo ho pugui saber bé.

Per exemple, si uns serveis socials tenen un problema d'intervenció que ho han provat tot i no se'n surten doncs que puguin venir a nosaltres, plantejar-s'ho i nosaltres dóna'ls-hi aquesta petita eina.

Un recurs, diguéssim, la primera feina la fa el centre i arriba un moment que el centre es sent incapaç i es troba, s'ha generat un situació que no sap de la qual com sortir-ne. Aleshores pot ser una demanda.

Sí

Ostres que bé! Endavant.

De la mateixa...bueno... això seria igual que amb la família, que una família doncs això, el que explicaves, que no pot amb l'adolescent aquest rebel.

Exacte.

Que pogués venir amb nosaltres,i doncs, bueno, nosaltres,doncs, pensar com una estratègia per a veure com podem treballar

Hem sembla

Donar recursos a les famílies, als mestres, als educadors,...

Quan dius recursos que estàs pensant?

Eines.

No, no. Eines que estàs pensant. Concreta, es que si no jo no sé que vols dir.

A veure.

Eines pot ser un paper, pot ser una lectura, una conferència

Qualsevol cosa

No home no. Es que hem e definir aquest concepte perquè si no ens perdrem

Si es que podria ser tant una formació, perquè per exemple a vegades pensaven no que una AMPA d'una escola ens demanés una formació, doncs això, doncs intentar buscar de quin tema volen tractar, doncs, formar-nos i doncs, fer una jornada de formació a l'escola, o també a l'inversa, que una família allò particular, amb un fill adolescent, doncs trobar, escriure un diari.

Reformulem això, vosaltres diríeu que aneu a solucionar problemes?

No, anem a ajudar

No ja, aneu a ajudar a la prevenció de problemes, però preveieu l'existència d'un problema, sinó, no interveniu

No, no es necessari que hi hagi un problema, perquè una formació no és un problema, és una inquietud.

Una inquietud una curiositat

Un aprenentatge

Per tant i pot haver un problema, i pot haver una motivació, i pot haver un projecte; i aleshores, vosaltres acolliu aquest projecte i faciliteu l'aprenentatge que vosaltres... vaig bé?

Si, sí

Molt bé penso que ara ens estem entenent

Però abans de crear aquest servei el que hem de fer és amb expert doncs treure informació per veure si cal o no cal

Si cal o no cal?

El que ens demana el tutor que tenim és que fonamentem l'existència d'aquest servei.

A veure, és com si em diguessis cal o no cal tenir un ganivet de color groc a la cuina de casa. I jo et diré: depèn el ganivet, no?, si talla, si va bé, és un bon instrument. Per tant potser hauríem de definir bé l'instrument. I aleshores, podem respondre l'altre qüestió. Si tu em preguntes a mi que opino d'aquesta pregunta, jo t'ho dic ràpid. Segons com sigui l'assessorament, no solament cal, si no que jo us diria "comenceu demà". Segons com sigui l'assessorament jo us diria "deixeu-vos-ho corre". Per aquí tenim un problema epistemològic: quan diem assessorament que volem dir? Aquest és una mica el centre de la qüestió. Si un assessorament és un alligonament, jo no, no anem bé.

No hi creiem. No és el que pretenem, no.

Per tant, definiu-m'ho bé. Vejam poseu-me un exemple i potser amb un exemple ens situarem. tornem al noi de 14 anys, que la família desesperada, que a mi em passa de tant en tant, no, ja ho ha provat tot, cosa que es falç perquè quedem coses per provar, acut a un servei d'assessorament, a un servei d'ajuda i diu ajudeu-me que jo ja he acabat tot els recursos. Val, ara que faria aquest servei d'assessorament, en aquest cas?... Aquesta pregunta és fonamental?

Primer conèixer la relació entre pares i fills i no, quina és la dinàmica que s'ha creat, per poder entendre quin es el funcionament i com es relacionen, i a partir d'aquí intentar anar canviant petites coses. El simple fet de dir Bon dia. "Us dieu bon dia de bon matí?"

Ja vas bé. Ho faig d'un altra manera, perquè si no aclarim això la resta, al meu entendre, no s'aguanta.

Imaginem aquesta família que ens demana això. Pregunto: quantes hores necessiteu vosaltres o dedicaríeu vosaltres a aquesta família per atendre aquesta demanda?

Les que calgui!, no?

I quantes són?

Clar, primer hauríem d'estudiar el cas, no? primer dèiem d'estudiar una mica el cas... és que són inexpertes!

Per això us estic fent preguntes. A veure a mi m'agradaria... i no contesto per no embolicar la troca. Però es que si vosaltres agafeu qualsevol llibre actual en qüestió d'assessorament us trobareu que la primera cosa que fa el llibre es explicar-vos, dedica un capítol a la epistemologia, és a dir, com enfoca el tema. Ara us ho explico així ràpidament. A mi em ve el pare i em dia: em passa això. I jo faig un treball de recerca i em pregunto: per què està passant això. Aleshores vaig a buscar que ha passat aquí fins que tinc les causes. Fins que he identificat perquè ha passat això. Aquest podria ser un procés, que és el procés habitual. Un cop tingui les causes què faré? Absolutament res, desesperar-me. Però és que la Gloria ha

exposat sobre la taula una paraula que m'ha encantat: que és la paraula funcionament. Perquè jo puc agafar això i dir m'importa un rave perquè està passant això. Si em pregunto perquè està passant això, obtindré una explicació. I potser em quedaré molt tranquil. És el nano que no aprèn matemàtiques, és tonto, ja està. Ja ho tinc arreglat no cal que continuï endavant i probablement estic condemnant una persona. Puc fer una segona cosa, no m'interessa preguntar-me perquè passa això, no, em preguntaré com és que no canvia. Com s'ho fan perquè això que els molesta a tots, no ho han modificat. És una pregunta completament diferent. I me la respondre d'un manera bastant ràpida: vaig a veure que han fet abans per no repetir-ho jo. Si féssim això ja canviaríem una quantitat de coses impressionants. Les solucions, els recursos que jo he posat damunt la taula abans i que m'han portat a aquesta situació, són els que no he de posar enter. El pare de família que farà? El nano: el renyarà, li prohibirà, el castigarà, el portarà al psicòleg..., farà tot una sèrie de coses i el nen o l'adolescent i la família no canvia. Que ha passat aquí? Doncs que aquestes intervencions són les que nosaltres hem de dir: val ja tinc un calaix d'intervencions que no he de fer. Això farà que canviaré i ajudaré a canviar aquesta família a una velocitat vertiginosa. Perquè ara estic treballant en el present en passat de les causes. Estic, és un altre enfocament, no sé si m'explico. És a dir, l'assessorament diu que passarà a qui aquesta persona actuarà. Imaginat que jo en aquest senyor li dic senzillament una cosa: li expliqui en el seu fill que és el que dintre seu de vostè, quin sentiment hi ha que no li deixen donar-li permís. I el pare li explicarà que té por. Que té por de que vagui amb uns amic, que fumi marihuana, que begui massa, no sé quina por té, però probablement hi haurà una por aquí. Té por de quedar malament perquè si els veïnes el veuen. En el moment que el pare fa aquest gest, de dir m'està passant això a mi. L'adolescent que farà? Ara ja ha de canviar. Hem canviat la resposta per canviar el problema. No sé si ho veieu. Una cosa, dius ostres! Això... és que si enfoquem l'assessorament per aquí guanyem una quantitat d'eficàcia tremenda i aleshores la gent acudirà. Si jo vaig a buscar les causes la gent es sent culpable. Ja s'ho han preguntat mil vegades perquè carai els està passant i que és el que han fet malament. El que jo haig de buscar és una solució, per tant fixeu-vos que ara no situo el problema en el passat i en els perques, el situo a la solució. Com ho faré? Puc anar a buscar tranquil·lament quan això no passa. I el pare i el fill que es barallen i haurà dies, potser fa deu anys o cinc o dos, en que han pogut negociar perfectament una sortida. I com ho han fet? Això m'interessa, aquí hi ha el recurs. Clar, estic fent, estic ajudant a una velocitat enorme. Ja no m'interessa conèixer tot això, m'interessa conèixer només, una paraula que has dit tu, com funciona. Perquè aleshores si que puc canviar una peça. Es dir, com s'ho fan tots per no canviar. Ara estic enfocant l'assessorament epistemològicament des d'un altra banda. Vosaltres feu aquest assessorament i us garanteixo que això és impressionant. Se n'ha d'aprendre.

Ui tant!

I us convido a fer-ho. A Girona hi ha una quantitat de gent impressionant. Gent que porta anys sotmesa a tractament. Ahir vaig veure 10 minuts la Marató i em van venir tots els mals. Hi ha una quantitat de pressupòsits que són molt dubtosos, sobre l'esquizofrènia, sobre la bipolaritat, sobre les depressions,... una quantitat... dius, a veure, com funciona això. Què estem fent tots per mantenir una depressió. Dius : “no, ell és depressiu!”. Ja l'hem fotuda. I ara anem al metge. El metge fa un tractament i acaba dient: “no, és un bipolar”. De tant en tant. La pregunta és poc a poc. Potser el que hem fet a creat un bipolar. Fan

pensar aquestes coses, eh? I jo penso que pedagògicament no hem de tractar problemes si no que hem de tractar senzillament vivències. Que no són malalties. Aquest tipus d'assessorament, fixe'u-vos que és un assessorament estratègic que es tracta de fer una cosa. Poca. I ajudar a provocar, a facilitar un canvi, en la vida d'una persona. La part pel tot. És a dir, no es tracta de canviar-ho tot, es tracta de canviar una part i intentar la sensació d'èxit. No pot ser això de que lo nostre és molt complicat i ... no sé. Per exemple, partim d'un principi d'assessorament horrible. Si un problema s'ha creat, o una situació s'ha creat al llarg de deu anys, doncs necessiten deu anys més per resoldre'l. Això és una creença que la portem ficada... no... és pot canviar demà! El que passa que són creences molt... per això em sembla que l'assessorament s'ha de definir. I dius una oferta d'assessorament tal com jo l'estic plantejant. Estratègica, que implica poc temps i que implica canvis, ja! I canvis petits, canvis estratègics. A veure, què vol dir estratègic? Hi ha un exemple molt senzill que l'explico sempre perquè és de llibre que és el del vaixell. Un vaixell al port de Barcelona, enorme, que està allà parat i fa un mes que hi és. I un avi, d'aquells de tercera edat amb la gorra que passeja per allà amb el bastó diu: "què passa amb aquest vaixell que fa un mes que el veig aquí", i el capità li diu: "no, és que no sabem que passa. Miri, han vingut els enginyers, els tècnics, els mecànics, i el motor no arrenca, no hi ha manera de que posem en marxa, els dies passen i no ens podem moure. Pensi que aquí ha vingut tothom. L'avi diu: "m'ho deixaríeu veure a mi?". "Passeu, passeu". L'avi puja, es fica a la sala de màquines, comença a mirar i al cap d'una estona el capità sent que el motor s'engega, que tot... baixa i diu "què heu fet?". "ah! Si! Amb el bastó he donat un cop en aquella canonada d'allà." El capità content, feliç, ostres ja podem arrencar. "Què us dec?" i l'altre li diu: "100.000€", per posar un exemple. Diu: "tant?". Diu: "no, no. Ja li faré una factura detallada. Miri: 5 € per donar un cop en aquells canonada d'allà i 999.995 per saber on havia de picar. Aquesta és la feina de l'assessorament. Saber on hem de picar. Piquem molt i ens hi fem com baixos i no ens aturem a pensar que igual estem donant cops i ens cansem com desesperats en un lloc que no és. Això és lo que en diem, o que jo entenc per assessorament estratègic. Assessorament estratègic vol dir un objectiu d'intervenció molt petit, però que suposadament posarà en marxa l'engranatge. I dic suposadament perquè els pedagogs no estem mai segur. No treballem amb màquines. Jo veig l'assessorament com, tal com el plantegeu, plantejat així, jo us dic endavant, i us ajudaré amb el que vulgueu perquè està fent una falta terrible. Està fent una falta terrible. Però molta. Molta, molta, molta

Quan tinguem el projecte acabat ja...

No en tingueu pas cap mena de dubte. I a més, rebreu un agraïment extraordinari a nivell social. Estàs intentat ajudar i la gent ho accepta i ho necessita enormement. Amb límits perquè us podeu trobar amb un esquizofrènic i dir això no, això no nosaltres, no hi entrem en aquest terreny. Però per exemple, a nivell escolar quantitat de mestres que un assessorament d'aquest tipus amb un petit recurs. Dir escolta a veure provem això. I aquella persona comença a generar un procés d'aprenentatge i això és el que interessa. Jo penso que l'assessorament és això. És una intervenció perquè la màquina funcioni. I aquesta intervenció és petitona, és estratègica. Si ara jo t'agafo la paraula "em" i et començo a donar frases i et demano, i et dic Glòria vull que t'equivoquis sempre en aquesta paraula, cada vegada que l'escriguis. Encara no té donat 5 frases que tu has generat l'aprenentatge. Però jo té donat el cop. T'he col·locant en una situació en la qual tu et poses a reflexionar. Fixat que jo t'estic dient que t'equivoquis, que és el que tu saps fer. Quan

tu has posat aquest “em” aquí no saies si t’havies equivocat o no, has tirat pel dret.

Totalment. Els nervis em podien

Per tant si jo ara et vaig donant frases i et dic equivocat, tu hauràs de construir un coneixement per escriure aquest “em”, quan va amb “h” o quan va sense. La meva feina no és que tu aprenguis això, aquesta és la teva, la meva feina és posar-te la patacadeta perquè tu construeixis això. Jo crec que en aquest moment l’assessorament vist d’aquesta manera és importantíssim. Ja sé que no s’hi veu. Vas en un centre i l’equip directiu, el... dius no, no, no. Perquè això canviï, perquè això progressi, han de progressar les persones que hi ha aquí. I perquè progressin les persones han de millorar les relacions entre elles. Per tant la meva pregunta és: quin és el primer cop que dono perquè això comenci a desmuntar-se aquesta repetició continua. I aleshores entraré per aquest procés, entraré i diré: molt bé, a veure com són les reunions d’equip, són un desastre i tal. I comences i dius ara com va això. T’ho mires com funciona, no perquè és així. I et trobaràs, per exemple, que treballar en equip, vol dir treballar units. La pregunta és perquè “collons” ens hem de reunir per treballar en equip. A vegades sí, a vegades no, depèn del que vulguem fer. Si volem muntar, que sé jo, si volem muntar un viatge millor que un s’ocupi de l’itinerari, l’altre del vol, l’altre dels hotels i ens reunim 10 minuts i ho tenim tot fet. Però com que no ens han... Tornem als aprenentatges que ningú ens ha donat: ens han dit treballar i en equip ho sap tothom. Aquí venen... apareix l’assessorament. Però l’assessor no farà res més que suggerir una acció. Us en posaré una de ben senzilla. Imagineu-vos que en una sessió de treball en equip col·lectiu, si dura una hora, en dediquéssim mitja perquè tothom pogués dir el què pensa del tema. Pugués, si vol si no, no. Hi estigués prohibit discutir. No, no tots, que cadascú digui la seva, però aquí no si val a discutir res. Estem buscant la saviesa de tots. I després, tantes vegades que s’ha parlat del pensament convergent, del pensament divergent. Tu ara que fem. Fem una intervenció estratègica, en el sentit de donar un recurs perquè passin coses. Les coses que passaran ja no depenen de nosaltres. Nosaltres hem fet el cop perquè l’engranatge...

No sé, perdoneu el rotllo, però és que em sembla que havíem de concretar. Jo veig l’assessorament així. Penso que ara el comenceu a veure. És que si no el veiem com una cosa aristotèlica, de perques, de metafísica, de discursos. No, no. L’assessorament implica compartir amb la persona la seva vivència de neguit, de malestar, d’èxit, el que sigui... i fer-lo responsable d’allò, que no vol dir fer-lo responsable del resultat, fer-lo responsable de la intervenció. De dir: ara imaginem-nos, fem-ho més profund. Imaginem-nos que anem en un centre i fem un... ens demanen un assessorament per treballar en equip. He posat un exemple que pot servir. I nosaltres anem allà i fem una proposat. I la proposta que fem és aquesta que jo us deia. I molt bé els equips... dues propostes farem. Primer, per exemple: ens reunirem només si més de la meitat de l’equip creu que ens hem de reunir. És a dir, per exemple,... això seria interessant. No, ens reunirem sempre i quant, l’ordre del dia al davant, més de la meitat, si són cinc, doncs tres, estan d’acord amb què convé reunir-nos per decidir allò. O per... i si no, no ens reunim. La segona cosa, proposar per exemple això, un temps determinat de rellotge en el qual no es pot discutir res i tothom té l’oportunitat d’expressar el que pensa d’aquells temes que hi ha allà. Molt bé, ara imaginem-nos que hem fet aquesta proposta i ens han dit: “a doncs, molt bé!”. Tonem al cap d’un parell de setmanes i ens diuen: “què com ha anat?”. “No, les reunions les hem fet exactament igual que abans”. No hem fracassat! Simplement, què

hem fet? Ens hem equivocat i equivocar-se és una cosa humana. No hem entès bé que passava allà i per tant tornarem a reexaminar a veure què ha passat. I ens podem trobar, posem que estic ara fent hipòtesis, que hi ha una persona que li agrada molt manegar l'equip que es el que, el que... molt bé. Ara farem... dius val, oblidem el que... provem un altra solució. Provem un altra solució i li diguem en aquesta persona. Li fem una proposta personal. "Escolta tu que dirigeixes l'equip ens agradaria...et fem una proposta" "Oh! és que tal..." "No, no, les teves idees les comuniquem per escrit i tu durant la sessió l'única cosa que fas és escolar", "oh, és que com...". No, doncs tampoc no va bé. Anem per un altra. Em segueix? És a dir, la intervenció pedagògica que nosaltres fem d'assessorament en un lloc no té perquè tenir èxit. Però sempre en té, tan si es compleix, com si no. Normalment, poden passar tres coses: que no es compleixi, no hem endevinat la pel·lícula; que es compleixi i provoqui aprenentatges i aleshores la farem créixer; o que es compleixi amb variacions, nosaltres hem proposat una cosa i la persona l'ha variat, l'ha adaptat a la seva vida. Fantàstic!. Ara partirem de la seva adaptació. Jo no sé si compartim la idea d'assessorament?
Si, si.

Si? Doncs ara continuem i...

Quina seria per vostè l'anàlisi de la societat actual?

Anàlisi? Buf! Un anàlisi així a lo bèstia? Jo comparteixo la societat actual, per mi és una societat líquida. Aquest és el...

Líquida?

Sí.

Com en Bauman?

És Bauman, sí. Jo hi estic d'acord. I a partir de que penses en la societat líquida et vas adonant que la gent hem d'aprendre a pensar pel nostre compte, a fer síntesis nosaltres, que és el que fa Howard Gardner en el seu penúltim llibre sobre el que són les ment, la ment del futur. Ell diu: ha de ser una ment disciplinada, amb ordre, una ment sintètica, que es capaç de, del *folion* d'informació que tenim escollir allò que realment vol fer ell; una ment creativa, és a dir que no et quedis ficat a la teva matèria, a la teva assignatura; una ment respectuosa, aquest és nou, la capacitat de respectar-nos els uns als altres, si no arreglem això no ens en sortirem; i una ment ètica, tenim un món que si no el pensem èticament d'aquí 100 anys no queda res. Aquí hi ha d'haver una mentalitat ètica de valors globals que han de servir per tothom. No sé, la sostenibilitat, hem de solucionar les guerres, tenim un món en guerra, no pot ser, vull dir això... i a tot uns principis... Quan Howard Gardner, un home tan seriós i tan sistemàtic, diu això...dius molt bé, a davant d'això què? Penso que la persona ha de tenir la força personal per sortir del líquid i marcar el seu territori. A veure, un exemple ben senzill: les famílies en aquests moments el problema número 1, la demanda d'assessorament familiar continu que t'està venint és sobre l'autoritat. Clar, en una societat líquida qui la té l'autoritat? Abans hi havia una autoritat clara, la gent funcionava d'una manera correcta o incorrecta. Aquí hi val tot. Clar, si no hi posem una ètica haurem de justificar la violència i tenim violències serioses. Vull dir, vas veien cada dia, cada dia, cada dia. A mi m'espanta això. Per tant, hi ha d'haver una fixació. Aleshores, quin és el problema del pares? que no han clarificat i fixat els seus valors. Senzillament això. Quan a les famílies els hi ensenyem, com a persones, més que com a famílies, quins són els seus valors? El que és innegociable per tu. El teu fill menteix: què fas? "Oh, és que clar jo ja

ho entenc són petits, són joves”. “Acceptes la mentida o no l’acceptes?”.

I seria per falta d’aquest valors, doncs, que per això hi ha aquesta sensació de que la família ha deixat el seu paper educatiu?

Jo crec que sí. Bé, hi ha més coses. Per exemple, és clar, vosaltres sou molt joves, però tires 50 anys endarrere i aquí a la família hi hauria un element, al meu entendre, fonamental, que és la fundació. Una família la funden dues persones. I la funden d’una manera determinada i amb un projecte determinat. I avui en dia s’està fundant una família d’una manera, així en general, molt irreflexiva. I aquest és un problema gravíssim. Més per les dones, perquè les dones us hi jugueu molt més que els homes en una relació de parella. Hi pot haver un fill. Per tant, les noies heu de ser molt més vives a l’hora de triar el mascle. A veure, me n’he de fiar jo. O no?

Si, si.

Oh! és que això no es pensa i això és importantíssim.

Ben cert.

És que en aquest... Aleshores es funda una relació de parella líquida. En la qual, dius molt bé, el compromís que implica estar junts i que per tant implica una reflexió, implica una decisió personal, es dissol. Diu no, no, estarem junts mentre vagui bé. Per tant ja tenim un primer pas. La paternitat xoca amb el passar-s’ho bé. Aquest individualisme de la nostra societat està molt clar. Jo he d’estar bé en aquest món. Només faltaria. Jo no estic incòmode, jo no sé que... això justifica que jo prengui la.. No, a poc a poc. Aquí hi ha una decisió anterior, que hi ha hagut un fill, posem per cas. I no sé, per exemple, els immigrant a mi m’espanten molt, perquè per ells la paternitat és un joc, tranquil·lament. Està pujant el número d’avortament voluntaris i d’embarassos no desitjats d’una manera brutal. I que està passant aquí. Que hem passat a una societat, a una manera de fer que val tot. Jo tinc un fill, tinc un fill, ja ho arreglarem. I dius: “no compte que això implica una responsabilitat. I avui en dia que és possible controlar la natalitat d’una manera total, dius “ pensa-t’ho bé”. El que no pot ser es que després tinguem una persona que la maltractem o que no la cuidem, però... Aquesta irreflexió, llegiu-vos el Sáez que ha fet un informe sobre la família actual molt interessant. Últimament, i és un llibre una mica avorrit perquè repeteix molt, però acaba dient això, que estem perdent la reflexió. La reflexió és precisament sortir de la societat líquida i prendre partit. Molt bé la societat diu això és una lluita. No, no, a veure, jo vull ser honorat, i vull tenir bons amics, i vull estimar la gent, i vull sentir-me estimar... això són valors meus. No són líquids eh! Que el del costat en passa? és el seu problema. Jo probablement... És allò que diu el Cardús: “ donem una escala on hi hagi gent ben educada, encara que siguin tontos m’és igual. M’estimo més un tonto ben educat”. Perquè aquesta persona ha assumit una manera de viure. Clar, en aquesta societat on val tot, on tot es dissol... Els pares, els educadors hem de clarificar els nostres valors. Quan dic clarificar és dir hem de donar-nos el dret personal d’escollir els nostres valors. I dir, això és important i això és innegociable per mi. Potser per tu no, però per mi és innegociable. I a l’institut això ho he viscut moltes vegades. Comences un curs a l’institut. Ara me’ls trobo per aquí, tinc els meus alumnes són del barri de l’últim any. Tinc una cosa preciosa, com a pedagog si voleu fer un dia una tesi doctoral tinc un material que m’han donat els nanos, me’l van regalar quan vaig sortir de l’institut. Jo vaig posar 40 exercicis i ells em van fer el 41 i me’l van enquadernar. És una cosa preciosa de com es viu l’institut. Jo

començava el curs i sempre el mateix.

Punt 1: no sé castigar, per tant, comenceu a pensar com us ho fareu per viure sense càstigs. I veus uns ulls així. Et diuen coi nosaltres... no, no, vosaltres... Si jo he de castigar em sento fatal, i considero que és un atemptat contra els Drets Humans. Per tant, comenceu a pensar que hem de buscar altres solucions, però jo no en sé.

Punt 2: no aguanto la mentida. Jueguem net, perquè si mentiu m'ho creuré. Vull dir això. No entraré a buscar si m'esteu enganyant o no. Diu jo no,... no, no.

I 3: no aguanto que la gent es tracti malament, ni entre nosaltres, ni entre vosaltres.

Aquestes tres coses, comenceu a pensar-ho i ja està. Ho repeteixes, pam, pam, pam. És curiós, com a final de curs encara se'n recorden. Diuen, ostres si Ramon... Has fixat uns valors, són els meus, això és innegociable. Ara que després fem la feina, que no la fem, que fem una classe d'una manera o la fem d'una altra, que portin un exercici o no me'l portin. Has tractat bé la gent? Si. Jugués net? Si. Et fas responsable de tu mateix que no... ja està.

Això amb família, els valors no estan clars. Aleshores es transmeten amb contradicció. A veure, un exemple viscut aquí Girona que em va encantar. Va ser una senyora que tenia problemes. Tenia dues nenes bessones i cada dia al vespre a l'hora de banyar-les era mortal, allò. Les nenes li corrien pel pis, li fugien era un desastre. Fins que la senyora es adona que el bany era per a ella un valor, una cosa innegociable, però que podia negociar moltes coses. I va preguntar a les nenes si es volien banyar vestides despullades i, totes dues cap al bany. A dins meu puc clarament negociar una cosa que és secundària, però hi ha una cosa que és valuosa, això és a transmissió de valors.

Aquesta manca de valors és una de les mancances d'aquesta societat líquida ?.

Jo crec que sí, els valors són personals, cada vegada més no grupals. Abans hi havia una valoració grupal, del poble, la ciutat. Al barri tothom et veia, aquest és bo, aquest es dolent, aquest s'ha casat de penal, es deien unes coses... Que no dic que sigui ni millor pitjor, sinó que em de valorar a l'individu per sobre la norma, cosa que em sembla un avenç important, però la norma la necessitem per viure. Llavors es tractarà de veure com col·loquem la norma en els estadis morals, i aquí entrariem, l'assessorament també aniria per aquí. L'educació, nosaltres diem, pel pensament, pel sentiment i per la moral. Tots tres. Ara, a nivell pràctic, d'assessorament, tu assessores a una família, tu i ensenyes a el pare, escolta, pensa bé que vols; doncs vull que el meu fill no se que. Val. Ara transmet-li al teu fill cada dia tres vegades això que vols, però com una cosa que vols tu, no com una cosa que a de fer ell, eh?. O bé diu, se m'emprenyarà. Oh, poder sí, provem-ho, i fem com les pastilles, per esmorzar, dinar i sopar. Jo vull això. I és curiós com pam, pam, pam. Quan ho controles, no, perquè ara l'objectiu de l'altre és el control, no si allò és correcte o no. No sé si m'explico. Per poder mantenir una cosa tu has de tenir clar en el teu cap el que vols, el que creus que és bo per aquella persona, i no hi ha cap problema. Tu veus als adolescents un dia de pluja, que estan cansats després de cinc hores de classe, i t'arriben a classe i hi ha un merder impressionant, un ambient preciós, tothom "hòstia! ara a fer classe", no se que. Tu t'esperes i dius "ara farem la classe que fem de cada dia". "No fotis", no se que, però jo tinc clar que això crea benestar. Si ara jo afluixo, jo simplement m'he adaptat a la situació. Si no afluixo i marco la classe, quan s'acaben aquells cinc minuts i

fas l'avaluació els nanos diuen "hòstia, he après això, he après això, he après això" i tothom està bé. Si tu no fas això i no tens el valor clar...aquesta és la societat líquida. Ens costa. El mateix autor explica en el seu llibre que un professor francès, un senyor gran, que posa tots els nanos de batxillerat en fila davant la porta abans d'entrar, són grans, eh!, de quinze i setze anys, i no entra ningú fins que ell obre la porta, els va saludant d'un en un i tots van al seu lloc i es queden drets, eh!, i ningú protesta, tothom està content, un professor de matemàtiques. I fa el comentari en ...diu "i perquè ningú protesta?". Aquest home ho té clar, sap que si els posa en fila, si entra i els saluda d'un en un, si es queden quieta al cantó de la taula, passen dos minuts de reflexió i de silenci, i ara puc començar la classe amb tranquil·litat, però és clar, es diu, "si fas això ets un carca!". No, és que si tu creus que és bo, endavant. Ho estàs transmetent com una...i són aquestes cosetes de la societat líquida.

Què hi diu aquí ?.

Família, però ja em anat parlant, no ?. Quin creus que és el paper dels pares i mares a l'entorn de l'educació dels seus fills ?.

Aquí et diré una cosa ràpida en qüestió d'una frase. Imaginat una balança, una palanca, que puja per una banda i baixa per l'altra. En una banda de la balança hi ha la protecció de la família, la família protegeix a la prole perquè sinó no pot créixer. I dius, "vale", nanos estimats, afectuosament tractats, protegits, ben alimentats, cuidats, etc. A l'altra banda de la palanca hi ha la crítica, hi ha l'autoritat que marca límits, que diu "això no!", que topa, que fa que la gent top amb els objectes, amb les persones i amb la voluntat dels altres. Si això està desequilibrat, és a dir, hi ha molta protecció i no hi ha crítica, tenim un nen inadaptat, am moltes dificultats. Si ho fas al revés, tenim un nen solitari, que està acollonit, espantat davant el món. O sigui, la família, en un món líquid, eh!, ho tenen complicat.

Quin paper ha de jugar l'escola entorn de l'educació dels nens i joves ?.

Bé, aquí hi ha un verb d'obligació que a mi no m'agrada. El paper de l'escola, al com el veig, l'escola és un escenari, és un context, és un context artificial. I aquí hi ha una feina molt interessant. Quina és aquesta feina ?. L'aprenentatge formal, que vol dir aprendre una cosa que no necessito. O sigui, un nen aprèn a escriure quan li importa un rave. Que ho necessitaré en el futur, o sigui, és l'entrada a un món formal, on hi ha normes que m'imposen d'altres i on he de fer coses que em diuen que són importants, he d'estudiar, he de resoldre una equació quan no en resoldré cap més en tota la meva vida, però, és a dir, estic aprenent fora de context, eh!.

Per tant, li he donat massa importància a l'escola, o no ?.

A veure, jo crec que l'escola, com t'ho diria, per fer una síntesi ràpida, dona poca importància a l'aprenentatge i massa importància a l'ensenyament.

Ho pots tornar a repetir ?.

Vivencia-ho Glòria. Pensa en l'assignatura que odies, no em diguis quina és, però n'hi ha alguna que odies. Val, quan tu vas néixer aquesta assignatura, que odies, no l'odiaves perquè no sabies ni que existís. Per tant, has après que era aquesta assignatura i has après a odiar-la. A on ho has après ?. Per què ho has après ?, perquè ningú ha pensat en el teu aprenentatge. Han pensat en l'ensenyament. Si vas a una escola et robes que contínuament que el professorat dissenya curricular, programes, exàmens, i jo pregunto, tot això ajuda a l'aprenentatge ?. I que cadascú és compti. Per això dic, penso que té massa enfocament,

massa importància l'ensenyament i s'oblida l'aprenentatge. Sobretot en el camp emocional i moral.

Seria doncs una de les febleses de l'escola d'avui el fet aquest d'encarar-se cap a l'aprenentatge ?.

En general jo crec que sí, a l'aprenentatge acadèmic, eh!, perquè a l'aprenentatge no hi ha qui el pari. L'escola no se n'adona que a canvi d'aprendre física podem aprendre a odiar la física de per vida. Oïdo a la pisada, que això és important. Pot retallar tranquil·lament la creativitat d'una persona. És a dir, penso que si em de trobar un defecte a l'escola està aquí. Un valor ?, home, doncs que és un escenari que em permet fer uns aprenentatges que no puc fer fora. Jo no puc aprendre, no sé, matemàtiques, si no vaig a l'escola. És un context que el necessito, o no puc aprendre anglès si no vaig a una classe d'anglès. El fet d'anar a una classe d'anglès no vol dir que aprengui anglès, aprenc anglès i mil coses més, i aquestes mil coses més no es tenen en contacte. Jo t'ho diré amb una altra frase, estem fent una escola en tercera persona. I jo avoguari per una escola en primera persona. La persona, l'individu que aprèn, el cervell que aprèn, pogués expressar-se amb molta més llibertat, amb molta més creativitat i molta menys (interromp una trucada de telèfon).

Creu que la pedagogia té o hauria de tenir una paper important en l'educació ?.

No, és que la pedagogia ha de ser present en l'educació. O sigui, estem vivint en un món on la ciència és important, per tant no podem viure en un món on la pedagogia i l'educació es basen en el sentit comú i ja està. Quan diem pedagogia estem parlant de tota la pedagogia, no de l'escola, i aquí entra la televisió, les joguines, les activitats extraescolars, el repartiment del temps, el context familiar. És a dir, hi entra tot un piló de coses que jo sí que penso que la pedagogia hi ha d'entrar científicament, i ens costa, eh!, perquè tothom s'atreveix a parlar de pedagogia, però clar, és una pedagogia de carrer i dius, "bé, d'acord", inclús algunes vegades interessant i tot, però per regla general amb molts pocs fonaments teòrics i conceptuals sòlids, i per això cometem aquests errors. Us posaré un exemple que el vaig aprendre d'un professor d'aquí de la universitat de Girona i em a encantar. Diu, "tu imaginat un professor que té quaranta alumnes a classe i en suspèn trenta". Val. Aquest home a l'estiu diu "ostres, no pot pas ser. No pot pas ser que suspenguí trenta alumnes de quaranta, alguna cosa està passant aquí. Vaig a canviar la meua metodologia, el meu sistema de fer classe, a veure si sóc capaç d'aprovar-ne trenta o trenta-cinc". Diu "aquest senyor es trobarà amb uns problemes terribles, perquè ha de justifica per què fa el canvi, per això, per això i per això i tothom se li tirarà al damunt. En canvi, si diu no, l'any que ve en tornaré a suspendre trenta de quaranta ningú li dirà res". Funciona així això eh!. És a dir, estem escolaritzats, estàtics, amb uns sistemes que, estic generalitzant, eh!, hi ha molt professorat que està motivat i cercant solucions d'aprenentatge, jo he vist coses meravelloses, però sistemàticament la queixa dels alumnes en els procés d'aprenentatge és trobar-se amb una cosa molt rígida. I dius, "perquè és rígida ?". Per què probablement el professorat es sent més segur amb una cosa rígida o per què no hi ha cap altre més alternativa, no hi ha altres models. Fixeu-vos que normalment els models es basen en l'ensenyament. Agafeu de les revistes que hi ha aquests dissenys curriculars experimentals i tal. Molt poques vegades es parla dels alumnes. I què han après, què han fet, com s'han sentit, no, un procés molt maco però bé, això ho poses en marxa, s'engega el motor del vaixell o no s'engega ?. Què ha passat ?. No, això no interessa. Clar, per a mi, aquest ha de ser el canvi.

Respecte a la formació que reben els mestres, els educadors ?.

Abans ja hem parlat d'això.

Considera que cada professional té els recursos suficients per a desenvolupar la seva feina dia a dia ?.

Jo crec que sí. I que no es desenvolupa.

I això podria ser perquè no té el seu àmbit i el seu perfil ben definit ?.

Jo penso que aquí hi ha un element molt important, un parell. Primer, que em de reconsiderar el procés d'aprendre. Com que no estem pensant en el procés d'aprendre aleshores el professorat fa una didàctica molt similar. I diu "tinc recursos", "home, per a quina didàctica ?". Hi ha gent, per exemple, que són una meravella en exposició oral, expliquen de nassos, en canvi, hi ha professors que no. I no passa res, tant bo és un com l'altre, però aquesta diversitat entre els professors per a mi s'ha cuidat poc. Jo penso que tots els professors tenen recursos, i tenen els suficients, però haurien de preguntar-se i donar-els-hi la responsabilitat per què cadascú poses en marxa els seus, i una classe fos tant diferent de l'altre com calgués, de manera que cada professor i cada grup es sentissin còmodes. Això, encara tenim el xip de la uniformitat, tots iguals, no sé que i costa una mica. Com que no es veu l'aprenentatge, és a dir, es veu l'ensenyament, es tendeix a, i molta gent que té recursos boníssims no els actualitza. I aquí hi ha un element que crec que és decisiu per a vosaltres, que és desprofessionalització de l'educador. O sigui, la gent està arribant a l'àmbit formal, a l'institut, a l'escola al mes de setembre, i la primera cosa que fa és dir "quines són les normes, que ha dit la Generalitat ?, com ho hem de fer ?". Tu ets el professional, ets tu el que has de decidir. Aleshores que passa, que tu com a professional em diuen "fes això". Jo no hi crec, no em lliga amb els meus recursos, no sé que, ho faig. Estic perdent el temps i, a més, estic creant-me mala sang, estic creant-me malestar, per què no hi ha un acte de confiança en el professional per què dibuixi la seva feina tal i com ell l'entén, la seva teoria personal, i assumeixo la meua responsabilitat. I aquest és el segon punt. Quan jo faig una cosa que jo no he decidit, jo no assumeixo la responsabilitat. La faig, però jo no em pregunto, com no és meu. No em pregunto fins a quin punt allò és responsabilitat meua. I això portem uns anys que són molts de desprofessionalització del professorat. O sigui, el professor no es pregunta, a veure, jo sóc un professor d'història i tinc uns alumnes que estan aprenent història. Per tant, com em sentiré còmode a la classe d'història, com l'organitzaré, amb quins recursos personals hi vaig. I això ho comunico al company del costat, que fa matemàtiques i farà una altre, i ens ho respectem mútuament, amb la qual cosa els alumnes també ens ho respectaran i ja està. Però aquest pas professionalitzador no hi és. Es consulta poquíssim al professorat i als pedagogs. Foten una llei i vinga, pim!, pam!. A poc a poc, tu, mirem-nos-ho be a veure que passa aquí. O sigui, la LOGSE és un exemple molt clar. La LOGSE s'aplica a primària i funciona molt bé, en canvi a secundària no. Què ha passat ?, que a primària el canvi ja estava fet, el van fer els propis mestres. Varen generar idees, sobretot a infantil, fent coses meravelloses i a primària moltes vegades s'ha fet, quan ve la Llei. En canvi, a secundària la Llei no s'entén, la Llei és rebutjada totalment perquè és una Llei personalitzadora, comprensiva, que busca a tots els alumnes, quan la gent de secundària tenien els batxillerats allà en una banda, que eren voluntaris, i la FP en una altre, que també eren voluntaris, i els cursos de FP començaven amb quaranta alumnes i al Nadal ja eren vint-i-cinc i al mes de juny deu. No es va fer un treball de consulta, de dir "escolta, sou vosaltres qui heu de fer la feina i, per tant, sous els professionals a veure com". Actualment s'estan fent coses valuoses, però jo penso que a aquest joc de professionalitzar al professor no s'ha fet, i

això fa que molts dels recursos personals quedin amagats. A mi em diuen que faci això, doncs ho faig i ja està.

Respecte als serveis, l'oferta educativa que porta a terme els centres cívics, els CRAEs, responen a les necessitats que tenim ?.

Una mica, sempre en falten. Si en responem així en falten deu kilòmetres.

Vull dir, que són necessaris ?, aquesta és la paraula.

Jo crec que sí, i això creixerà per a mi. O sigui, cada vegada més necessitem més educació, formació, en el sentit de generar aprenentatges extraescolars, amb molta gent, perquè la societat líquida ho demanarà. Els pares estan desorientats, el professorat està desorientat en moltes coses, estem construint coses en l'aire, estem posant unes paraules meravelloses. Això de l'educació en valors, és fantàstic. Quan algú parla d'educació en valors jo només li pregunto que m'expliqui que és un valor, a veure si ho entenc, i no he aconseguit que ningú m'ho expliqués.

Seria necessari doncs un replantejament ?.

Tocar de peus a terra, Glòria, que és el que vosaltres esteu fent amb l'assessorament. No, no, no, deixeu-me nos de. A veure, què passa aquí ?, què li passa al mestre de primària, de segon, que té una classe que hi ha dos catalans i tots els altres parlen llengües diferents ?, què està fent aquesta persona ?, professionalment ?. Què li passa al pare de família que esperava un fill i li neix una bessonada ?, i que es troba que se li desmunta la família ?. És a dir, jo penso que el concepte d'assessorament és fonamental, la societat l'està demanant, el que passa és que com no hi és, la gent ha d'acudir al que hi ha, que normalment és el metge. I sents pediatres que parlen de pedagogia com a genis, i alguns l'endevinen fins i tot de vegades. Però no són els qui l'han de fer. I qui diu, no sé. Apareix la pedagogia, ah!, ara comprarem una joguina, la joguina pedagògica i ja està. Com les malalties mentals, ahir vam tocar malalties mentals, vint-i-quatre hores, i vam sortir tots amb el trajo nou i vam fer allà uns pastorets, i no se que quines històries. Dius, bé, aquestes persones viuen cada dia i dius, i què ?. Què, no. Això vol dir que hi ha unes famílies que han de produir efecte per aquestes persones malaltes, però que hi ha d'haver uns serveis tècnics perquè aquestes famílies no se'ns morin. Avui en dia, quan tu veus els cuidadors dels malalts mentals, és que et cau l'ànima als peus. Dius, "com ho aguanta aquesta gent ?". Llavors que passa, el model suec tampoc m'agrada, eh!. Vull dir, a gafes al malalt mental, el col·loques allà i ja no te'n preocupis més. No, compte, la part emocional i afectiva hi ha de ser. Però, què passa, que a vegades el malalt mental és violent, a vegades et trobes amb un noi de vint anys que és deu vegades més fort que la seva mare, que la seva mare ha de sortir corrent. Hi ha tota una sèrie de, o una persona de seixanta anys que pesa cent vint quilos, a veure qui és el guapo que la renta i que la mou. I aquí hi ha tots uns serveis que, per a mi, han de ser públics, els serveis professionals, però no em de talar l'afecte de la família. Jo crec que va per aquí la pel·lícula. La Llei de dependència, a mi em sembla genial però evidentment, l'afecte de la família, de la mare pel seu fill, de la dona pel seu home o de l'avi pel seu net, això no hi ha professional que ho pugui solucionar; per tant, ho hem de mantenir. Aleshores, si tota aquesta gent es pot quedar a casa, i es pot servir, home, és una altra cosa. A part, que és més barat, per això hi ha un niu enorme, un jaciment diuen de professions i de feina social aquí impressionant, professional és clar. Jo veig al meu pare. El meu pare té noranta cinc anys i està perfecte, no necessita res, però la meua mare, i

viuen en una casa de pagès, eh! i aïllada del poble, i jo i la meva germana agràiem a mort la infermera pobreta que agafava el cotxe, es desplaçava, venia allà i la curava; i tu veies unes mans que sabien fer una feina que tu, per afecte que hi possedis, doncs no te'n sorties, però ella sí que sabia fer-ho. Ara, la teníem a casa, això és importantíssim. Jo crec que hem d'anar per aquí i penso que el punt d'assessorament, es que, creieu-me, el dia que algú s'hi posi seriosament jo estaré tant content, perquè. A veure, us posaré un exemple que a mi em serveix. Jo dic, quan se'm fan mal bé les sabates jo no tinc cap problema, jo se que hi ha una sabateria. L'únic problema que tinc és trobar els vuitanta, els cent cinquanta euros que valen unes sabates, perquè hi ha una oferta. Quan una família es troba fotuda en una situació tensa, no sap on anar. No saben on anar. Abans anaven al mossèn del poble, al rector, i ara n hi és. Vull dir, no sap on anar. I aquesta família necessita com el pa que menja fer un aprenentatge. Per tant, necessita un professional que l'ajudi a aprendre, que l'ajudi a acceptar el que li està passant, i a trobar unes solucions mínimes, i aquesta ajuda, aquest assessorament estratègic per mi és, és la pedagogia. Deixem-nos d'orgues. La pedagogia que és ?, doncs és ajudar a que la gent aprengui i a aprendre no acadèmicament, sinó en qualsevol sentit. Vull dir, aprendre a tenir un fill, per exemple, és un doctorat, eh!. Si et venen dos de cop, l'altre dia un company meu m'ho deia, "es que em vaig passar", té una bessonada, diu "em vaig passar un mes que semblava com si no existia, estava a la lluna". Diu "hòstia, no, com ho saps que aquest ha menjat, l'altre no, que aquest ha cagat, l'altre no, que he banyat, que les coses que li has de posar, un i dos. I allà a la nevera un paper on diu l'u ha menjat, que el dos no; i això et ve de cop, eh!". I si ara aquí fas una intervenció, i com funciona això, i que està passant, i probablement aquest pare de família encantador, tu dius, li suggereixes que treballi amb la família extensa, dius "perquè no busques l'àvia que et vingui una tarda, dues o tres hores a casa, i la fas ben feliç, i es cuidi dels nanos; i la parella té temps per anar al cine o sortir, o simplement passejar, o tenir un. És una tonteria ?. No, és importantíssim . I la gent s'embolica. Per exemple, l'assessorament, per a mi unes de les eines d'assessorament més importants és el correu electrònic. De veritat. I no el fem servir. El correu electrònic et permet contestar un text, pensar la resposta que ajudi, i estalvia viatges, és baratíssim. Jo ho he descobert per xurro, eh!, i després ho he anat aprofitant, però, quatre o cinc persones que en un moment determinat diuen "et fa res que t'enviem un correu?. Si no me'l contestes és igual". Jo els contesto tots, i tinc en el correu coses precioses. L'altre dia, et trobes en situacions en que la gent està molt tensa i no pot compartir en el medi familiar on viu una vivència. Trobar una solució de que algú, alguna veu, comparteixi aquella vivència i et digui bona nit, sembla una tonteria, és estratègia pura això, això canvia a vida d'una persona. Pots, ara vaig a dir una bestiesa, pots estalviar un suïcidi, eh!, amb una petita resposta electrònica, i sense sortir de casa. Hi ha tantes possibilitats. Ara, la ideologia de l'assessorament és fonamental; o sigui, com es planteja. Com es planteja, i ara parlo a nivell de clientela. Jo araestic aquí i he dit, pel telèfon, que fins a la una em podrien trucar. Ja no he dit fins a la una, he dit, miraré de ser-hi fins a la una, perquè si algú truca i no hi sóc no quedí fumut, de vegades no puc, no. Però diu, per què he fet això ?, perquè la gent m'està trucant a un mòbil que tinc en el contestador automàtic i m'està dient "és que no et trobo, és que no et trobo". I dius "no, no. Et donaré una possibilitat, a mi no em costa res venir dues hores al dia, seure aquí, treballar, fer les meves cosetes" i ja està. Aquest és el meu plantejament, no sé si us he ajudat gaire.

La última pregunta, el treball en xarxa. Considera que hi ha una manca de treball en xarxa dels

diferents serveis?.

No t'ho sabria dir Glòria. No t'ho sabria dir perquè no sé com està i no sé com es comuniquen. Ara, penso que el treball en xarxa és el futur. Però també és un aprenentatge que no em fet. De totes maneres, a veure, un apetita experiència que vaig....L'altre dia , deu fer un parell d emesos o tres, passava pel carrer i vaig trobar-me un exalumne meu de la universitat. “Home! Ramon, què tal ?, què fas ?”. Molt bé. I em diu “em deixes el teu correu electrònic ?”. Oi i tant!. D'això fa tres mesos o així. La setmana passada, el divendres passat, ens vam reunir onze persones a sopar. Jo crec que això és na mica la xarxa, el fet de dir. Què va passar aquí ?. Doncs que aquest noi em diu “puc comunicar-me amb tu ?”. Val. A continuació diu “Puc convidar a una altre persona?”. Doncs jo també, eh!. I em creat una xarxa amb un simple correu electrònic que implica que, cadascú dels nous, quan descobreix una cosa la comparteix. T'apareix un llibre, un text, un article de diari, un vídeo, un powerpoint que t'envien i dius, “ostres, això és interessant”, o no ho és. I em va fer molta gràcia perquè un dia van dir com que la majoria ni ens havíem vist mai tots cara a cara, ens vam reunir a sopar, anar a menjar una crêpe, i em va fer gràcia. Quan hàgiu acabat al treball apunteu-vos a la xarxa. I penseu, quan comença a funcionar un centre d'assessorament a Girona ?. Clar, no vull esperar a la gent, no tingueu por i penso que una de les feines d'aquest centre, i ara parlo de la pràctica , és això que estan fent molts economistes i molts advocats, que és començar a treballar gent molt jove, amb una supervisió. Vull dir, jo faig una sèrie de coses però tinc al darrera una persona o un departament d'universitat, que m'està supervisant, que jo hi tinc contacte, que jo hi puc fer una pregunta i que puc compartir com he viscut una situació. Jo crec que per aquí és el que hauríem de fer en aquests moments. Per exemple, en aquests moments, ara mateix, m'estan posant sobre la taula la Fundació del Mercadal dos cursos a Figueres, dos tallers de sis sessions cadascun. Bé, dius, “qui els farà ?”, doncs no ho sé, jo no, jo no estic disposat a viatjar, a moure'm , però és una demanda d'assessorament. I això és per famílies, una sobre adolescència i l'altre sobre comunicació emocional. O sigui, són dos tallers, només hi ha el títol, es poden programar els dies i tal. Hi ha una escola que m'ha demanat tres sessions de formació a l'hora, tres pels pares, tres pels mestres. Les han ajuntat el mateix dia. A les cinc de la tarda una sessió pels mestres i a les nou del vespre una sessió pels pares. La mateixa escola. Estic fent, per exemple, ara dos cursos d'assessorament. Què més tinc pendent ?. Un centre de recursos que està demanant pistes sobre, estratègies per a treballar en grup, del que us parlava fa una estona. Vull dir, hi ha una demanda viva que va sortint sense oferta; que, per tant, si hi ha oferta. És a dir, és allò que vas a comprar unes sabates sense saber si hi haurà sabateria. Però en aquests moments una oferta d'assessorament ben feta, a Girona, es que, us empalmo a

Si el dia que sigui real aquest servei, tu podries fer aquesta supervisió ?.

Si encara sóc viu, i tant.

Mira, per exemple, mireu-vos aquests dos autors. Si no els coneixeu, busqueu-los, Nardone i Fiorenza, i veureu el que significa el, però mireu-vos els textos més fonamentals. Per exemple, en Nardone ha escrit molt sistemàtiques, sobretot sobre pors i fòbies, és una mica el tema seu. En canvi, en Fiorenza ha escrit molt sobre escola i l'assessorament a escoles i tal. Però és allò d'entendre una mica el funcionament mental, que és una altre visió de l'assessorament que jo crec que és la que hem de portar a terme, que és la viva, que és la d'avui en dia, sinó tornem a caure en aquells assessoraments llarguíssims, avorrits i tal.

Jo penso que l'assessorament ha d'anar cap a la praxis, cap a l'estratègia. A veure provem això, provem això altre, a veure què passa. No sé, hi ha altres persones, però d'entrada.

És qüestió d'aquest pensament que us eia abans, sintètic, de fer síntesi. En Fiorenza és més pràctic, va més directe. Han treballat tots dos a Arezzo, a l'escola d'Arezzo, Itàlia. A més, intenten divulgar, intenten plantejar es coses des d'un punt de vista molt pràctic. Per exemple, ahir llegia a casa i em van tornar a toca les imatges que fan servir ells. I poso un conte molt maco. Diu, hi havia quatre granotes a sobre d'un tronc, a la vora del riu. Tot de cop el tronc comença a marxar. La primera granota diu "el tronc és viu, té vida, es mou". La segona granota diu "No, és el riu que és mou". I la tercera granota diu "No, que vosaltres esteu pensant que ens estem movent". I la quarta granota callava, i la van preguntar "tu, amb qui estàs d'acord?". Diu, "es que és veritat tot!". És molt bona aquesta. Normalment quan tenim una lectura d'una cosa pensem que les altres no són correctes. I no, no, ho són totes de correctes. I aquest és el pensament bàsic d'aquest personal, cada persona té la seva lectura i és correcte, per ella, i no cal discutir-li. Jo en tinc una altre, ajuntem-les totes dues; o sigui, és un canvi en la lògica aristotèlica. L'Aristòtil deia "si això és blanc no pot ser no-blanc". I aquesta gent ha dit "no, en la vida això és fals. En la vida tu pots ser enormement antipàtic i simpàtic a l'hora". És a dir, la realitat té molts lectures i, per tant, aquest canviar el tercer exclòs d'Aristòtil doncs no és veritat. I en lloc del no posa-hi una "i". I comences a entendre aquest nen és gandul i treballador. Ara comença a pensar, perquè totes dues són. La mare que diu "el meu fill a casa meva es porta molt bé". A l'escola és un trasto, diu el mestre, "a l'escola és un trasto". Qui té raó?. Tots dos, però t'ho venen amb una historietta, i veus la granoteta i penses "ostres, és una imatge molt maca", perquè l'assessorament és això. L'assessorament és dir "jo vinc i et col·loco". I ara exposaré la meva visió de l'assessorament.

Per a mi l'assessorament té tres potes: la primera és la relació humana, coneixem-nos. I si l'assessorament el faig en grup, coneixeu-vos també. Per tant, aportem la veritat de cada granota i començarem a no jutjar-nos tant. Fem-nos amic d'alguna manera, aquest seria el primer pas. Si vas a l'aula, a l'escola passa el mateix. Vull dir, jo trobo allà uns alumnes que estan el lluita, jo sóc trempat, tu ets tonto, tu ets gandul, tu ets un posa vergonya, tu ets el que castigues, jo sóc el bon alumne. I diu, "és veritat?". Sí, però és que pots canviar tranquil·lament les etiquetes i també funciona. Però això ens serveix després per soldar el grup, en el moment en què els alumnes es posen en el punt de vista de l'altre, és l'empatia. I això es pot fer de mils maneres, treballant en grup, compartint idees, etcètera. Aquest seria el primer element de l'assessorament. El segon element de l'assessorament per a mi, jo en dic les ulleres, que és la part conceptual. És a dir, per veure una cosa t'has de posar unes ulleres determinades. Aleshores, si a una persona li poso una ullera determinada l'ajudo a veure coses noves, que ja té. Per exemple, si jo canvio l'avaluació de l'escola, i en lloc de que els mestres ens preguntin si els alumnes han après allò que havien d'aprendre, i en lloc de preguntar-se això la pregunta és "què han après?", ostres, aquí he fet un canvi brutal d'ulleres perquè he canviat el concepte Un pare de família desesperat perquè el fill es baralla amb ell i li fot les mil i una, jo li dic "felicita'l". Alça aquí!. "Felicita'l perquè això no li fa als seus amics, t'ho fa a tu". Diu "és veritat, tothom diu que és un nano encantador i tal". Per què tu fa a tu?, perquè tu ets incondicional, tu l'estimes, tu ets el pare. He canviat el concepte, ara aquest home veu altres coses. Això és el segon element de l'assessorament.

El tercer element de l'assessorament és la intervenció, és el fer coses perquè, a partir d'unes ulleres noves, evolucioni un procés. Però si no canvio les ulleres, que també ho puc canviant el què fa una persona, es que és curiós. Si jo projecto, prescric, faig que una persona faci una cosa petita i nova, pot ser que canviï les ulleres i descobreixi coses. El que no canviarà les ulleres d'una persona és el discurs metafísic, la lliçó, això no, perquè se sent amenaçada. Diu, "jo estic equivocat, mare de Déu que ho faig malament". Per tant no, no, fem-ho al revés, col·loquem-ho aquí. Aquesta és la meua teoria de l'experiència, de dir "jo vull que la gent es conegui. Doncs, ens coneguem, establim una relació". Dos, com a educador jo t'ofereixo, et regalo, t'ajudo a construir unes ulleres, t'explico una història per exemple, amb la qual cosa construeixes unes ulleres que et permetran veure coses diferents i noves. I tres, et dono una pista d'actuació sobre allò que et preocupa. L'ordre?, tant i fa, pots començar pel final com pel començament. Però en el fons, sempre, si no hi ha la pista d'actuació normalment no hi haurà un aprenentatge, això és important. La pista d'actuació és fonamental, i ha de ser una pista fàcil, senzilla, que no impliqui grans coses, però que impliqui picar en el lloc oportú perquè es produeixin canvis.

Annex 3: Entrevista WALTER GARCIA

(Expresident FAPAC) 12 de Desembre de 2008

- Quin seria per vostè l'anàlisi de la societat actual? És amplia, eh!?

- En quin sentit?

- A nivell dels canvis, dels canvis constants que ara estem vivint? Si la societat pot assumir-los?

- Jo personalment relativitzo una mica això que es diu a vegades de que les coses ara han canviat radicalment respecte... hauríem de parlar coses concretes perquè parlar així de forma tan general...

- Doncs a nivell més educatiu?

- A nivell educatiu, jo reflexaria el fet de que hagin canviat tan radicalment les coses respecte 20 30 anys enrere...és veritat que ara mateix sí que hi ha alguns aspectes de la societat que són diferents; el paper dels mitjans de comunicació, o coses com aquestes que han anat adquirint una rellevància diferent, el fet de la família amb menys capacitat per estar amb els nanos, pel fet de famílies més petites, en el sentit que abans hi havia més famílies extenses...

- Monoparentals?

No tan sols monoparentals sinó famílies que no són monoparentals, la relació que tenen a vegades amb altres... abans es vivia més amb contacte amb la família més extensa diguem-ne hi havia avis o altres parents més propers i ara mateix és més individual la família sols pares fills i ja està diguem-ne se'n encarreguen de tot i potser també les grans ciutats, la impossibilitat de fer vida social amb més dificultat perquè potser també temps enrere els nanos es podien socialitzar una mica més entre ells, al carrer i coses així que ara mateix tot més difícil.

- Quin creu que és el paper dels pares i mares entorn a l'educació dels seus fills/es?

-Bueno, òbviament fonamental però si, penso que no es pot pensar amb actors per separat quan s'és més efectiu és quan es pot treballar coordinadament, quan la família pot fer la seva tasca educativa dins d'un context, diguem-ne que hi hagi sintonia amb totes les experiències del nano i els àmbits.

- I aquesta sensació que hi ha actualment que sembla que la família no acaba de fer la funció que li pertoca, s'ha desfet o s'ha lliurat d'aquelles responsabilitats que ha vegades diuen no? La família ha deixat?

- No, no, jo no crec que és això sinó que hi ha molts altres elements que influeixen per força: la influència de mitjans, el fet de que els horaris escolars siguin extensos, com deia famílies més reduïdes, en quan a sols pares i fills, i clar abans això es feia més conjunt potser no?, la manca d'elements socialitzadors, el carrer i coses així també, tot això influeix que la influència sobre el nano sigui més àmplia. Generalitzar que la família ha renunciat al seu paper educador, jo crec que és també una mica agosarat perquè, primer que hi ha de tot no, en aquest sentit, és una generalització que a vegades es fa i no és del tot veritat no? i a més pel que fa al...si parlo en termes de la Federació que represento que són centres públics, allà pràcticament tota l'activitat que es fa més enllà estrictament lectiva està totalment a càrrec de les famílies i de famílies molt concretes o sigui que si faltés això tots els centres públics no tindrien cap tipus d'oferta complementària o extraescolar o així, d'activitat lectiva més formal, llavors en aquest sentit, fins i tot ...

- Quin paper ha de jugar l'escola entorn a l'educació dels nens/es i joves? I a nivell social?

- L'escola jo crec que ha de ser, ha de pensar-se com a integral no? en el sentit que ha d'estar molt coordinada la família, ha de tenir clar que aquesta complicitat amb la família és fonamental i que no hi ha coses que es puguin dir que això és sols responsabilitat meua i això és responsabilitat vostra.

- I existeix aquesta relació?

Bueno, hi ha de tot, hi ha equips docents que s'aconsegueix...clar s'ho han de creure, no? s'han de creure que no treuen feina a la família o fan feina que no li toca sinó que estan en la seva avantatge de buscar vies de que es vegi tot com una tasca comuna d'educació i fins i tot també això implica, penso donar entrada d'una manera per les famílies dels alumnes a la part també lectiva no? de que vegin també que la part que es fa a l'aula no és una cosa tancada i misteriosa sinó també està oberta d'alguna manera no? que això de vegades aquí no, ...és menys normal que passi no? però sempre ho aconsegueixes jo crec que si que és més efectiu. Jo crec que l'escola i la família tenen tasques molt comunes, si que hi ha coses que poden fer millor uns que uns altres, però no es pot dir que hi hagi responsabilitats separades.

- Mancances i potencialitats de l'escola d'avui dia?

A veure jo crec pel que fa als centres públics sí. La mancança principal potser, d'alguna manera és la manca de titularitat allà realment ningú és fa, ... es fa responsable genèricament l'administració de portar la tasca endavant però en alguns equips directius, entomen també aquesta responsabilitat, fins i tot algun grup de pares però no hi ha com un titular allà que digui en aquesta escola això és el que hem d'oferir, això és el que hem de potenciar i així s'ha de tirar endavant no? és una mica part de voluntarisme d'una gent que ho fa i molt genèricament l'Administració per sobre de tot això no? això crec que genera una certa mancança en quan a...realment que algú tiri endavant els centres.

- Quin és la seva opinió sobre la formació impartida en les ciències de l'educació i més concretament, mestres, educadors socials, treballadors socials i pedagogs?

Vols dir de mestres de primària no?

Sí i els educadors socials també?

Els educadors socials penso que és una cosa diferent, en quan a mestres crec que s'hauria de potenciar, millorar alguns aspectes de formació per un cantó, ...això s'hauria de relacionar també una mica amb secundària, jo crec que hauria de ser més comuna la formació, que no hi hagués tanta separació en quan la formació de mestres i professors de secundària. Hi hauria d'haver potser algun tipus de postgrau que fos el que acabés de simular una vocació, poder hauria de ser més selectiu també, segons el que diuen també, també genera que milloris la vocació segons casos i així.

- Què proposaria aleshores una formació més global, general en un inici i després una especialització?

- Sí, sí. Jo crec que això seria millor: una especialització a primària i secundària i després unes especialitats, diverses especialitats i també això que hi hagués una mica de més selecció en quan a mirar la capacitat de desenvolupar-se a l'aula i que això diuen que és el més important més enllà de la formació, és que al final la persona sàpiga estar-se a l'aula amb els nans, això clar és el que menys es controla. Es controla els continguts, un control sobre continguts i una petita pràctica que després ja no...

- Sobre habilitats socials?

- Que té menys efectes, que passa pràcticament tothom, de manera que mai es mira com ho fa aquella

persona dins de l'aula, i és el que s'hauria de mirar més i no en el sentit de sí o no sinó de veure com es fa i millorar-ho, que hi hagi uns controls mínims de qualitat del que es fa a l'aula perquè això és el que influeix més en les hores

- I respecte els professionals de l'educació no formal?

- Dels educadors socials jo en tinc menys coneixement de la formació que tenen

- Considera que per exemple els mestres tenen els recursos suficients per fer la seva feina en el dia a dia?

- Òbviament no, això estaria en un sistema comprensiu com el que tenim nosaltres necessita molt recolzament de personal de recursos humans i materials i a part d'això s'està posant, diguem-ne les famílies dels centres públics estan posant molts de recursos, en moltíssims i molt variat. Hi ha centres que les famílies del seu entorn no tenen capacitat socioeconòmica per fer-ho i altres que sí que ho tenen, poden variar radicalment en quan a recursos que tenen aquells centres, i això sí que s'hauria de mirar perquè això és molt contraproductiu i justament en aquells centres més mancats de recursos per la impossibilitat de suport de les famílies són les que poder necessitarien més recursos d'alguna manera també són centres que també s'han concentrats alumnes amb menys suport familiar i això genera resultats molt negatius no?

- Respecte els serveis més general la oferta educativa que porten a terme els Centres Cívics, l'escola, les AMPAS, la família, els CRAE's responen a les necessitats socials en l'actualitat?

A veure els serveis que s'ofereixen a les escoles estan completament lligats a la capacitat de gestió i voluntarisme de algunes associacions de pares i mares d'alumnes perquè hi ha la Administració que no ofereix absolutament res, els claustres de professors tampoc perquè clar, no és la seva responsabilitat mobilitzar activitats complementàries o extraescolars, i això depèn exclusivament de les petites AMPAS i les famílies, en quan a altres espais sí també, poder és insuficient i genera també que estigui descoordinat amb el que es fa a les escoles...

- Considera que hi ha una manca de treball en xarxa entre les escoles, les famílies, l'Administració? Quins poden ser els motius?

- No tan sols entre família i escola sinó entre les escoles entre sí.

- Són independents l'una de l'altra?

- Cal pensar en la descoordinació entre primària i secundària en el sector públic és tremendo. Hi ha un salt ridícul. Els pares han d'anar a buscar institut i tenir la seva incertesa, ho dic per les grans ciutats, poder en ciutats petites, això està més integrat, fins i tot si anem a pobles és pitjor encara perquè als pobles quan els nanos surten de l'escola van a una altra ciutat a fer l'institut i no saben a quin institut van i és totalment descoordinat entre el que han fet a l'escola, jo crec que tot això s'hauria de treballar molt més integrat.

- Vostè consideraria factible un servei municipal que donés formació o oferís servei ja sigui a famílies, mestres, professors, pares, educadors socials?

- Sí jo crec que sí. Als ajuntaments se'ls ha de donar molta responsabilitat en quan aquestes centres són del seu territori i han de tenir molta més capacitat de responsabilitat i sense que quedi aquest problema de la titularitat que et deia abans que és molt seriós i que s'hauria de mantenir una titularitat molt clara de quins són els centres, però això també s'hauria de tenir molt a dir i molta responsabilitat en quan al que és

fa en el seu àmbit.

- I respecte la FAPAc, de professionals són tot voluntaris?

Sí, els que tenim representativitat som tots voluntaris, però tenim tota una estructura professional que fa la administració, la escola de pares, fins i tot d'ajuda i suport a les AMPAS, tot això són professionals, però tota la part de representació no hi ha ningú que sigui professional o que no tingui fills en ensenyament preuniversitari.

- I concretament a l'escola de pares podria explicar una mica...

- Sí, hi ha un director i coordinador general, i després tenim algun administrador més de recursos i professionals que treballen en activitats concretes.

- Són mestres o?

- Hi ha de tot, psicòlegs, mestres...si necessiten fer una formació sobre algun aspecte concret es busca un professional que la pugui fer...si és una gestió econòmica, òbviament pot ser un economista

- Aquesta demanda de formació, ve per part dels pares?

- Sí, de les AMPAS, no? de suport a les AMPAS. També òbviament dels ajuntaments, a vegades diputacions, també coordinant programes de formació de publicacions.

Annex 4: Entrevista CARME PANCHON

(Pedagoga) 26 de Gener del 2009

Imprescindible, a més a més de les ideològiques de... en fi, d'una sèrie de coses, que és demostrar la posada en marxa de... per donar resposta de qualsevol servei. En aquesta posada en marxa heu de justificar que s'ha de donar resposta a una sèrie de necessitats que estan detectades i que vosaltres, al vostre entendre, no estan cobertes. Això és molt important perquè sinó clar...

Nosaltres pensàvem que la justificació seria pues, principalment, que doncs... a les escoles, el desbordament que hi ha a les aules per part dels mestres, les famílies, que moltes doncs vegades sens a dir, no? que no hi ha, no se senten prou forts davant dels adolescents sobretot, per exemple... que no...

Les raons són correctes, el que passa és que amb raons les has de buscar uns elements objectius més o menys... a veure que a lo millor no són exactament... no van amb la mateixa línia, però si vosaltres això ho centreu a l'entorn de Girona, no?? Municipi de Girona i rodalies podria ser, no?...bé doncs en aquest territori, doncs constatar a veure, quina població hi ha de 0 a 18 anys, quines són les necessitats que segons les memòries dels serveis estan detectades, o els problemes més habituals, quines són les respostes que es donen en aquests problemes, i això en les memòries aquestes de l'ICAS ho podeu trobar més o menys, les memòries dels Servis Socials, que tenen que a més venen desagregades ja per territoris, segurament ho podeu trobar allà, a part de la que tingueu ja de la pròpia, del propi municipi, llavors aquí com que vosaltres feu referència a l'educació reglada, formal també educació social etc, clar aquí una mica també aquestes necessitats han d'estar ordenades perquè encara que ens agradi més o menys lo de l'educació formal, no formal, etc, doncs sí que és important perquè clar, a part de les necessitats detectades i que vosaltres creieu que no es cobreixen prou o no suficient, en fi, teniu una sèrie d'arguments no necessàriament dir ... un servei més polivalent, que aquesta seria la gràcia d'això que proposeu vosaltres, un servei més polivalent que es pot apropar a diferents entorns, tractar diferents problemàtiques, que a vegades les persones és difícil quan tenen unes necessitats, saber on han d'anar o que tots són serveis que estan molt estancats en un nivell determinat, etc. Bé, doncs a partir d'aquestes necessitats que vosaltres detecteu, llavors presenteu el servei aquest, què penseu vosaltres que...presenteu i que penseu que aporta quina és la diferència, aquests elements diferenciadors que sobretot seran interessants pels qui els han de rebre, en fi que no existeixi perquè, se suposa que vosaltres això seria doncs un servei que vosaltres l'oferiríeu, no? a les diferents administracions, no?

Sí

Llavors aquí sí que hauríeu de trobar respostes a...,o sigui, per una banda constateu una necessitat, vosaltres us heu apropar a la realitat constateu que hi ha una sèrie de necessitats, problemes etc, es donen unes respostes però atès al moment actual, social, en que surten noves,... sorgeixen noves necessitats emergents que potser els serveis existents no poden fer front a això, donar les respostes a les noves necessitats, etc, plantegeu el servei aquest, d'acord?

I aquest servei eh bé, que té unes característiques... amb què es diferenciarà aquí una mica, el seu sentit seria les diferències que hi ha amb altres serveis existents, no?... què és el que vosaltres aportaríeu amb

aquest servei suposant que hi hagi centres o serveis d'assessorament o d'orientació familiar o no se què, o els EAP's perquè vosaltres aquí esteu plantejant respostes que es podrien fer els Equips d'Assessorament Pedagògic.

(trucada telefònica)

Bé, quin seria el valor afegit que vosaltres podeu aportar perquè no se solapin les funcions, i després una altre cosa molt important que els serveis amb la proposta, vosaltres feu la proposta, la justificació els factors diferencials i llavors on us emmarcaríeu, es molt important que els serveis que es posen en marxa els emmarqueu a nivell legislatiu, si per exemple hi ha un pla integral, no se si Girona te un pla integral d'incursió social o alguna cosa d'aquestes, això es fonamental perquè sinó queda despenjat. Per exemple, tots els serveis que surten del que seria educació o serveis socials. *Bueno*, els de educació estan claríssims no de l'àrea d'educació salut també, eh malgrat que hi han coses que acostumen ser transversals, es van obrin programes d'aquests mes comunitaris una cosa així, això ho hauríem d'emmarcar, per exemple si hi ha un pla de promoció de la inclusió social o dins del àmbit de serveis socials doncs tot el que seria la línia més, jo crec podria ser molt interessant emmarcar-ho vol dir que hi haurà parts justificatives no com serveis... a mi m'agrada molt tot això que es parla serveis socioeducatius una cosa així que t'agafa la vesant social de l'educació i l'educació en l'àmbit social per entendres mes o menys, no? jo crec que això perquè aquí clar teniu vosaltres varies coses. no?

I després, també com us coordinaríeu amb altres serveis, és a dir els factors diferencials i com us coordinaríeu perquè hi ha un moment que dieu *algo* de la derivació no si no em falla la memòria,...

Si comentant que *aviam* principalment ja poden ser les escoles com les famílies, que serien qui vinguessin a nosaltres un cop ells ja haguessin provat tot tipus de recursos o tot tipus d'eines que no se'n veiessin

(trucada telefònica)

Treballar en xarxa, de com...

El que abans estaves dient tu, no?

El que proposàvem això, que fos un servei doncs posterior, no? a que si per exemple, un EAP té un cas complicat doncs que ell ja hagi provat els seus recursos i les seves eines, i que si no se veu en cor o no té temps, que després pogués venir a nosaltres.

Si, el que passa que la xarxa, per això us dic que us hauríeu de col·locar a la xarxa, perquè la xarxa ja està establerta. És a dir, quan els EAP's, suposem, és una situació més educativa ells ja tenen o haurien de tenir, és a dir, si aquí hi ha un furat, vosaltres ja ho teniu justificat, si és una necessitat més de tipus educatiu, si és una necessitat de tipus més social també, perquè la deriven a Serveis Socials i si els de primària no poden van als EAIA's.

Seríem com l'últim recurs nosaltres.

No, no seria l'últim, jo no crec que fos l'últim, jo crec que seria, vaja pel que he entès, vosaltres ho teniu més clar, com un recurs que potser, és un recurs complementari, és un recurs que fa de mediador entre d'altres, o de pont. Jo crec que això és interessant. Per què per exemple, quan aquí dieu com es coordinen amb altres serveis? amb altres serveis vol dir, que suposant que els nanos tinguin situacions de necessitats educatives especials, en el sistema educatiu hi haurà o ja hi deu haver algunes respostes, però potser altres

no. Potser hi ha algunes respostes molt específiques per uns determinats tipus de disfuncions d'aprenentatges o unes discapacitats tal, però potser algunes no. Vosaltres ompliríeu aquest forat, l'heu de trobar. Si és per exemple social, potser que els nanos tinguin uns problemes "X", i que els enviïn en un Centre Obert, doncs vosaltres com us coordinaríeu donant suport. Vosaltres potser aquí, de cara a la xarxa, a altres serveis de professionals, podríeu ser com un servei tècnic de suport, o sigui de cara als serveis com un servei tècnic de suport i després, de cara a les diferents audiències, per dir-ho d'alguna manera, hauríeu de trobar també quina és la prestació que podíeu fer. Jo veig aquí com dos nivells, no? en aquests dos nivells clar sí que es interessant quan vosaltres estigüeu ubicades com ens coordinem amb la xarxa de Serveis Socials d'assistència primària, com ens coordinaríem amb els EAP's, com ens coordinem amb els Centres Oberts, lleure, no sé aquestes coses, no? o si podeu formar part d'un programa, perquè suposem que hi ha un pla a Girona per promoure la inclusió social, a lo millor hi ha programes o subprogrames, vosaltres us podríeu enganxar en alguns d'aquests subprogrames.

I aquí sí que jo, després d'aquesta presentació, primera part, llavors seria a qui ens dirigim, seria més, com pensant amb el clàssic fulletó; ens dirigim a adolescents, famílies, perquè clar, per exemple hi ha també tasques, (llegint) veus, aquí vosaltres mateix ho dieu "el servei va destinat a qualsevol ciutadà i a institucions" o sigui en relació a les institucions, serveis aquí seríeu un servei tècnic de suport, a altres professionals que incideixen en l'àmbit. I en qualsevol ciutadà que podria arribar directament, o derivat per un altres servei.

A llavors aquí serien, persones, famílies, adolescents (llegint) "formatiu o social".

Això de formatiu era per exemple poder una AMPA ens demana informació sobre drogues o amb algun tema sobre sexologia, a llavors també que nosaltres podem donar conferències, o algun tipus de formació.

A llavors seria les funcions que vosaltres hauríeu de posar del servei..., el servei què fa, assessorament tècnic, orientació a les famílies en situacions de conflictes o intergeneracionals o amb els fills adolescents, conflictes entre germans, una cosa així. Què hem dit, assessorament tècnic, orientació, formació, tasques d'aquestes també a professionals o associacions de mares i pares, als propis adolescents en determinats temes relacionats amb la seva evolució del seu cicle vital, clàssics temes dels adolescents. Us podríeu inclòs centrar per etapes, educació primària, secundària, les que vosaltres vulgueu. Bàsicament seria això, assessorament, orientació, formació,... què més?

Però si que seria... aniria bé que ho possessiu més esquemàtic. Que es veiessin, quins serveis oferiu i aquí els oferiu.

Consideres que un servei d'aquestes característiques, les famílies s'aproprien? Ens qüestionàvem que poder en les escoles, AMPA's sí perquè ets tu t'hi vas a presentar però a nivell de famílies o més de particular...

Aquí ve el procés de difusió a partir de les escoles, de les AMPA's, enviar aquesta informació a les AMPA's i que aquestes ho distribueixin als serveis d'educació, serveis socials...això és una tasca a tenir en compte: la difusió del servei i totes les prestacions que oferiu.

Aquí faltaria també, o seria interessant que possessiu tota la cosa dels principis, molt interessant com a servei, nosaltres destacaríem uns determinats principis, doncs això, que les persones vinguin voluntàries,

tota la qüestió de la confidencialitat, tot el tractament ètic de la informació, en fi tota una sèrie de coses. Vosaltres aquí, se suposa que exerciu quan heu acabat la carrera, automàticament què feu després, us heu de col·legiar, què oferiu no? doncs una prestació, unes professionals col·legiades que a més a més, heu de seguir el codi deontològic de la professió, etc. Això és molt important perquè aquestes coses formals, moltes de les qüestions que es presenten o que es plantegen de vegades no es té en compte aquests aspectes formals i llavors, això s'ha de saber i tenir en compte i presentar-ho perquè això és molt important... que en els fulletons que sou col·legiades, Col·legi de Pedagogs, això es una altra cosa. Vol dir que hi ha... a més el col·legi té unes assegurances, vosaltres esteu ficades. Vosaltres com a professionals heu de ... la professió ja té unes normes de funcionament per desenvolupar la professió. Llavors clar, tot el que té a veure amb la confidencialitat d'elles dades, el tractament respectuós, ... en fi que totes les persones quan arribin al servei també hauran de complir una sèrie de requisits. S'implicarà... vosaltres també podríeu marcar uns funcions. Es a dir, us regiu per uns principis i les vostres funcions serien dinamitzar, motivar, potenciar el desenvolupament de les capacitats de les persones. En fi, tot una sèrie de coses que facin... que es vegi que sou pedagogues. A veure, sense carregar-ho perquè a vegades, ... amb tanta cosa... Doncs ens posem... una mica avorridets, avorridetes.

I a llavors, aquí que diu "creiem que la societat es un servei..." per descomptat. Aquí una mica al final i al principi, es a dir, hi ha cada cop més la societat doncs té unes exigències que fa més difícil conciliar la vida personal, la vida familiar i la vida laboral. Perquè moltes vegades, parlem de la família i la laboral, però queda la personal.... si no tens personal difícilment pots tenir familiar i laboral. Complicat. El temps, clar, és un valor escàs, tothom, ningú té temps i tot això repercuteix. Hi ha unes característiques a la nostra societat que són molt específiques. Es a dir, a contradicció entre el que es diu i el que es fa, tota la qüestió de la imatge, el que no tenim temps, el valor, doncs, de la joventut i... hi ha una sèrie d'aspectes que tradicionalment, que molts sectors de la societat les tenen, però que avui en dia les tenen, que avui en dia no serveixen. La gran contradicció és que cada cop més hi ha més persones gran, però tot el que representa el fer-se gran, l'experiència ja no té cap sentit. El que es valora és la joventut, el plàstic, la silicona, el *butox*. És a dir tota la imatge externa més que la profunditat i aquest valors que configuren a les persones, i en fi, ja no diguem el pensament crític i tenir una opinió pròpia. Tot això a quedat substituït pel que diuen el mitjans. Tot això comporta una sèrie...

Hi ha hagut una societat que s'ha canviat. És tot líquid, tot es difús, no hi ha res que sigui ferm, no hi ha res que...

I les persones, molta part de la societat no? Estem preparats o preparades per donar resposta a unes situacions, que aquestes respostes ja no serveixen. Perquè encara que els problemes són els mateixos, perquè no han canviat. És a dir, qui paga els plats trencats sempre són els més pobres, els que tenen menys possibilitats per a fer front de cara a situacions d'educació, ... Són els mateixos. La qüestió no es si són blanc o negres, si tenen poder adquisitiu o no tenen poder adquisitiu. Perquè els negres que tenen poder adquisitiu ja no són immigrants, són estrangers. Hi ha diferents categories. Són això. Diguéssim, hi ha sectors de la societat que són els que tenen dificultats i aquests són els mateixos. Els conflictes entre adolescents, pues això en l'època, si llegeixes els grecs, clàssics ja ho deien. El que passa que són situacions clàssiques que es presenten de maneres diferents i, llavors, les respostes... Tot el que és

internet, etc, que moltes famílies que estan molt desorientades. Doncs exactament el mateix, si et trobes un desconegut al parc que a internet, però el que passa que al parc ho controles perquè ho veus i a internet ja és un altra cosa.

Són problemes més o menys que sorgeixen de nou, però són problemes que les respostes no, les respostes tradicionals desorienten més que resolen. La gent no sap que fer. La qüestió dels límits,... en fi, tot és més o menys si s'analitza.. jo crec que és interessant davant d'una tal, més que creiem,... Davant d'una situació amb... aquest servei aportarà, més contundència perquè vosaltres heu de vendre el producte, no?

Clar si no ens el creiem.

I això: la possibilitat... Doncs s'ha de veure aquesta possibilitat. O sigui, aquesta possibilitat pot ser que s'ampliï per aquest servei o si vosaltres treballem en xarxa, complementa. Clar, perquè també el concepte de treball en xarxa... o sigui, com us coordineu amb altres serveis? Una cosa és treball en xarxa i l'altre és treball en arbre. No és el mateix treballar en xarxa, ..., fer per a qualsevol de les audiències que vinguin a vosaltres, vosaltres dissenyareu un projecte determinat, no? Si en aquest projecte el dissenyeu de manera transversal incorporareu aquells professionals... o altres coses que tinguin necessitat. Ara! no és el mateix treballar així, des d'una transversalitat, programes integrats,etc. Sumem. És el que jo dic d'arbre, perquè vas... el psicòleg fa no sé què, el pedagog,... i tots després acaben. Això no és treball en xarxa, per mi. Jo ho entenc d'un altre manera. Després, això, també el concepte de transversalitat, projectes integrats, per nosaltres pedagogues, aquí és on podem aportar una mica... arguments i pràctiques, i praxis que això demostrï, que es pugui portar a terme, en definitiva.

Aquest treball en xarxa, tu creus que podria ser factible. Perquè també és un altre qüestió: ens costa veure a vegades aquest treball en xarxa ben fet, com deies tu. No un sumar de tothom, si no de...que realment tot els serveis estiguin implicats en un cas i que treballem conjuntament tots plegats. Que a vegades ens ho preguntàvem, hi ha serveis o per exemple les escoles, prou desbordats estan com per a sobre afegir-los... bé depèn com els hi venguis, els hi portarem més feina o els anirem a ajudar.

Si, o a veure, com entre tothom es pot resoldre la qüestió. Clar! Si, si. Si els professionals, com bé dius, ja tenen les seves històries i ... però si tu estàs treballant avui en un cas, pots tu participar... El que has d'aconseguir és que et deixin entrar i puguis compartir espais que després els comentaris o les reflexions sobre aquest espais que has compartit ajudin a totes les parts a aclarir-se i tal. I en aquest sentit els professionals... És més fàcil entendre entre professionals, que entre les administracions. Moltes vegades, la cosa està, perquè com va tot compartit. Que això és una de les grans contradiccions del sistema que tenim. Només fa falta sentir tot els discursos de tothom. I després, a l'hora de la veritat, clar, qui vol sortir a la foto? Les eleccions municipals són una. Per tant em de demostrar nosaltres que fem pels nostres ciutadans. Els d'autonomia... no sé què. Si comences a veure les parcialitat... Però hi ha d'haver xarxes que estiguin per sobre d'això, xarxes o procediment o procediment d'actuació, protocols que facin encaixar els diferents professionals. Per que clar, el que s'ha d'anar a buscar sinèrgies i optimització en els recursos. I moltes vegades, quan no es treballa des d'aquesta perspectiva, les persones subjecte que circulen per la xarxa social, sigui la normalitzada o la no normalitzada, acaba que li fan deu mil vegades la mateixa pregunta, la mateixa no se què... I s'estan fent sempre diagnòstics o valoracions i no s'arriba

mai a veure com comencem a intervenir per modificar la situació, no? Aquí els professionals, la base de tot això és que les persones que treballin s'ho creguin. Perquè ja sabeu que a pedagogia hi ha lo de l'expectativa negativa. És a dir, si tu d'entrada, a pedagogia i psicologia que són les dues disciplines, creus que el *nano* és un torpe i un *patós*, i que tota la vida.. doncs serà així, no? Si tu veus que no té una sèrie de discapacitat o disfuncions en aquells moments. Veiem si no són unes disfuncions, unes discapacitats orgàniques o que tenen un fonament, no? De psico... o unes bases psicobiològiques, o unes discapacitats molt... encara que les tingui. La nostra feina és veure o intentar, possibilitar, que desenvolupin o que es puguin bellugar al màxim de les seves capacitats. Com treballem amb altres capacitats que compensin certes discapacitats. Però clar, ens ho hem de creure. Si treballes en l'àmbit social... home, clar, com la seva mare era una *puta*, clar si no, no podem treballar amb allò dels estigmes o de les profecies aquestes que hi ha. Al contrari! Tampoc no som Lurdes, no? però si hem de pensar totes les màximes possibilitats. Pensar que les persones... l'educació, precisament, no? L'educació ha de ser un motor de canvi personal i social, perquè és que sinó, no... per això ens anem al *Corte Inglés* a despatxar. No és que és molt clar, llavors... Clar, si vosaltres us ho creieu i trobeu, penseu possibles preguntes que us poden fer, no? perquè el projecte aquest l'haureu de defensar, suposo, no? Possibles preguntes o pegues, que us poden fer això. Estar preparades per contestar-les. És a dir, avançar-vos a possibles preguntes que us puguin fer. I això bàsicament és que aportareu, que aporteu. Els tres diferencials d'aquest servei en front d'un altre. I com això, en lloc de multiplicar, diguéssim, esforços, despeses, no sé què, doncs, aporta doncs, aquesta sinèrgia i aquesta cohesió en la intervenció, no? *Algu* així. No sé. Després aquí, clar, potser una de les coses que també seria interessant que, no sé vosaltres com aneu..., però quan parreu, per exemple, de conflictes adolescent (clar, els adolescents) o sigui, amb això ja us apropau a famílies, no sé. Ho dic per qüestions de prevenció o intervenció en situacions de crisi familiar, no? A vegades dels pares o... Elements d'aquests. Elements de que això falta molt a la primària, en els serveis de primària. Suposo que a Girona..., perquè és en general, no? Per exemple, situacions d'aquestes de vulnerabilitat o de rics. Nanos que bé la seva família o, en fi, comencen a tenir pegues, problemes o hi ha una situació de que s'han separats o hi ha un pare o una mare sol, que costa... En fi, com es poden fer o vosaltres podeu aportar programes o una formació i col·laboració de famílies per millorar, posa, tot el que són les funcions de cura, les funcions parentals, no? La cura dels fills, millorar tot el què és la situació de comunicació. Perquè bàsicament els conflictes venen per això, i més en aquestes edats. I aquí si que en la part més social, diguéssim, tot el que serien programes de formació i col·laboració amb famílies... Clar, els Centres Oberts cobreixen una part, però falta un altre part i seria això.

Sí, a nivell familiar, no?

Sí, exacte.

De no tan encarat, poder, en els nanos, sinó més...

Als pares, les mares...

Als progenitors...

Als progenitors, sí. Sí, perquè aquí per exemple, les tasques dels pedagogs en situacions de crisi de parella, en crisis familiars, ruptures, separacions, divorcis, o "pre", abans no saben si s'estan decidint. La part dels pedagogs i pedagogues és molt important, perquè s'aportaria, s'aporta des de la visió

pedagògica, doncs, noves maneres, nous aprenentatges per encaixar la situació, no? Tens per exemples els psicòlegs que treballen tota la part més de les emocions i tot el que representa això, no? Però cada situació requereix d'uns aprenentatges, que això ha d'estar acompanyat perquè el factor emocional és tan fort que no deixa ubicar les persones en la nova situació, no? Jo aquí veig una feina molt important dels pedagogs i pedagogues. És a dir, tot el què és l'aprenentatge de com afrontar la nova situació, quines habilitats s'han de posar en marxa, tot això seria la gestió, la pedagogia de la gestió positiva dels conflictes, no? Com davant de cada conflicte... i això és un aprenentatge que no pot fer ningú més que els que ens dediquem a aquesta feina. Perquè encara que dius: doncs uns, els juristes és fan càrrec d'una cosa, els metges d'una altra, els psicòlegs d'una altra, però la nova situació requereix d'un procés educatiu. Més enllà de les emocions, perquè les emocions moltes vegades no et deixen veure altres coses. Tot. Les actuacions de les persones van molt regides per les emocions. I quan tot el sistema emocional està una mica així...

Trasbalsat!

Trasbalsar, sí. Jo aquí veig una, bé, no sé.

A vegades, no? Com a que ens trepitgem entre els professionals. També com que els pedagogs és allò que tothom es veu capaç de parlar de pedagogia, no?

Ah, si. I tant!

I dius: aleshores, potser som nosaltres mateixos que no ens ho creguem prou? I és: no, no. Tu ets metge, doncs fes la teva funció com a metge i deixem fer a mi com a pedagog, no?

Si, si. Home, aquí, doncs això, si féssiu això, doncs enlloc de l'antropòleg, psicòleg, hauríeu de posar algun mediador, medidora, algun mediador familiar,... Si no, vosaltres també teniu una possibilitat de després quan acabeu la carrera de fer la formació especificada en mediació familiar i... Què això és un altre cosa que jo als meus alumnes els hi dic moltes vegades, tant als d'educació social, com als de pedagogia. Si després feu la formació oficial us podeu habilitar com a mediadores públiques i, encara que la mediació pública us tocarà una cada dos anys, però com a mínim també esteu... o sogui, si esteu habilitades com a mediadores públiques i treballeu a la mediació privada o en la prestació de serveis de mediació per a l'administració... doncs això és un altre cosa també. Representa que ja heu superat tot una sèrie d'esglaons. No sé si m'explico? I són més vies de treball, que s'ha de buscar. O sigui, de cara al futur, una mica el que s'ha de buscar és tenir una formació de base i a partir d'aquesta formació de base que us obri unes portes per exercir professionalment, altres formacions perquè tot això... S'ha d'anar buscant molta polivalència. És una possibilitat més. I més ara amb tota la quantitat de canvis. Perquè la societat nostra cada cop és més variada, més diversa... Ja no podem parlar de la família, si no les famílies perquè ja, en fi, hi ha tal varietat d'unitats de convivència que ja no saps on posar, no? I també varietat de cultures, varietat de moltes coses. Llavors, per tant, tot el què és mediació també és molt interessant. Mediació i a més, que amb l'aplicació, si llegiu la llei de... la nova llei de Serveis Socials de Catalunya, allà ja exposa, ja surt que hi ha els municipals, els serveis municipals hauran de possibilitar uns serveis de mediació que van més enllà de la llei de mediació del 2001. Perquè la llei de mediació del 2001 era exclusivament la mediació familiar per als supòsits de separació, divorcis,... que podia ser voluntària o bé per imposició judicial, no? Perquè normalment els jutges quan hi ha parelles que es volen separar o

divorciar i tenen fills i filles, ja d'entrada ho envien, però pot ser que hi hagi parelles que hi vagin voluntàriament. Però la llei aquesta de Serveis socials va portar una modificació també de la llei aquesta de mediació en l'àmbit privat, la mediació privada i també incorpora la mediació en els serveis municipals més enllà d'aquestes situacions tradicionals i també la mediació comunitària. Que això també és un altre element. Si per exemple, vosaltres voleu qüestions amb escoles, es pot fer formació... En fi, aquí us obriu un àmbit molt ampli, molt més ampli. I com a pedagogues, així com altres comunitats de l'Estat Espanyol que tenen les lleis de mediació només tenen accés a ser mediadors els psicòlegs i els juristes, aquí, vam lluitar en aquell moment que va sortir tot això jo era degana de la facultat de pedagogia i em vaig deixar les dents i tot amb suport de col·legis que era l'únic que hi havia en aquell moment. Perquè en aquell moment no hi havia, no existia, encara, ni el col·legi d'educadors i educadores, ni el de pedagogs. Això a través del Col·legi de doctors llicenciats que era el col·legi que hi havia en aquell moment. I vam fer una tasca... I va ser quan es va incorporar, llavors, els que aquí també van sortir, juristes i psicòlegs i vam incorporar educadors socials, pedagogs i treballadors socials. I en altres comunitats, posteriorment, ara no sé si és la de..., ara no recordo el nom però, ara no sé si és la de Galícia o una de les Castelles, van incorporar també psicopedagogs. És a dir, més enllà encara de... Però hi ha comunitats que no. Em sembla que la Comunitat de Madrid encara conserva en a mediació familiar només els juristes i els psicòlegs. Clar, depèn... Per tant, són noves vies que val la pena aprofitar. És a dir, vosaltres si sou pedagogues, ja teniu una formació, feu la formació reglada aquesta oficial, perquè hi ha moltes formacions, però has de buscar la oficial que surt dels col·legis, que els col·legis es posen d'acord per fer les formacions. Llavors, segons la procedència, doncs hi ha coses que ja les teniu resoltes, complementeu el que us falta. I és una via més, si no per ara per més endavant. Possibilitats. Perquè a més, això, permet també, amb aquestes noves remodelacions, que són, van ser de l'any passat, em sembla, l'avantprojecte era del 2007, però crec que es va aprovar l'any passat 2008. Clar, hi ha tota la part comunitària. També hi ha molta qüestió, doncs això, què és una mica treball transversal, pot ser entre famílies, escoles, diferents situacions de famílies, territori,... Clar, aquí o més enllà, no sé. I no sé què més.

Aquí emmarqueu una mica el procediment de..., la metodologia. Clar, la metodologia d'intervenció posaria això, no? El cas de tot l'estudi, la valoració... això és correcte.

Aquí, clar, un dels elements d'aquest servei, també,... que podia anar amb els principis, això de confidencialitat, etc, etc. Una mica lo e la rapidesa, agilitat, saps? Perquè una de les coses que preocupa a tothom és això, entres en un servei i no saps... Clar, aquesta agilitat la dona... o sigui... doncs la tasca que podeu fer vosaltres i la connexió amb altres, amb el què és la xarxa, vosaltres faríeu un punt, aquí, de mediatra entre diferents serveis, professionals, de connexió,... Això també és una idea... la rapidesa no seria la paraula perquè a vegades es confon, però potser l'agilitat... Busqueu un sinònim així. És a dir, que els casos no... La idea és que no es quedin allà...

Encastats

Exacte. Que es belluguin. O sigui, el que diem amb argot professional: expedients vius.

Val.

Expedients vius vol dir que estan... i que ràpidament...

Que hi ha moviment.

Exacte. Que no es quedin allà...

En principi el què teniu aquí... no sé si voleu preguntar alguna cosa? Podeu... l'estructura, si voleu... m'ho envieu... això quan ho heu de presentar, tot això?

Això en teoria al juny, però com ho volem fer bé i no “agoviar-nos”... potser al setembre, però si ho tenim al juny, al juny.

Doncs aneu fent. Si, si...

Aquí, clar, quan... no sé. Més o menys la justificació és important, eh? La justificació vol dir l'estat de la qüestió és aquest, estem tal... i una sèrie de problemes definits, reconeguts... que es donen aquestes respostes. Però nosaltres per contacte amb el professional... i això. Hi ha una sèrie de situacions en les que es troben les famílies, les persones en què els serveis que hi ha no responen a les necessitats, a algunes de les necessitats que van sorgint. Vosaltres, aquí, llavors, és quan, doncs, apareixeu, no? Apareixem nosaltres... tal..., què oferiu.

I la justificació... bé, no sé. Aneu treballant i més endavant si teniu algun dubte o..., doncs...us poseu en contacte amb mi o...

D'acord.

Ara... Buscar les referències...tot.

“Estamos en ello”.

El què és important és tenir un discurs... (telèfon).

És per mi, eh! Jo una mica us dono el meu criteri. El meu criteri en la valoració dels treballs, no. És a dir, quan les persones que el presenten tenen un discurs. Vosaltres heu de buscar un discurs, heu de tenir el vostre discurs i els arguments, el què diuen “fulanet”... o sigui, encaixar-ho en el discurs. Perquè moltes vegades, encara que es tingui discurs, el què costa és transmetre que tens un discurs. Llavors dius, doncs bé, com estem a la societat actual, com tal, la postmodernitat, Bauman i companyia i col·loques allà la cita, que està molt bé. Però clar, això que no es vegi, almenys pel meu entendre. Perquè clar, si no vas extraient el discurs i llavors dius: bé, i el fil conductor de tot aquest discurs quin és? Clar, si això quan fas la presentació del treball, algú et fa aquesta pregunta, et desmunta. Perquè clar, tu penses: ostres, doncs nosaltres pensem que ja el teníem, etc. I el discurs l'heu de presentar, eh. I això es veu ràpidament al principi. Si les persones s'apropen a una realitat, una mica és l'estat de la qüestió d'aquesta realitat. Perquè clar, qualsevol proposta que es fa és a partir d'un coneixement d'una realitat. I el coneixement de la realitat és investigant, estudiant, etc. Hi ha moltes maneres d'estudiar. Doncs tu t'apropes personalment, directament i fas preguntes, i/o extreus informació de tota la informació que emeten tots aquests organismes amb els que vosaltres heu de treballar o als que heu d'oferir serveis o als que heu de suplir o especialitzar-vos, no? Doncs, feu una lectura de tot allò que ells fan i a partir d'aquí, doncs, teniu tot aquest marc, no?

Seria com el marc de referència, el marc...

Referència, justificació, coneixement de la realitat... Clar, la realitat, a veure com a tal tampoc... hi ha moltes maneres d'apropar-se a la realitat. Però vosaltres us apropau d'una determinada manera, amb uns ulls determinats, mireu una sèrie de coses. I, llavors, us interessa buscar en aquest discurs, és a dir, en els

vostre camí, aquells estudiosos, erudits, etc, que lliguen el vostre discurs. Perquè a vegades, això crea contradiccions. A tu et pot agradar molt el què diu una persona o un altre, però no encaixa allà. És tracta, també, de deixar palès que vosaltres heu anat a les fonts, coneixeu, esteu ben informades,... No sé. Però tampoc allò de dir: ostres, tot són cites i després... perquè això passa moltes vegades. Clar, que els treballs han de ser treballs que han de tenir un cert nivell de científicitat, però tota l'elaboració, la presentació, el discurs... són molt importants. Almenys jo ho valoro molt, això.

Bé doncs, que us sembla? No sé.

Molt bé.

Quedem així? No sé si més o menys anava per aquí...

Ui, tant! Si tinguéssim alguna qüestió, doncs per correu electrònic.

Si teniu algun dubte o "algu", doncs m'envieu un correu, si voleu que miri alguna cosa,...

I tant.

I jo penso que això pot quedar molt bé, eh! Sí, i tant.

Si, té futur?

Si, si, si. Mira jo, a vegades, els hi dic als meus alumnes: no m'agrada fer història perquè llavors veus que has fet anys i que t'estàs fent una mica "iaita" i "carrozona", però quan jo vaig començar a treballar en aquestes professions, o sigui, el nostre lema era, ja fa uns quants anys, "vinti" tants: "ens posem a treballar (nosaltres érem agents de canvi social, perquè totes les problemàtiques desapareixerien i, en fi,... què va!)" I cada vegada n'hi ha més! Si vols... perquè no la vam encertat o que érem tan idealistes que no teníem en compte una mica... No, però és necessari. Sí. I en aquest moment, és necessari també això. És a dir, obrir el... A mi una de les coses que ara estic treballant, bé ja fa temps, però ara estic treballant més en serio, perquè he tingut la oportunitat de formar part del comitè d'experts de la llei aquesta d'infància, etc., i llavors, clar, tens segones oportunitats que no les pots deixar passar, no? Sobretot quan creus que pots aportar coses després de l'experiència que no és única, sinó és de molta gent, no. Però la flexibilitat en la que és la idea de recurs. Jo crec que els serveis, o sigui, les administracions han de tenir uns serveis, eh, servei d'atenció no sé què, servei d'atenció a no se quant, servei tal, tal,... però, això ha d'estar estructurat amb plans, plans integrals, plans no sé quant, plans... Però que la idea del recurs amb els que farem servir o els que farem funcionar aquest servei s'ha de molt, molt àgil. És a dir s'han de fer els programes, cada persona que arriba a un servei tu li ofereixes una sèrie de coses generals, però s'ha de fer un programa pacífic per aquesta persona, personalitzat per a cada una d'aquestes persones. Encara que els problemes per als que arribin siguin semblants o els mateixos, però després a cada persona se li ha de fer el seu programa personal, eh. D'intervenció o educatiu o digues-li intervenció educativa si posem intervenció sempre educatiu o socioeducativa, per tant això no ho podem deixar de banda. Llavors els recursos poden ser molt variats. Recursos que a lo millor no han d'estar reconeguts com a recursos formals. És a dir, propis de les administracions, si no qualsevol. I aquest argument, nosaltres els del àmbit de la pedagogia, psicopedagogia, educació social, és a dir, ciències de l'educació, això ho hem de saber justificar, ho hem de poder justificar. Aquesta és la gran diferència entre la manera de funcionar d'aquí i la dels països nòrdics. Sí, no té res a veure. Res a veure. I quan diuen, per exemple: *ui, és que allà tenen més diners!* No ho sé, no sé si... A veure, inverteixen molt més, però si vas a sumar la quantitat de diners que

hi ha circulant... no sé, feu vosaltres el vostre estudi a Girona mateix de tot el què hi ha i el què s'inverteix amb diners.

Ah, bé, perquè després d'això també feu un pressupost. Feu un pressupost, tot això perquè és una de les coses que moltes vegades: quant costaria posar en marxa un servei d'aquest? I un manteniment, etc. Perquè de vegades aquests que a més formarien part de tot el què és la prevenció a qui els hi ha de donar el vistiplau, els hi costa molt. Però si feu... Jo també amb els meus alumnes els hi dic moltes vegades: *si vosaltres quan heu de presentar un projecte agafeu tres casos estàndards, no, una família, suposem, amb tres membres que necessiten serveis, durant X,... Aneu a preguntar quan costaria això i feu durant 4 anys el que suposaria una intervenció per drogoaddicció, violència de gènere i un nano amb el sistema de protecció en un centre. Només que hi hagi això, una família, a veure que costa en 4 anys.* Si no surt més a compte. I això els d'educació hem d'aprendre a fer-ho, perquè no... els arguments què fan falta, els arguments ideològics, però també després els contundents, la butxaca. I la prevenció en moltes d'aquestes coses, doncs fan evitar situacions després més irreversibles. Quan més complicades, quan més tard s'intervé, més complicacions afegides hi ha, no. I, no sé, per exemple, això que us comentava als països nòrdics, clar que si que s'inverteix molt més en despesa amb tot el què és polítiques familiars, de suport a la família i socials, però per altra banda, o sigui, s'aprofita, no només el què s'inverteix econòmicament, sinó amb la mentalitat de com es treballa. I, en fi, hi ha coses molt interessants, perquè es treballa la persona dins el sistema, que a més és obligatori. És a dir, si vosaltres llegiu tota la Constitució, les Lleis de Serveis Socials,... has de treballar la dimensió individual, la dimensió grupal i social. Què això requereix la singularitat de la persona des d'un problema. Moltes vegades si només treballes el grup... i amb infància és obligatori, eh. Per fer totes les lleis d'infància les... així ho diuen. Tota la dimensió individualitzada. Les lleis i la de Justícia. És a dir, totes aquestes. Els nanos tenen dret a la singularitat d'aquest treball més individualitzat i més pacífic que pot ser a partir de treballs grupals, d'altres que tenen les mateixes situacions que ells, etc. Tot sempre en sintonia amb les demandes exteriors, eh. i llavors, clar, vosaltres treballaríeu aquestes necessitats perquè es puguin integrar millor en el sistema escolar i en la família funcioni millor... En fi, tots aquests equilibris entre els contextos més immediats, els primerenc de la socialització de les persones, no. La família, l'escola i la societat en general.

Annex 5: Entrevista JAUME TRILLA

(Pedagog) 9 de Febrer del 2009

...molt abstracte encara perquè estem... era la primera idea que teníem i ara ho hem de concretar.

Molt bé

Era per situar-lo. Clar estar tot... el més calent és a l'aiguera.

I això ho feu com a treball d'ara però també amb intenció de...

Si podem portar a terme ho volem portar a terme.

O sigui que voleu crear el vostre lloc de treball

Sí, estaria bé.

La vostra empresa

Perquè totes dues hem treballat amb menors hi vèiem moltes mancances.

Amb menors, en el camp de l'educació social i això

Som totes dues educadores,... i amb altres àmbits

I ara esteu fent Pedagogia, perquè allà a Girona Pedagogia és de segon cicle.

Sí. Si li sembla, hem estructurat la entrevista per temes i el primer seria la societat. Així molt àmplia, Quin seria per vostè l'anàlisi de la societat actual?

Uí, és tan àmplia que no sé per on començar ni què dir.

Concretem. La societat està preparada per assumir els canvis constants en els que vivim? I més concretament, els agents educatius?

Sí això és un problema teòric. Clar que està preparada perquè és ella mateixa la que genera els canvis. Sempre dintre de qualsevol societat o de qualsevol comunitat qualsevol conjunt social hi ha uns factors que segurament són més dinàmics que fan avançar, amb els demés, que van a remolc, però al final doncs o la societat s'acomoda al canvi o aquell canvi queda sense sentit i per tant no fructifica amb res.

Quines mancances hi ha en la societat que repercuteixen directament en l'àmbit educatiu?

També s'hauria de dir que no hi ha una societat. S'hauria de concretar una mica més. Hi ha moltes societats segurament no? Hi ha la societat de primer món, tercer món i dintre de cada un d'aquests grans sectors guials hi ha moltes diferències, de manera que és molt ...en teoria jo no crec que es pugui generalitzar. La pregunta era?

Mancances

Mancances. Si us referiu a la nostra societat, vull dir, què seria la societat catalana, espanyola, barcelonina, gironina, etc, doncs mancances, ... per mi un dels grans problemes, una de les grans mancances és el tema de la igualtat. Estem en un sistema classista capitalista etc, i això vol dir que hi ha diferències de classe que tendeixen a agreujar-se en el sentit que tant es parla de la dualització etc. No només hi ha diferències de classe social, en el sentit estricte de la paraula, en el sentit clàssic, sinó aquesta tendència una certa polarització des del punt de vista econòmic, social, etc. dels exclusos marginats, que tenen poques possibilitats d'ensortir-en, aquells sectors pels quals això que se'n diu l'ascensor social ja no hi tenen ni accés, gairebé estan molt allunyats de qualsevol possibilitat que ofereix la mateixa societat per ascendir, per situar-se etc, jo crec que aquest és un dels grans problemes.

Respecte la família: Quin creu que és el paper dels pares i mares entorn a l'educació dels seus fills/es?

Jo crec que és un paper fonamental, que darrerament, en les darreres dècades, no en els últims anys, doncs s'ha anat desdibuixant una mica, s'ha desdibuixat també en funció de que ara existeixen molt models familiars diferents, tots absolutament legítims, que tots han de conviure i cada model social presenta les seves pròpies particularitats, els seus dèficits educatius, les seves avantatges educatives. etc. Abans la família era una institució molt més homogènia, molt més monolítica, i ara no ho és. De manera que les funcions educatives han anat canviant també. Ara hi ha moltes funcions educatives que abans tenia la família que ara les ha delegat per necessitats a altres instàncies educatives o professionals, etc. En fi abans, quan jo era petit l'escola i la família ja es cobrien totes les funcions de custòdia dels fills per exemple, no hi havia necessitat de cangurs, ni de ludoteques, etc, perquè la ludoteca era el carrer sempre hi havia parents a prop tot això ha canviat clar, un nen amb els nous models familiars, les famílies monoparentals, el fet que les dones s'hagin incorporat al treball fora de casa ha creat noves necessitats que han de ser solucionades, ateses per l'escola, ampliant els seus horaris, el menjador, tota la oferta d'educació en el lleure, cangurs etc, etc. Això segurament anirà a més, probablement anirà a més. Això no vol dir que la família ja no tingui cap funció educativa o que no tingui importància educativa, clar que sí, en segueix tenint i molta. Per exemple, una funció que jo considero que és molt important que conserva la família és que d'alguna manera és l'element "nucli" de tot això. Els nanos participen en moltes institucions educatives però la referència sempre més fixa és el nucli familiar, el que sigui monoparental o famílies reconstruïdes, etc, però la referència, és a dir, si el nen va a l'esplai o el dissabte a l'escoltisme és ventila a la família, si el nen té classes particulars, si ha de fer algun activitat extraescolar a l'escola o no, tot això és ventila a la família. Els nanos projecten tot això a la família per tant, en la mesura que aquesta funció la assumeixi, és una funció central molt important. Sí que penso que segueix sent la institució educativa junt amb l'escola, fonamental. Encara que sigui perquè es on passen més temps.

Un servei d'assessorament a aquestes famílies seria útil? Creus que els pares i mares el trobarien útil?

Jo crec que sí, fa anys que ho vinc dient, i més o menys està passant, això està amb la línia vostra. Jo crec que s'aniran multiplicant aquest tipus de servei no sé exactament com han de ser i segurament hi ha d'haver pluralitat de models etc però jo crec que serà necessari i, a més a més no solament necessari sinó, que cada vegada tindran més sortida. Inclús des d'un punt de vista mercantilista diríem, doncs jo us animaria a que ho féssiu bé, lo qual no vol dir que us feu riques o que la cosa funcionarà bé.

No hi comptem gaire

Per què dic això? Perquè a part de que la societat, l'estat, és a dir, oferir serveis públics de qualitat, bons, universals on i tingui accés tothom, que siguin accessibles econòmicament, per tothom tot això és veritat i ha de ser així, jo penso que cada vegada la societat dóna més importància a l'educació inclús no solament des d'un punt de vista idealista, personal etc, doncs que tothom vol que els seus fills siguin màxim de persones, amb una personalitat equilibrada, etc etc sinó des del punt de vista del valor de canvi, les famílies son conscients, que al tenir una formació més sòlida possibles o més bona possible això li donarà en el futur dels seus fills, per tant, és cert. Perquè totes les famílies volen que els nens sàpiguen molt

angles, perquè saben que l'anglès és absolutament necessari per anar pel món i si l'escola no ho fa bé ja pagaran, l'apuntaran a una escola, a professors particulars o l'enviaran a l'estiu a Anglaterra etc, perquè encara que s'hagin de rascar la butxaca saben que això és un ,... aquest aprenentatge té valor de canvi i estan disposats a pagar-ho és a dir, que l'educació té allò del capital humà, etc etc, llavors jo crec que a partir d'un cert nivell socioeconòmic doncs les famílies poden i estant disposades a invertir més en serveis educatius pels seus fills i una part de la societat, no tothom evidentment, ho pot fer. Que es pot pagar, de més qualitat, per tant tots aquells serveis que ajudin a orientar les famílies o que els proporcionin directa o indirectament aquest tipus de servei jo crec que tot això tindrà sortida. Tan des del punt de vista, del valor de canvi, de determinats aprenentatges, del punt de vista de custòdia, a l'estiu que fem amb els crios, casals, serveis que orientin tot això. Empreses d'aquest tipus jo rec que si es munten bé etc etc, tindran... han de tenir futur perquè també perquè no és fàcil pensar que l'estat o la Generalitat o la administració local arribi a satisfer aquest tipus de demanda perquè segons com, és una demanda molt personalitzada, s'ha d'orientar molt en funció de les necessitats dels nans de les famílies, no sé ja dic fora d'això no sabia com començar i vosaltres que teniu més empenta i ganes i tal doncs segur que sí que sabeu. Vaja que ho anireu veient i fent, de fet, ja que tendeixen precedents d'empreses de serveis d'aquest tipus, en el camp del lleure,... de tot això ja n'hi ha. I l'altre dia, no sé per on passava per aquí Barcelona, vaig veure un cartell amb en un pis a l'eixample que era una espècie d'això que oferien de tot, no una acadèmia, ni una escola, sinó una mena de servei d'assessorament pedagògic però que oferien orientació als pares sobre qualsevol cosa, des de buscar-te un professor particular de mates fins a orientar-te amb altres aspectes de trastorns, del que fos, segur que ...hi pensaria.

Quin paper ha de jugar l'escola entorn a l'educació dels nens/es i joves?

Uii tants papers, molts. Jo crec que l'escola serveix per moltes coses. Hi ha hagut uns certs moments que s'ha estat molt crític amb l'escola, jo també en una publicació meua de fa temps doncs era molt crític, però cada vegada em vaig convençent més que l'escola és una institució molt important. Segurament és el invent pedagògic més importat que s'ha fet a la història de l'educació i de la cultura, és a dir, inventar-se un lloc... perquè mira, la família també ho és però la família ja hi és, o ja hi era, ha estat sempre, però l'escola és un invent, és una institució que un moment donat és va inventar... el que passa és que ha anat canviant de funcions, etc. Potser per contestar aquesta pregunta us explico una cosa que ... jo vaig estar fa uns quants anys en una taula rodona a Madrid que havien organitzat els moviments d'objectors escolars. Moviments organitzats de famílies, sobretot a EEUU estan molt estesos, però aquí també n'hi ha alguns, que s'oposen a enviar els seus fills a l'escola, i no com abans al s.XIX, que no volien enviar els fills a l'escola perquè havien de treballar, era una mà d'obra, i un ingrés econòmic que la família perdia, sinó que són famílies amb un nivell cultural, socioeconòmic que no volen enviar a l'escola perquè pensen que l'escola és lenta, etc, etc i busquen els sistemes per educar els seus fills, etc, etc. El que fan al final es inventar-se una altra mena d'escola. Poder una escola millor de les que existeixen però s'inventen alguna cosa similar. Clar, llavors hi havia,... tots eren els membres de la taula i tot el públic eren partidaris de la objecció escolar, i després un periodista del País i jo que més o menys volíem defensar l'escola, lo qual era difícil en aquell context. Jo els hi vaig dir, a mi em sembla bé totes les experiències aquestes alternatives que hi hagi i més si provenen d'aquests sectors, és a dir que no són gent eixelebrada, que

saben el que fan, et etc, dic sempre hi quan qualsevol alternativa a l'escola assegurí tres condicions, tres condicions que jo crec que són el que fa l'escola i el que ha de fer i que ho ha de fer bé, però per això existeix l'escola. 1.- que s'asseguri que els nanos podran estar amb altres nanos durant tot el seu període escolar, encara que no vagin a l'escola podran conviure, podran intercanviar, podran socialitzar-se amb altres nanos, és a dir que no estaran a casa tancats només amb el germanet, etc etc. Que s'asseguri una socialització horitzontal diríem. L'escola jo crec que jo ho fa, ho assegura. 2.- que es realitzin un mínim d'adquisicions, és a dir, d'aprenentatges, no solament de continguts culturals sinó d'habilitats, destreses, etc etc, un mínim que no necessàriament ha de ser el que s'estableix actualment en el sistema educatiu obligatori, pot ser menys que això i més fonamental, jo no justificaria tot el que estableixen els plans d'estudi etc. Hi ha moltes coses que penses, si no saben això però saben altra cosa millor. Segur que ens podríem posar d'acord amb algunes coses que són fonamentals bàsiques, que tothom ha de saber per anar pel món, perquè sinó seran...aprendre a llegir i escriure, uns mínims s'han d'assegurar, s'aprenuin de la manera que s'aprenuin, és igual però s'ha d'assegurar. I la 3.- s'eviti una formació, una educació sectària, molt doctrinària, molt ideològica, massa ideològicament... perquè jo crec que tampoc la família té dret a imposar d'una manera molt determinant, per més que la Constitució espanyola digui que la família té dret a que els seus fills rebin la educació religiosa i moral que estimin convenient, això jo crec que també ha de tenir alguns límits. I això la escola no sempre ho assegura, perquè també hi ha escoles molt doctrinàries i jo penso que aquestes escoles s'haurien d'evitar, però al menys la escola pública sí que ho evita, quasi per definició, de fet, és una escola ideològicament molt plural, en sentit religiós, polític, moral, etc etc, dic això perquè hi ha alguns moviments d'aquests que són purament sectes i que s'han de protegir els nanos de determinades famílies, en aquest sentit de determinades organitzacions. Si s'asseguren aquestes tres coses, em sembla molt bé que es facin totes les experiències que es vulguin, controlades evidentment com la societat controla també les escoles, això també.

Potser aquestes tres funcions són funcions bàsiques que ha de garantir l'escola, amb més... pròpiament constructiva entre cometes, és a dir, gestió de coneixements, habilitats, destreses, actituds, etc la cosa més de socialització sobretot socialització entre iguals i aquesta formació més de valors, etc que s'ha d'assegurar que sigui plural però que sigui eficaç i, llavors una altra cosa hi afegeixo en relació això dels aprenentatges, dels coneixements, que dèiem clar aquí sí que ha canviat la funció de l'escola d'una manera molt important, sobretot en els últims anys, amb les noves tecnologies, abans l'escola era de les poques institucions o mitjans culturals que tenia la societat per transmetre la cultura precisament. Les escoles, les biblioteques però qui havia d'assegurar que els nanos sabessin llegir per poder llegir etc, o anar a la biblioteca era l'escola. I per tant l'escola tenia una funció de transmissió de coneixement molt important, jo crec que aquesta funció ara ja no es tan important, perquè és veritat la informació està molt a l'accés de la gent, etc etc que les noves tecnologies faciliten doncs que no necessàriament hi ha d'haver un mestre que t'hagi de transmetre la informació, jo crec que l'escola ara ha canviat la funció no és tan transmissiva, tant informativa sinó que ha de tenir una funció més relacionada amb facilitar l'elaboració del coneixement, no tan l'adquisició, sinó l'elaboració del coneixement, coneixement vol dir moltes coses, mirar que tot allò dispers que reben els nanos sigui significatiu, siguin els nanos capaços d'elaborar, de desenvolupar la capacitat de triar, de seleccionar, això és molt important, perquè les

tecnologies t'ho donen tot. Saber seleccionar és important, per navegar per internet, sinó aprens a seleccionar perds moltíssim temps perquè és un accés de tot això que jo ho resumiria dient que l'escola ha d'ajudar a ensenyar a elaborar el coneixement als nanos.

Creu que la pedagogia té/hauria de tenir un paper important en l'educació?

La pedagogia entesa com a què, com a ciència de l'educació, o disciplina que tracta sobre educació o la pedagogia entesa com la carrera que heu fet... per mi la pedagogia no és ciència del tot, té una part científica i unes parts que no són científiques, unes que no ho són però que ja ho seran, d'altres que no ho són i no ho seran mai i està bé que no ho siguin mai, i la pedagogia entesa com a disciplina que tracta sobre l'educació, aquella part de la ciència, aquella part del coneixement que tracta sobre educació, en fi la ciència de l'educació, repeteixo que no tot és científic i no té perquè ser-ho doncs clar, té un paper fonamental i si la pedagogia és el coneixement, sobre educació, acumulat que tenim fins ara, és fonamental, és com la relació seria el mateix societat i sociologia, societat és les relacions que hi ha a la vida i la sociologia allò que estudia aquelles relacions. L'educació és el que passa a l'escola, a la família, aquí i allà, i la pedagogia el que estudia això. Jo crec que sí, és fonamental, anar incrementant el coneixement per saber com funciona això de l'educació, cap a on ha d'anar, com s'orienta, com es pot millorar, és fonamental. Ara bé, si pedagogia ho entenem com la carrera de pedagogia llavors anem malament, jo sóc molt crític amb... jo he donat sempre classes a pedagogia, i em sento molt pedagog però actualment nosaltres mateixos a la carrera de pedagogia, la llicenciatura amb pedagogia l'hem despul·lat, li hem tret el contingut. Ho dic perquè, fixeuvos, la carrera de pedagogia tenia sentit quan era pràcticament junt amb magisteri, els únics estudis universitaris que tractaven sobre educació d'una forma específica forta, inclús abans magisteri quasi no estava ni dintre la universitat, i per tant abans que hi hagués una carrera universitària, que fos una llicenciatura que podien fer els mestres, que volien perfeccionar-se, tenia molt sentit, el que passa que després vam anar creant primer la diplomatura d'educació social que està molt bé, la llicenciatura en psicopedagogia que està molt bé, ara tenim totes les carreres de magisteri que ja no són diplomatures sinó que són graus que seran graus, educació social que serà un altre grau, com ara és diplomatura serà grau i després la carrera de pedagogia que serà un altre grau, què fa aquesta carrera de pedagogia quan...i després un munt de màsters, un munt de màsters que després també tots estan molt bé. La carrera de pedagogia com quedarà? Quina sortides professionals tindrà això? Si les importants nosaltres mateixos ja hem decidit que vagin a educació social, que fins ara educació social era diplomatura i pedagogia una llicenciatura per tant, un títol de més nivell, no sé què. fins i tot alguns educació socials podien fer si volien ser llicenciats etc, etc.

Se la desvalorada totalment.

Jo crec que sí, jo crec sí perquè... vaja jo he tingut unes baralles molt fortes aquí a la facultat dient que no s'havia de fer títol de grau de pedagogia perquè pedagogia ho és tot, el que fan els educadors socials, el que va fer no és pedagogia?, és pedagogia exactament, i el que fan els mestres, i la didàctica de les matemàtiques? també és pedagogia, al menys tal com jo ho entenc, i la psicopedagogia, la orientació tot això és pedagogia. Tots els màsters que surten de les nostres facultats són pedagogia. No és que s'hagi de dissenyar la pedagogia. Hi havia dos opcions abans, no ara, ja quan es va crear el títol d'educació social, una mantenir el títol de pedagoga amb especialitats, amb totes les especialitats necessàries i els postgraus,

o bé trencar el títol de pedagogia, el que no té sentit és crear una oferta al costat de pedagogia, una oferta pedagògica al costat i mantenir... és a dir, la unitat i la diversitat a la vegada no pot ser, és incoherent, o trenquem el títol i ens conformem o bé el mantenim, com els psicòlegs per exemple, hi ha psicòlegs socials, psicòlegs clínics, psicòlegs de l'educació, etc etc, però tots fan la mateixa carrera i tots se senten psicòlegs.

Clar és que sinó, tu com a pedagog només pedagog no ets ningú ara.

Després s'han d'inventar coses rares, com s'han inventat ara amb el títol de grau que no convencent a ningú. Diríem les funcions o les sortides professionals que se li assignen al pedagogs les millors, les més clares són les que tenen els educadors socials, són compartides amb els educadors socials. Unes altres no tenen sentit perquè serien màsters fantàstics i ara és parla molt... aquí s'ha volgut orientar cap a la formació de formadors, això està molt bé però això són màsters magnífics i ningú pot esperar com llicenciat o graduat amb quatre anys es posarà a dirigir la formació del personal d'una empresa per exemple. Això ha de ser un magnífic màster que prepari per això i aquí vindrà a parar gent d'educació social, de magisteri, gent que vingui d'econòmiques, dret, d'allà on sigui. A Girona no teniu aquest problema perquè amb el bon sentit quan es a fer educació social van fer que Pedagogia fos de segon cicle.

I ara desapareix. Per bé o per mal

A mi em van dir que es plantejaven de fer el grau sencer o no. No sé com està.

Aquí ens trobem que... jo aquest any dono classe a primer de pedagogia, algunes assignatures d'optatives d'especialitat, de segon cicle i tal però l'assignatura de primer, a Teoria de l'Educació, el primer dia de classe, era la primera assignatura que tenien els hi vaig fer una petita enquesta, això ho faig molt sovient, que em diguessin per conèixer jo una mica el nivell de coneixements sobre educació que tenien. Quants noms de pedagogs, que els hi sonés alguna cosa i després els vaig preguntar per què van triar fer Pedagogia. La pregunta era aquesta, jo no els preguntava res més que això, per què feu pedagogia? doncs més del 60% de les respostes al·ludien a que feien això perquè no els havien volgut.. perquè no tenien la nota de tall suficient per fer, la majoria magisteri, sobretot d'educació infantil, educació social, psicologia, i alguna altra. Però sobretot magisteri, en diferents especialitats i també educació social, jo no els preguntava si havien entrat a pedagogia en primera segona tercera quarta opció però m'ho deien, més del 60% em deia això. Clar això es molt significatiu perquè deuen ser més probablement, tampoc no crec que en el meu grup es concentrassin tots els que havien entrat en segona, tercera o quarta opció, ni molt menys. Clar això és molt significatiu, i això que passa ara, quan s'implantin els graus, passarà encara més, perquè... és veritat, fins ara educació social era una diplomatura i magisteri també i en canvi pedagogia és una llicenciatura en canvi aleshores, tots quedaran igualats a aquest nivell. Què passarà? hi ha algú...molts deien que volien fer educació infantil, algú posar en dubte que aquest país necessita més escoles infantils? més escoles bressol? Eh que no!!, oi que aquestes necessitats van a més i que tothom ho demana? Per tant, oi que aniria bé que n'hi haguessin més d'educadors preparats per això? Doncs mira, reconvertim, reconvertim si d'això se'n necessiten i tampoc ningú posa en dubte la carrera que vosaltres heu fet d'educació social doncs ningú posa en dubte que compleixen una funció social que probablement anirà a més, que s'ha de consolidar encara, tampoc fa tants anys que està establert, però això ningú ho discuteix però en canvi quan has d'explicar i els pedagogs que fan?....

A Girona encara és més evident perquè les matricules són 15 per any, quan abans antigament hi havia hagut 60/70 persones per classe, ara o realment vols fer allò o no t'hi apuntes.

Perquè és de segon cicle, clar. Aquí hi ha clientela, aquí tenim tres o quatre grups, tres grups em sembla de pedagogia.

Però va minvant a mesura que van passant els cursos.

Nooo! Perquè sempre...a veure, jo crec que clar, a més a la UB doncs té d'alguna manera la clientela assegurada. Clar perquè per tota la gent de BCN i tal, a part de la UAB i la Pompeu, però la Pompeu no té aquest tipus d'estudis...de moment, es a dir vull dir, que la UB té poca competència perquè té la clientela captiva, abans d'anar-se'n a un altre lloc, doncs clar. La població aquí és molt arrelada, és a dir que no hi ha... el problema no és que ens quedem sense gent, perquè sempre n'hi haurà, el problema és que és possible és que la gent que tinguem sigui gent que vingui rebotada d'altres, que voldria fer altres coses, que a més, altres coses que són coses de pedagogia, a més a més, es a dir, no són coses diferents, és el mateix. Aquest és el problema, ja veieu que he derivat la pregunta cap a un...com que estic sensibilitzat amb aquest tema....

La pregunta que li farem ara també va en relació aquest tema. Quina és la seva opinió sobre la formació impartida en les ciències de l'educació i més concretament, mestres, educadors socials, treballadors socials i pedagogs?

Jo crec que no és dolenta, això que dic, del que em queixo és dels títols i a vegades com és fan els plans d'estudis, per exemple com s'han fet ara, etc, etc...no crec que sigui dolenta la formació. Com a mínim és molt millor del que era fa anys, per exemple de quan jo estudiava. Ara en sabem molt més, jo crec, se'n sap molt més, hi ha el coneixement s'ha anat especialitzant, jo crec que inclús per part del professorat hi ha molta més sensibilitat diguem-ne didàctica, no sé en general jo pel que sé,... jo vaig ser no fa massa anys director de departament hi sabeu suposo, que a Girona també, aquí es fan avaluacions de professorat, els alumnes a final de curs avaluen el professorat, i d'aquestes avaluacions els alumnes no se'n anteren però el professor que ha estat avaluat sí que se'n antera i el director de departament se'n assabenta també de les avaluacions que reben els professors del departament, com és normal, és a dir jo tenia accés a saber què pensaven els estudiants de la formació que estaven rebent, al menys dels professorat d'aquest departament, i en general, les puntuacions eren bones, i la gent no està, no estava descontenta, poder els estudiants són molt benèvols però en general no eren qualificacions dolentes, vull dir, estaven una mica per sota del notable, les mitges vull dir. amb lo qual està molt bé, ...que no crec que sigui...s'han de perfeccionar moltes coses,...clar amb pedagogia tenim aquesta cosa que és molt fàcil d'entrar amb una contradicció flagrant del que intentem ensenyar és a la vegada el que estem fent en aquell moment. Estem ensenyant didàctica i a la vegada fent didàctica, estem intentant transmetre coneixements etc, o habilitats, destreses sobre educació i estem en una situació educativa de manera que és molt fàcil caure en contradiccions molt flagrants, estar defensant l'Escola Nova, la Pedagogia Activa i estar fent rotllos sobre això, aquesta contradicció és...a vegades com que ja hi estem acostumats no passar res però si fóssim una mica més conscients del que diem ens posaríem vermells de seguida i se'ns notaria. Però precisament pel fet que existeixi aquest perill fa que t'espavilis una mica més. En fi que un professor de filosofia faci servir només mètodes magistrals doncs no passa res, no el fa entrar en cap contradicció i en canvi a

nosaltres sí, el qual no vol dir que els mètodes magistrals no tinguin també el seu sentit, i el seu lloc, el que no pot ser que sigui únicament aquest el sistema, el sistema únic que es practiqui. Doncs això a nivell metodològic, a nivell general jo crec que estem millor que en d'altres carreres, seria absurd que no fos així, i a nivell de continguts doncs hi ha defectes, hi ha problemes amb els plans d'estudis jo crec, i amb els que venen n'hi haurà encara més segurament, però no està malament.

I quan surten com a professionals tenen les eines necessàries, els estudiants, com per fer la seva tasca al dia a dia?

No, però això no les tindran mai jo crec, no es pot garantir de cap manera que un quan acaba un període de formació inicial doncs se'n vaig a la feina, sigui la classe o sigui allà sigui i ja sigui un professional competent, etc, etc. No perquè una bona part d'aquesta competència s'adquireix a la pràctica, això ha estat sempre així i sempre serà així. Per això també les pràctiques són tant importants en la formació inicial, perquè com a mínim són una preparació contextualitzada, in situ per després, el que després faràs. Per això és molt important, però clar ningú pot pretendre... això no passa en cap carrera, un advocat per ser un bon advocat necessita un rodatge determinat, etc, etc. Després també ajuda això de que la gent és pugui incorporar amb suficient bagatge al lloc de treball i ajuda que se sàpiga ben bé per què se l'està formant, llavors aquí també ens trobem, en el cas del pedagog per exemple, que hi ha problemes, en altres casos no n'hi ha tants perquè se sap què farà un mestre de primària...doncs mira, pot fer moltes coses, perquè també hi ha moltes escoles diferents, molts mètodes diferents, molts contextos diferents, molts alumnes diferents, molts ...etc diferents, però bé tot això es pot saber, es pot saber què farà i les diferències, mira si vas a treballar al barri no sé què, et trobaràs amb aquests problemes perquè són els que hi ha, si vas a treballar en un IES a l'exemple de BCN et trobaràs...tot això es pot preveure, és a dir, hi ha sortides que tenen molt clara la sortida, i llavors és més fàcil fer-ho, donar una formació adequada...

La següent pregunta ja ha quedat resposta. Anava sobre els perfils, si aquests estan prou dibuixats o no.

Amb algunes coses sí i en d'altres no. A veure, i també és bo que hi hagi una formació que sigui polivalent, perquè formar d'una manera massa dirigida, dirigida i dirigida...sabem les coses canvien, que els contextos canvien, que la realitat, etc etc... és a dir que una formació polivalent també és necessària, perquè després permetrà que l'individu s'adeqüi millor a les realitats que es trobi, als canvis que es vagin introduint.

La oferta educativa que ara tenim són Centres Cívics, l'escola, les AMPAS, la família, els CRAE's aquests serveis responen a les necessitats socials en l'actualitat?

Suposo que no, és a dir, no al 100%. Mai existirà ni existeix una adequació absoluta entre les necessitats formatives d'una societat, la que sigui i els seus serveis educatius, institucions, etc. No existeix això perquè voldria dir que ja estaríem en utopia i que la història s'hauria acabat, com predicava aquell... sempre hi haurà necessitats, dèficits, desajustos. Fer una valoració global jo tampoc no sabia massa com fer-ho. Amb determinats aspectes jo crec que la dinàmica social ja es va adaptant, el que passa és que la dinàmica social es va adaptant sempre primer per satisfer les noves necessitats d'aquells sectors socials més preparats a nivell cultural i a nivell econòmic, l'exemple que posàvem abans, quines són les famílies que procuren que els seus fills tinguin una oferta educativa extraescolar que compensi el que no fa bé

l'escola?, els sectors socials benestants i amb un cert nivell cultural, llavors els altres sectors tenen exactament les mateixes necessitats o encara no en són conscients o bé no tenen la disponibilitat econòmica, els recursos per satisfer-ho, és a dir, els que ja estan ben situats, aquests se'n sortiran bé sempre, perquè tenen els recursos per donar-se'n conte de què és el que necessiten els seus fills si estem parlant de la família i per procurar que ho tinguin. A més, probablement també aniran a les millors escoles etc, etc o sigui que aquests se'n sortiran però les necessitats dels fills dels pobres, per dir-ho d'aquesta manera, i les necessitats dels fills dels rics són les mateixes, si se'n han d'en sortir a la vida tots se'ls ha de preparar de manera igual, en canvi els sectors més desfavorits tenen més dificultats...què vol dir això, que l'Administració pública amb aquests sectors ha d'invertir d'una forma molt especial. I això és el que ...sempre es va una mica a remolc perquè també depèn de les polítiques, de qui mana, de qui estableix les prioritats, etc, etc. Per això us deia al principi de tot que segurament el desajust, el desequilibri, el problema més gran que tenen les nostres societats encara és aquesta desigualtat d'oportunitats d'accés a l'educació, és el que jo crec que és el rastre de la societat, l'Estat, l'Administració pública ha de prioritzar hi ha de fer més èmfasi, per tant no estem equilibrats ni molt menys.

I respecte el treball en xarxa? Creu que hi ha un bon treball en xarxa que encara...

A quin nivell?

A nivell de tot els serveis educatius, amb l'Administració...

Sí que crec que és important però no estar...clar ara això és una moda. El que passa amb les modes és que això obeeix a una necessitat real, això de treballar en xarxa. Ara us explicaré més o menys com ho veig jo o perquè ha de ser així. Obeeix, ... però llavors es posa de moda la paraula i tot ha de funcionar amb xarxa, etc, etc. I dubto que encara que es creïn xarxes el funcionament real sigui aquest però clar que s'ha de funcionar amb xarxa amb el sentit ...jo crec que encara es donen sobretot a nivell de l'Administració, de les Administracions públiques però no només, uns desajustos molt importants i és que hi ha molts departaments diferents, i moltes administracions diferents que tenen competències en educació o que desenvolupen programes accions tenen institucions etc, directa o indirectament connectades amb l'educació. Això per una banda, és veritat inclús si ho concretem en un territori determinat, en un barri, poble, comarca, ciutat petita, el que sigui, allà evoquen... tenen competències sobre educació l'Administració municipal, l'Ajuntament, la Diputació, la Generalitat, i cadascuna d'aquestes tres administracions doncs intervé des de l'àrea d'educació, des del Departament de Cultura, des del Departament de Medi Ambient, des de l'àrea de no sé què, etc etc, etc. I llavors pot resultar i això segur que podríem posar casos, exemples molt flagrants d'intervencions o programes de l'Administració pública sobre un mateix territori amb uns mateixos objectius, amb unes mateixes finalitats, etc,etc, però en canvi actuen de forma paral·lela, ni saben que existeixen els uns dels altres. Això és una duplicitat, això encareix és a dir, no pot ser.

Una mala gestió

Exacte, una mala gestió dels recursos, que creant plataformes de coordinació, de xarxes, en comptes de funcionar d'aquesta manera crearien sinèrgies, etc,etc. Clar és necessari treballar amb xarxa per crear aquestes sinèrgies per potenciar, recolzar-se els uns als altres, potenciar-se, encara que a vegades només sigui a nivell d'informació,etc. I no solament dintre de l'Administració pública sinó que també hi ha una

oferta de la societat civil per suposat i una oferta privada, que també...jo crec que això és important a nivell de territoris dels barris. S'hauria de treballar més en xarxa, però que siguin poc burocràtiques.

I ara per acabar seria factible un servei municipal d'assessorament educatiu i pedagògic?

Un servei educatiu municipal, d'assessorament

Sí educatiu i pedagògic, dirigit al que hem dit abans a agents educatius ja sigui professorat, famílies?

Home hi ha coses que s'assemblen a això una mica també, potser no són tan generals com vosaltres preveieu però no sé els Centres de Recursos i coses d'aquestes, segons com, poden fer funcions d'aquest tipus no? els serveis municipals depèn de quin tipus de serveis, i també de tipus de ciutat, jo crec que han de ser molt descentralitzats. Si pensem amb Girona és una cosa, si pensem amb BCN n'és una altra. Un servei educatiu a BCN d'aquest tipus d'assessorament, centralitzat no té cap sentit. Això hauria de ser no solament a nivell de districte, sinó fins i tot de barri, perquè cap família anirà a un servei centralitzat a BCN no ja per la distància sinó perquè hi hauria unes cues immenses, no funcionaria, pot haver-hi un servei centralitzat però que no ofereixi directament el servei sinó que mantingui els...si és el que jo estic pensant que vosaltres us esteu imaginant. És un tipus de servei que si ha d'atendre sobretot a famílies i altres agents educatius directes és a dir, gent que treballa al territori hauria d'estar molt descentralitzat, inclús a Girona també suposo, dic jo, no ho sé.

O per donar abast a tots els agents educatius que volem...dues pedagogues no fan res. Si tothom realment aquest servei és factible i la gent hi ve, si ho féssim nosaltres dues, no donem a l'abast.

Clar que no per suposat

Sí que hauria de ser més per barris

I a més, s'hauria de pensar... perquè, amb aquest servei qui hi aniria a demanar assessorament o el que fos, mestres per exemple,

Una escola, un mestre concret

Un mestre concret, una família,...

Serveis socials...

Clar jo, no sé, em costa de...s'hauria de concretar més jo crec, perquè no sé si pot ser...si pensaríem llavors, si seríem capaços de pensar un a estructura i amb un personal que fos capaç de donar tota aquesta atenció tan diversa, s'hauria de concretar molt més, perquè, de quanta gent estaríem parlant, per exemple en un servei d'aquests descentralitzats? . Hi hauria d'haver qui sabés de...

Gent especialitzada amb famílies, una altra amb escola, l'altra ...

Estem parlant de molta gent

Clar s'ha de veure el que ja hi ha, hi ha coses d'aquestes que compleixen una part aquesta funció que vosaltres dieu que ja existeixen.

Ja hi ha serveis d'assessorament

Per exemple per les escoles, ja hi ha els Centres de recursos, els centres de professors...tot això que ja, teòricament, hauria de servir per això,...

Que en cobreixen una part

Que en cobreixen una part, llavors en tot cas, seria a partir d'això que ja existeix donar-li més funcions i

per tant més organització o més estructura etc, i per altra banda doncs per exemple, jo crec que no estaria de més.... penseu amb alguna cosa una mica més especialitzada potser, per exemple serveis a les famílies, serveis vosaltres penseu no tant d'atenció directa sinó més aviat d'assessorament. D'assessorament, informació, jo crec que sí que seria molt interessant i és possible que ja existeixi alguna cosa en relació a això. Hi ha serveis per joves per exemple, d'informació i tot això, directament per joves.

Jo quan us deia al principi de tot allò de que, pensàveu amb el futur i tal, pensava sobretot amb algun tipus de servei no directament de l'administració sinó de... privat o semiprivat o empresa de serveis... no perquè sigui partidari del privat, al contrari, jo preveia que això podria ser una cosa, un negoci jo no el faré mai, perquè ja dic, la gent és conscient de que l'educació és un valor i com que els pares volen el millor pels seus fills, estan disposats a pagar-ho. I si algú que és capaç d'orientar-lo, d'oferir aquest tipus de servei, etc, és a dir, que jo crec que el primer que han demanat les famílies, quan la família s'ha anat transformant, és a dir, les famílies monoparentals, el treball de la dona fora de casa, etc, la primera necessitat que han tingut és de custòdia, què farem amb el crió quan treballem tots dos?, on el portarem?, on estarà?, amb qui estarà?, el primer professional que ha nascut de tot això han estat els cangurs o les cangurs, pel qual no es requereix cap formació pedagògica ni cap preparació ni res, una mica de bona voluntat, de ser carinyós amb les criatures i ja està, però clar, a partir d'un cert moment, les famílies volen custòdia però custòdia de qualitat i per això ja es necessita una certa formació, ja és necessitat que hi haig una mena de plantejament educatiu i pedagògic i per tant ...això si vols aquests serveis de més qualitat has d'estar disposat a pagar-ho. Igual amb el tema del lleure, mira la custòdia i el gastar energies doncs, els pares ja tenen els Chiquiparcs, no sé si n'hi ha a Girona

Algun que altre hi ha

Que clar els xavals s'ho passen molt bé, cremen energies, quan tornen a casa estan rebentats i sopen i se'n van a dormir que és el que volen els pares, però clar de qualitat no n'hi ha gaire, de qualitat pedagògica, moltes famílies estarien disposades a pagar el Chiquiparc però que fos més ric, des del punt de vista formatiu pels nanos que també gastessin energies i no prenguessin mal, però que a més a més, tingués un nivell de qualitat més, per això tots els espectacles infantils de cap de setmana, que estan molt bé, de la Caixa, de la Fundació, del Museu de la Ciència, del Cosmocaixa, ... de tot això estan plens.

Però ara sembla que ara una cosa de qualitat és sempre la més cara. Jo he estat escolta de tota la vida, i els escoltes estan perdent molt perquè paguen només 70 euros l'any. Sembla impossible que algú pugui rebre una bona educació amb 70 euros tot un any.

Jo sobre això he pensat una mica i tal perquè també m'he dedicat a temes d'aquests, temps lliure i tot això. Jo no he estat escolta però he anat de colònies i he fet cursos de monitors i tot això, i jo valoro molt aquest tipus de formació dels esplais, dels escoltes, però aquí impliquen un cert nivell de compromís, els casals dels dissabtes, ...jo ho valoro moltíssim més que la oferta d'una ludoteca o altres institucions o recursos educatius per lleure, que esta molt bé que existeixin però no donen una ...el seu plantejament pedagògic és molt menys potent que el de l'escoltisme per exemple, però quin és el problema d'aquest tipus d'activitats? que requereixin certa continuïtat jo crec que és...que té a veure amb el que dèiem abans de les famílies, de la transforació de la família. Ara és molt més difícil de mantenir aquesta continuïtat. Tu pensa amb totes les famílies que tenen fills i que són famílies que els pares estan separats.

Cap de setmana aquí i allà

Exacte, jo ho dic per experiència personal perquè tinc dos filles i totes dues són de diferent mare, el problema de la gran era que va anar un temps a un agrupament escolta, s'ho passava molt bé perquè tenia una amigueta però només si va poder estar una any i pico perquè com que la seva mare vivia a un lloc i jo en un altre lloc, doncs els caps de setmana ens la combinàvem no era funcional, no anava bé, hauria de tenir un agrupament escolta on vivia la seva mare i un altre...això tampoc no és, això si vols és una tonteria però quantitativament no és tant tonteria, és un exemple, i segurament n'hi ha d'altres. per tant amb aquestes situacions, el model ludoteca, d'espectacle infantil de qualitat, doncs és més funcional, és menys potent pedagògicament però més funcional perquè

Perquè no tens compromisos, és un dia puntual

Exacte no tens compromisos, com que de ludoteques ja n'hi hauran o n'aniran havent al barri aquest, com aquell barri d'espectacles també, possibilitats d'aquest tipus de casals d'estius per exemple, també, inclús al poble on vas a estiuar els pots apuntar allà per 15 dies, per això creixen tant. L'any passat vaig fer una mica d'estudi de com havien anat evolucionant ens els últims 10 anys, una mica abans els diferents tipus d'activitats de lleure, i les tradicionals es mantenen, inclús alguna baixa una mica, en canvi les que tenen un creixement brutal són els casals d'estiu, no els casals de Girona, no els tradicionals...

Aquests de la Generalitat

Els casals d'estiu, vol dir aquests 15 dies, 3 setmanes del lloc d'on vius quan s'acaba l'escola i els pares encara no tenen vacances, això ha crescut d'una manera brutal, la corba és brutal, en canvi les altres s'han mantingut, això per què? perquè aquests casals tinguin més qualitat no sinó perquè en la situació actual compleixen una funció de custòdia molt clara. Però béestic d'acord amb tu, tan de bo es donessin les condicions perquè aquest tipus d'activitats que realment són molt formatives és poguessin donar més, perquè jo crec que són factors d'aquests tipus, que no tenen a veure directament amb l'educació ni amb la pedagogia.

Bé, moltes gràcies per haver estat una estona

Ens ha servit de molt

Annex 6: Fitxes d'observació de centres

Nom del centre: Institut Municipal d'Educació (IME) d'Olot.	Dia de la visita: 17 d'abril de 2009
Persona de contacte: Rosa Morell (pedagoga).	
Serveis que ofereix: Aula de família que ofereix els següents serveis: <ul style="list-style-type: none"> - Cicles de xerrades: Espais comuns per a totes les AMPES (xerrades – 1 cada 2 mesos) - Escola de Mares i Pares: Grups de pares i mares segons l'edat del fill/a (1 cada 15 dies). - CRAMP: Atenció individualitzada a les famílies. Setmanalment (ho porta a terme una empresa externa) - Fulletons informatius per als pares: per grups d'edat dels fills/es. - Monogràfics per a infants amb discapacitats - Tardes joves: destinat a adolescents - Xerrades per pares + fills - Trobada de delegats de totes les escoles d'Olot - Obrint portes: Recursos educatius per les escoles.	
Professionals que hi treballen: Aquest servei està format per 3 professionals: 2 mestres i una pedagoga.	
Metodologia de treball / d'assessorament: Cada professional té la seva àrea molt definida: <ul style="list-style-type: none"> - 1 mestre: recursos educatius, escola de música, escola d'expressió, pàgina web i ciutat educadora. - 1 mestre: pla educatiu d'entorn, consell escolar municipal. - 1 pedagoga: OME (oficina municipal d'educació), llars d'infants, UEC's, Aules Obertes, i tot la resta de serveis. A partir d'una necessitat real donen una resposta, però mai sols, sempre amb tota la xarxa de serveis municipals (sanitat, educació, benestar i família,...) L'assessorament individual ho fa una educadora social d'una empresa externa (GIROLA).	

Destinatari:

Donen atenció als pares i les mares d'Olot i als seus fills en edat d'escolarització.
Al mateix temps, ofereixen el seu servei als centres educatius i altres serveis educatius no formals.

Gestió:

La gestió és totalment municipal, del la regidoria d'Educació de l'Ajuntament. Tot els serveis són gratuïts per als ciutadans d'Olot i els seus serveis educatius.

Xarxa de relacions:

Tenen relació amb qualsevol servei que atengui a la ciutadania d'Olot: CAP, l'escola de música, els Serveis Socials, els CEIPs, els instituts de secundària, les AMPES, EAPs, OME, CESMIJ, ...

Observacions:

<https://ime.olot.cat>

També hi ha CRAMP's a la Bisbal i Celrà.

<p>Nom del centre: SEMAP (Servei Municipal d'Assessorament Psicopedagògic)</p>	<p>Dia de la visita: 11 de maig de 2009</p>
<p>Persona de contacte: Informació adquirida a la pàgina web de l'ajuntament de Calella.</p>	
<p>Serveis que ofereix: Les funcions generals del SEMAP són:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prevenció en l'àmbit escolar, familiar i social - detecció de problemes i trastorns en el desenvolupament psicopedagògic dels nens/es. - valoració i avaluació de les dificultats i necessitats del nen/a tenint en compte els vessants: família, escola i àmbit social. - Orientació escolar, personal i professional dels nens/es - Tractament psicoterapèutic i/o logopèdic en cas que el nen/a ho requereixi després d'efectuar el procés diagnòstic. - Assessorament tècnic del professorat de les llars d'infants, primària i secundària. <p>També organitza programes generals de xerrades adreçades a l'alumnat de secundària de tots els centres de Calella sobre: educació sexual, drogodependències, orientació educativa i professional, nutrició i dietètica i educació viària.</p>	
<p>Professionals que hi treballen: A la font d'informació no queda especificat aquest apartat.</p>	
<p>Metodologia de treball / d'assessorament: A la font d'informació no queda especificat aquest apartat.</p>	
<p>Destinatari:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Infant en edat escolar i famílies. - Alumnat de secundària. - Població en general del municipi. 	
<p>Gestió: Regidoria d'educació de l'ajuntament de Calella. És un servei gratuït.</p>	

Xarxa de relacions:

Realitza tasques vinculades a altres regidories: sanitat, benestar social, governació i joventut.

El SEMAP també col·labora en activitats com:

- Escola de pares i mares.
- Col·laboració amb Càritas en el programa PIRMI.
- Intervencions a Ràdio Calella.
- Publicacions en premsa.

Projecte “millora de l’èxit escolar”.

Observacions:

www.calella.cat

Nom del centre: Servei d'assessorament pedagògic familiar. (Ajuntament de Santanyí)	Dia de la visita: 17 de novembre de 2008
Persona de contacte: Informació adquirida a la pàgina web de l'ajuntament de Santanyí.	
Serveis que ofereix: <ul style="list-style-type: none"> - Assessorament preventiu i pedagògic a pares sobre la seva tasca educativa - Suport breu i individual a pares 	
Professionals que hi treballen: A la font d'informació no queda especificat aquest apartat.	
Metodologia de treball / d'assessorament: El servei ofereix fins a un màxim de 5 sessions. No fa ni teràpia familiar ni altres accions de tractament.	
Destinatari: Pares i mares amb previa valoració i derivació del professional que porta el cas.	
Gestió: La gestió és totalment municipal És un servei gratuït.	
Xarxa de relacions: A la font d'informació no queda especificat aquest apartat	
Observacions: www.ajsantanyi.net	

<p>Nom del centre:</p> <p>Programa per a l'educació familiar i atenció de famílies desafavorides i en situació de risc (Ajuntament de Santanyí)</p>	<p>Dia de la visita:</p> <p>17 de novembre de 2008</p>
<p>Persona de contacte:</p> <p>Informació adquirida a la pàgina web de l'ajuntament de Santanyí.</p>	
<p>Serveis que ofereix:</p> <p>El seu objectiu principal és:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Potenciar la formació i desenvolupament de les famílies desafavorides i en situació de risc. - Donar resposta a les situacions de desprotecció infantil i juvenil que puguin desenvolupar-se en l'àmbit familiar. 	
<p>Professionals que hi treballen:</p> <p>A la font d'informació no queda especificat aquest apartat.</p>	
<p>Metodologia de treball / d'assessorament:</p> <p>A la font d'informació no queda especificat aquest apartat..</p>	
<p>Destinataris:</p> <p>Pares i mares amb previa valoració i derivació de l'equip de Serveis Socials.</p>	
<p>Gestió:</p> <p>La gestió és totalment municipal</p> <p>És un servei gratuït.</p>	
<p>Xarxa de relacions:</p> <p>A la font d'informació no queda especificat aquest apartat</p>	
<p>Observacions:</p> <p>www.ajsantanyi.net</p>	

Nom del centre: Escola de pares (Ajuntament de Santanyí)	Dia de la visita: 17 de novembre de 2008
Persona de contacte: Informació adquirida a la pàgina web de l'ajuntament de Santanyí.	
Serveis que ofereix: - Trobades grupals de caràcter formatiu i d'assessorament.	
Professionals que hi treballen: A la font d'informació no queda especificat aquest apartat.	
Metodologia de treball / d'assessorament: Grups oberts que es reuneixen cada quinze dies i treballen temes relacionats amb la tasca educativa vers els fills. Comencen a finals d'octubre i acaben al maig.	
Destinataris: Pares i mares del municipi de Santanyí.	
Gestió: La gestió és totalment municipal És un servei gratuït.	
Xarxa de relacions: A la font d'informació no queda especificat aquest apartat	
Observacions: www.ajsantanyi.net	

Nom del centre: Servei d'informació, orientació i assessorament (Ajuntament de Santanyí)	Dia de la visita: 17 de novembre de 2008
Persona de contacte: Informació adquirida a la pàgina web de l'ajuntament de Santanyí.	
Serveis que ofereix: <ul style="list-style-type: none"> - Atenció a demandes de problemàtica social. - Assessorament, informació i diagnòstic social i la possibilitat de realitzar un procés de treball social i activar recursos per millorar la situació familiar. 	
Professionals que hi treballen: A la font d'informació no queda especificat aquest apartat.	
Metodologia de treball / d'assessorament: A la font d'informació no queda especificat aquest apartat.	
Destinatari: Qualsevol persona major d'edat empadronada al municipi de Santanyí.	
Gestió: La gestió és totalment municipal És un servei gratuït.	
Xarxa de relacions: A la font d'informació no queda especificat aquest apartat	
Observacions: www.ajsantanyi.net	

Nom del centre: FAPAC	Dia de la visita: 25 d'octubre de 2008
Persona de contacte: Informació adquirida a la pàgina web la FAPAC.	
Serveis que ofereix: <ul style="list-style-type: none"> - Assessorament i orientació a les AMPA. - Informació actualitzada de la legislació vigent sobre ensenyament. - Establir vies de comunicació entre les AMPA i l'administració. - Assessorament jurídic. - Assessorament fiscal i comptable. - Assegurança de responsabilitat civil per a les activitats organitzades per l'AMPA. - Assessorament i ajuda en la contractació de pòlisses d'accident - Convenis amb entitats del món educatiu. - Trameses informatives. - Visites concertades a les AMPA. - Xerrades sobre temes d'interès per a les famílies - Escola de Pares i Mares de FAPAC 	
Professionals que hi treballen: A la font d'informació no queda especificat aquest apartat.	
Metodologia de treball / d'assessorament: A la font d'informació no queda especificat aquest apartat.	
Destinataris: A la font d'informació no queda especificat aquest apartat.	
Gestió: A la font d'informació no queda especificat aquest apartat.	
Xarxa de relacions: A la font d'informació no queda especificat aquest apartat.	
Observacions: www.fapac.net	

Annex 7: Fitxa bibliogràfica

NOM DEL LLIBRE:
AUTOR/S:
SIGNATURA:
EDITORIAL:
EXPLICACIÓ - RESUM:
VALORACIÓ:

Annex 8: Fitxa de demanda

FITXA DE DEMANDA	
Data:	Codi Arxiu:
Persona receptora:	
Dades Personals Nom i Cognoms:..... Telèfon 1: ..... Telèfon 2:..... Adreça: ..... DNI:..... Nacionalitat:.....	
Dades del centre o entitat Nom del centre o entitat: ..... Nom i Cognoms persona referent :..... Telèfon 1: ..... Telèfon 2:..... Adreça: ..... NIF:	
Via d'accés ☐ Pròpia iniciativa ☐ SBAS ☐ CEIP/IES ☐ Altres: .....(a especificar)	
Demanda: Signatura de la persona demandant:	

Annex 9: Fitxa d'Obertura i Seguiment

FITXA D'OBERTURA I SEGUIMENT	
Data:	Codi Arxiu:
Professional:	
Aspectes a tenir en compte	
Guió de la sessió	
Transcurs de la entrevista	
Conclusions	
Proposta de l'equip	

Annex 10: Fitxa d'avaluació

Persones ateses	Famílies	Àmbit Escolar	AMPAS	Àmbit Ed. Social	Joves
Nombre					
Totals:					

Edat	16 a 18	19 a 25	26 a 35	36 a 45	46 a 55	56 a 65	Més de 65
Nombre de persones							
Totals:							

Gènere	Masculí	Femení
Nombre de persones		
Totals:		

Procedència	Nacionalitat espanyola	Origen immigrant			
		Àsia	Àfrica	Amèrica	altres
Nombre de persones					
Totals:					

Accions		Nº
Entrevistes Usuaris/es		
Reunions Equip		
Nombre de casos	Acceptats	
	Rebutjats	

Aquest treball de Pràcticum és la proposta d'un Servei d'Assessorament Pedagògic dirigit a tots els agents educatius d'un mateix territori. Una metodologia breu on l'usuari és la clau per canviar aquelles situacions conflictives o no grates, amb el suport i l'ajuda d'un equip multidisciplinari, per tal de copsar tots els punts de vista necessaris per fer el canvi.

És un projecte creat per portar-lo a la pràctica. Cercar noves estratègies per millorar qualitativament els processos educatius. L'educació es dona en qualsevol lloc, de forma conscient o inconscient, cosa que s'ha de treballar a consciència i que fins ara no se l'hi ha donat la importància necessària.

DESCRIPTORS

- Assessorament
- Processos educatius
- Família
- Escola
- Educació social